

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

БЕОГРАД, СЕПТЕМБАР 2002. ГОДИНЕ
ГОДИНА XIII, БРОЈ 1716

ДР ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ ЗА ПРЕДСЕДНИКА

ДР ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ СА СУПРУГОМ ЈАДРАНКОМ

ЗА СРБИЈУ У СИГУРНИМ РУКАМА

СРПСКА СЛОБОДАРСКА МИСАО

ЧАСОПИС ЗА ФИЛОЗОФИЈУ, ДРУШТВЕНЕ НАУКЕ И ПОЛИТИЧКУ КРИТИКУ

У четири броја часописа, на 3400 густо сложених страна, Српска слободарска мисао оставља будућим генерацијама сведочанство о монструозном процесу Слободану Милошевићу, процесу у којем се суди целокупном српском народу за измишљену кривицу. Достојанство овог човека који се потпуно сам супроставља безбројним, моћним и на све спремним непријатељима је обележило почетак 21. века. Зато су ови бројеви Српске слободарске мисли огледало тешке борбе и искушења једног малог, али поносног народа који тоталитарном америчком новом светском поретку смета зато што је слободољубив, усправан и непокоран

Часопис се може набавити у седишту Српске радикалне странке на Тргу победе бр. 3 у Земуну, као и у свим општинским одборима странке по цени од 300 динара за примерак

Све информације на тел: 316 46 21

ВЕЛИКА СРБИЈА

ЗЕМУН
ТРГ ПОБЕДЕ 3

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Оснивач и издавач

Проф. др Војислав Шешел

Главни и одговорни уредник

Синиша Аксентијевић

Заменик главног

и одговорног уредника

Марина Рагуш

Помоћници главног и

одговорног уредника

Елена Божић-Талијан

и Огњен Михајловић

Издање припремиле

Жана Живаљевић и Драгана Глушац

Техничко уређење и компјутерски прелом

Северин Поповић

Унос текста

Весна Марић,

Златија Севић.

Лектор

Зорица Илић

Секретар редакције

Злата Радовановић

Председник Издавачког савета

Др Борђе Николић

Заменик председника Издавачког савета

Др Бранко Надозва

Издавачки савет

Проф. др Војислав Шешел,

Томислав Николић,

проф. др Никола Поплашен,

Маја Гојковић, мр Небојша Величковић,

Александар Вучић, Драган Тодоровић,

Мирко Благојевић, Ратко Гонди,

Момир Војводић, Стево Драгишић,

Драгољуб Стаменковић,

Гордана Поп-Лазић, Лука Митровић,

др Бранислав Блажић

Штампа

„Етикета”, 20. октобра 2,

11307 Болеч, 011/806-30-28

За штампарiju

Мирослав Драмлић

Редакција прима пошту на адресу

„Велика Србија”, Трг победе 3,

11080 Земун; рукописи се не враћају

Новине „Велика Србија” уписане су у

Регистар средстава јавног информисања

Министарства за информације под бројем

1104. од 5. јуна 1991. године.

ЦЕНЕ ОГЛАСА

Цене огласа за издање у сто хиљада примерака: последња колорна страна корица 100.000 динара; унутрашња колорна страна корица 80.000 динара; унутрашња новинска страна 60.000 динара; 1/2 унутрашње новинске стране 30.000 динара; 1/4 унутрашње новинске стране 15.000 динара; плус порез на промет.

ВИШЕ ОД ИЗБОРА

Србија је поново пред изборима. Опште је мишљење да су они преурањени и расписани како би ДОС купио време да сопственој држави нанесе што више штете. Зато се тако упорно оглушује о своја предизборна обећања, захтеве неких чланица коалиције, опозиције, и закон нужности да распише ванредне парламентарне изборе.

Функција првог човека Републике не значи много, кандидата који се нађе на овом месту чека трновит пут да са њега уклони све препреке у обављању својих уставних надлежности, с обзиром на структуру парламента и састав Владе. Да јој најзад врати онај сјај и достојанство које су јој ускратили било деспоти, било бледуњава партијски послушници, ту намештени да се не би бавили својим послом. За овај задатак потребна је снажна личност, по којој ће се Србија поново препознавати у свету, човек од знања и искуства, осведочени патриота, чији ће лични печат бити потврда дубоке спреге с народом који ће репрезентовати и чије ће интересе чувати и бранити као свој дом и породицу. Зато су ови избори посебни.

Није ово више онај тренутак када није важно ко ће се наћи на кормилу брода, већ само да се стање ствари промени. То стање се променило, али нагоре. Овога пута Србија је на судбинском раскрсју: она одлучује о бити или не бити, опстати или нестати, изгубити себе, национални идентитет, веру, достојанство, будућност, интегритет. ДОС је њене перспективе спреман да преда у руке свим оним белосветским хохштаплерима који су се у дисциплиновању српског народа служили и најнечаснијим средствима. Нико му од Срба није дао мандат за прљаве послове, криминализацију друштва, раскућивање и распродају државне имовине, чак и живих душа.

Зато се, као и раније, од избора прави турнир за увесељавање народа, на којем учествују и племићи и луде. Грађани и странке који себи и потомству желе добро морају бити свесни историјске одговорности тренутка у којем живе и у којем се опредељују. Овог пута, у име својих наследника, у име живота немају права на луксуз (са)учествовања у експерименту који је за две године показао да их може коштати главе.

Свест о одсудности историјског тренутка показали су српски радикали на седници свог највишег партијског органа, када се одлучивало о кандидату за функцију првог човека Србије. Иако је председник Српске радикалне странке предложио свога заменика, демократски је надгласан, пријатељи и браћа нису дозволили да на изборе изађе било ко осим првог и најбољег међу њима.

И, на крају, велика је ствар (у којој се опозиција ни овога пута није сложила) када неко из сасвим друге партије, различитог опредељења, али истог циља, сагледа дугорочни интерес државе и стави га испред страначког, дневно-политичког, и позове своје партијске колеге да подрже лидера и превасходно патриоту из друге странке, као што је то из шевенингенске ћелије учинио бивши југословенски председник и председник Социјалистичке партије Србије, Слободан Милошевић, препоручивши др Војислава Шешела за заједничког кандидата.

Хашки заточеник одржао је свим политичарима лекцију какву може само државник: могу да се праве глуви, о својој судбини знаће да донесе најбољу и једино меродавну одлуку сам народ.

Жана Живаљевић

РУЖЕЊЕ ПРЕДСЕДНИКА

Док је Милан Милутиновић држан као таоц на високој функцији, ДОС из петних жила води кампању за кандидата групе грађана, Мирољуба Лабуса!?! Прљави маса режима постидела би и Макијавелија. У конкуренцији Валтер (напада Хаг) и Мујо Лопов!

Расписивање председничких избора у Србији, релативно преурањено, изненадило је многе политичке факторе у земљи. Притиснута непрестаним парламентарним кризама и трвењима у сопственим редовима, владајућа коалиција симулира спремност за тобожње промене и одлучила је да практично ражалује Милана Милутиновића, актуелног, наслеђеног председника, „дискретнијег“ у обављању својих надлежности од свих претходника И, сигурно, будућих наследника. Притом је решила да се држи изборних правила из „омражене“ Милошевићеве епохе. Није нашла за сходно да се, као раније, позабави њиховим изменама, јер јој сада, са позиције власти, иду на руку.

Предизборни амбијент подједнако је кишовит као пре „промена“, јер председнички кандидати ничу као печурке после кише. Уместо да се за учешће у надметању стимулишу озбиљни људи, увођењем критеријума који не би беспотребно замајавали већ уморне бираче, поново се од ових избора прави већ виђена фарса. Мало, у ствари ништа се није променило: некада смо имали Николу Шећерског, сада Мују Лопова у конкуренцији!

Грађани као параван

Редовни избори за председника Србије дешавају се у идеално време за ДОС да одмери своје упориште у бирачком телу на евентуалним ванредним парламентарним изборима, који су више него нужност, што владајућој коалицији уопште не смета у срамној, обесмишљеној, нелегитимној владавини уз безначајну посланичку већину, одржаваној трговинама сваке врсте, нагодбама и удоваљавању уценама минорних странака њених чланица. Реално је очекивати да ће сваки, осим наводно ДОС-овог кандидата, покушати да расписивањем избора за Скупштину Србије уравни тежи баланс снага, које би ауторитарну власт садашњег режима покушале да ставе под какву-такву парламентарну контролу.

Управо је зато главни стратег и креатор забављачких, али и афера које су могле измаћи уздама (Вук Обрадовић, Момчило Перисић, Небојша Павковић) и бити ризичне по судбину државе (без јавности знаног епилога) - председник Демократске странке и премијер Владе Србије, на мала врата месецима пре озваничења кампање протежирао свог страначког колегу и савезног вице-премијера, Мирољуба Лабуса.

Кампања је за наводног кандидата групе грађана почела месецима пре звиждука за старт, и да има закона, ваљало би га репризирати. Али...

Само је из мозга Ђинђићевско – весићке садржине могла проистећи идеја о Лабусовој кандидатури као кандидата групе грађана, чиме је колебљивцима из ДОС-а пружен аргумент за прављење што веће гужве и збрке на овим изборима. Инфицирани пословично српском логиком – „кад мо-

же он, што не бих и ја“, вирус из странака на власти прешао је и у опозицију. Старо правило да је сујета основно погонско криво готово свих наших политичара, показало се и овога пута као најделотворније средство у циљу разбијања бирачког тела.

Лавина се покренула, кандидатуре почеле да пљуште. Кандидати говоре свашта, играју симултанке, крстаре Србијом, о чему нас фрагментарно извештавају информативни програми. У том мозаику, смишљеном да се о свакоме чује поне-

што, како би се оставио утисак медијске равноправности, неки зрец слаже коцкице бесмисла. Ипак, неуморно се емитују ударна обећања фаворита Лабуса; не пропушта се ниједна прилика да, наизглед опуштено, вештачки усиљено рекламира свој изборни програм. Промена је и у томе што Лабус иде уживо, што би жанровски рекли телевизијски посленици, а сви остали сликом или кадром, као неми или у спикерским парафразама. Нова власт је (како то звучи када се зна да је брзо дојадила свима!) схватила да у овој игри на живот и смрт, за бити ил' не бити има озбиљну и искусну конкуренцију и да су шансе кандидата Српске радикалне странке огромне, у патриотски настројеним бирцима и огромној армији незадовољних потезима и плановима до-совског режима. Зато у представљању др Војислава Шешеља игра најперфиднију игру.

У рђавим услугама истиче се БК телевизија, предвођена вечитим Миломиром Марићем, који је кандидате директно из Републичке изборне комисије, на брзину зачешљане и недовољно припремљене, доводио у студио, да се прикажу у најгорем издању. Уместо да изнесу своје програме, говорили су мемоарски о аутобиографијама, носталгично и самозаљубљено се подсећајући сопствених заслуга и „звезданих тренутака“, као да су заузели читаву полицу у архиви историје.

Чега ће све морати да се нагледају и наслушају изнурени бирачи Србије, знају само изопачени режисери ДОС-а. Валтер се већ одрекао Хага, Вук бледи и црвени као младожења пред олтаром, неки ће певати, можда ће и српски Арсен Лупен из Суботице публици препоручити нову вештину преживљавања. А тек је почело.

ПРАВА ИСТИНА СКРИВЕНА ОД ЈАВНОСТИ

Да не би процуреле ван круга „досвећених“, информације дели само председник два пута недељно, и секретар, уз шефово овлашћење

По „стручном“ мишљењу досовске владајуће „већине“ (која је свакодневно доведена у питање због „отказивања послушности“ чланица коалиције) да је сазрео час за избор новог председника Србије, Наташа Мићић, председница парламента звизнула је у пиштаљку (што јој боље стоји од високе функције коју обавља) и прогласила старт предизборне трке.

Штафету су даље преузели чланови Републичке изборне комисије. Правила игре нису промењена (само „благо“ кривоворена) и овога пута дојучерашњој опозицији не боду очи, дајући јој почетну предност, већ свугде и на сваком месту – људи, па тако и стални састав Комисије, дужне да по закону спроведе изборну процедуру. Комисији, чији је председник Радослав Баћовић, закон, уосталом ни најмање не смета да се позива на подзаконске и интерне прописе, и примењује их као „старије“. Циљ, уосталом, код ових прагматика макијевалистичке феле, оправдава сва средства, те је и арсенал којим се служе практично неограничен.

Строго контролисана РИК

Кршења изборне процедуре и изборних правила, таквих каква јесу, уредно се бележе. У области медијског представљања кандидата, на пример, перфидно се игнорише начело објективности и равноправне заступљености. Најотвореније се протежирају „своји“, тако да се из сваке информативне слике коју пружају, може видети под чијим је патронатом који од медија. Независних више нема ни од корова. Фале само још специјалне емисије за сатанизовање ривала, па да пејзаж из тобож „смењене“ епохе буде идентичан.

Уместо злосрећног монтирања архивске грађе, које се социјалистима обило о главу (власт), ДОС користи живе људе, и то све своје функционере. Као некада, све је ужурбанано, сви раде, „и вук је сит, и овце на броју“, нема чега нема (или има), исплаћују се мали и велики дугови – „на папиру мртво слово“...

Збуњује да је политичкој пропаганди оног фамозног Бебиног бироа подучена и подвргнута чак и Републичка изборна комисија. Док се она обично чувала за финале, сада активно (са)учествује у свим етапама изборног надметања.

Већина замена за све који су надлежни

Наиме, један непредвиђени „инцидент“, који се догодио у присуству новинара, убрзао је затварање извора информација из Републичке изборне комисије, која до тада није била под ембаргом. На седници Комисије одржаној у проширеном саставу 3. септембра, Драган Маршићанин је прозвао једнога члана, Мају Васић за корумпираност. Оптужио је члана из Демократске странке да је за (не) „ажурирање“ бирачког списка у Раковици чапшћена станом од 400 квадрата на територији ове београдске општине. Расправа се одужила, и – како то отако је ДОС – а важи за правило, прешло се с речи на дизање руку. Гласањем је „доказано“ да Маја Васић ни од кога није добила ништа, да је пред Богом и људима чиста и опањкана без разлога. С обзиром на састав Ко-

мисије, тога су дана могли да изгласају и да је госпођа – господин. Хвала Богу да нису. После би се намучила да то докаже пред Батићевим судовима, или, не дај Боже, да промени странку не би ли са стопостотном сигурношћу изгубила спор.

У сваком случају, уместо да цео случај буде прослеђен надлежним државним органима, комисијска већина је за два сата одлучила, без истражног поступка, материјалних доказа и са слушања странака како је пресудила. По рецепту по којем је судбина Србије у рукама већине и њен таоц за време двогодишњег досовог безвлашћа.

Владине уредбе – закључци

Ствари су измакле контроли, а уши и очи непосвећених чуле и виделе што није требало, те је већ за 4. септембар, наредни дан, дакле, заказана нова седница Републичке изборне комисије. Друга тачка дневног реда, предлог закључака у вези са информисањем јавности о раду Републичке изборне комисије, није изненадила никог од чланова. Са четири гласа против усвојен је „закључак“ да ће убудуће о одлукама и активностима овог тела јавност бити информисана на конференцијама за штампу, два пута недељно, да ће у свим медијима и формама моћи да говори само председник, евентуално секретар уз његово овлашћење, док чланови Комисије (у ствари, главни „доуздани, поверљиви, проверени“ извори) могу давати изјаве само о техничким детаљима око спровођења изборних радњи и изборног процеса уопште.

Предлагачи су закључке, наводно припремили у сагласности са чланом 18. Пословника о раду РИК.

Тако је предупређено да, без нечије одговорности, осетљиве ствари као што је била она „удурма“ са Васићком, процури у јавност и, Боже не дај, осване на ступцима штампе. Или се у размисљању ишло и даље, треба усавршити стари, важећи закон, који оставља широк простор за манипулације: С обзиром да је који дан касније, РИК одржала седницу у касним вечерњим сатима, у кругу својих чланова, без присуства јавности, остало је непознато, осим онога што је обелодањено на конференцији за штампу, како се кројила изборна мапа Србије. Финесе су, ипак, зачин ствари. За то смо ускраћени. Љутина и инат нису довољан погон који разоткрива суштину обмане. Нешто је стварно труло...

ЗАЈЕДНИШТВО ПРЕЧЕ ОД СВЕГА

**Политичари довели догле да само грађани Србије финасирају савезну државу
Цеђење суве дренавине: дуплиран цех за исте ресоре на републичком и државном ниову. Поучан
пример – цену уједињења две Немачке обавезао се да плаћа сваки Немац до 2019. године**

Најопштија и најочљивија разлика између нас и осталих је у тренду. Док се западни свет сабира, окупља и уједињује, земље некадашњег Источног блока „изабрале“ су пут деоба, раскола, раздруживања и стварања нових држава. Раскид са једном превазиђеном и неживотном идеологијом узео је свој крвави данак. У земљама доминантно католичке вероисповести, тај се процес догодио мирно и завршен је измењеном мапом овог дела Европе, настанком унија и конфедерација. У онима у којима је православље доминантно, као у бившем СССР-у или СФРЈ, окончан је барутом и крвљу, привременим решењима. Статус многих делова у овим државама није дефинисан, у њима мир и ред одржавају међународне мировне снаге (Република Српска, Косово и Метохија, умало и граница Русије са Чеченијом) - заведен је страни протекторат до коначног политичког решења, које ће сервирати међународна заједница.

Цена уједињења са економски засталијим државама је рецесија, зна се рачуница изведена у Немачкој, док је цех распада – у који се за туђ рачун и туђе интересе гурају неке јужнословенске земље, ненадокнадив.

Деобе без граница

После крваве сецесије бивших југословенских република, Запад је иницирао нове поделе. За Косово и Метохију вођен је тежак рат, чак и са најмоћнијом војном алијансом света. Политички раскол између двеју република, које су под заједничким именом Савезна Република Југославија наследиле бившу СФРЈ, траје годинама. По свему судећи, под надзором високог представника Европске уније, Хавијера Солане (оног истог који је у време бомбардовања Југославије био на функцији генералног секретара НАТО за Европу!) биће окончан стварањем неке врсте функционалне (кон)федерације, по истеку предвиђених рокова за коначан договор.

Сличан рецепт примењен је у Републици Српској и на Косову и Метохији. С том разликом, што се у случају Србије и Црне Горе, понавља једном већ исправљена историјска грешка: не разилазе се, по том плану, два народа у посебне државе, већ се један исти вештачки-удваја, како би се разбио национални корпус српскога бића и заједничке отаџбине.

Остаје нада да ће после политичких договора између представника савезне државе и двеју република чланица бити пронађено најбезболније и најразумније решење. С обзиром на чињеницу да је у току кампања за парламентарне изборе у Црној Гори, а да ће превремени највероватније у догледно време морати да се распишу и у Србији, могуће је да се бирачи одлуче за мање искључиве и острашћене политичке опције, којима је заједница и југословенство ближе срцу од сепаратистичких амбиција актуелних режима у републикама, њеним чланицама, и ништа утешније у њој самој.

Жртва за будућност

Како та заједница функционише данас? Тај луксуз би себи ретко ко могао (морао) да дозволи.

Чињеница да опстанак државе финансира Србија, у економској ситуацији која је превазишла чудо, говори довољно о мудрости народа, који не жали данас, ако рачуна на будућност.

Наиме, грађани Србије (а да их нико није питао) плаћају рачун заједништва, ма колико оно до даљег значило пуку форму, ако се имају у виду сепаратистички потези режима Мила Букановића, повучени у недавној прошлости.

Период крајње затегнутих односа са бившом влашћу, Букановић и његова партија искористили су да повуку серију „државотворних“ (не)дела, чиме су правно и фактички устројили Црну Гору као до те мере независну, и од државног буџета. Сопствени порески систем, царинске прописе, моне-

тарну и фискалну, спољну политику, па чак и, превентиве (или параноје) ради, и Закон о држављанству!

Србија јој у томе није правила друштво. Напротив.

Испоставило се да је мудро чинила, по оној старој народној „Стрпен – спасен“. Народ двеју република призива се памети. Заједнички живот је немогуће одрећи, историјске и природне везе су толико јаке, да претње разлазом данас немају никакву тежину.

Притом, Србији није нимало лако. Њени грађани, који данас имају незавиднији стандард од своје сабраће у суседној републици, принуђени су да издржавају и своју и администрацију те и такве заједничке државе.

Расипништво и нехат на грбачи народа

Иако је ДОС односе довео до усијања, јер његови лидери испољавају мегаломанске властодржачке апетите и сви би да за себе заграбе што више од власти и моћи, народ је схватио да мора да преживи још једно тешко искушење.

Према подацима Министарства финансија Србије, републички буџет је три пута већи од савезног. Администрација Србије је за претходну годину обезбедила од пореских обвезника 130 милијарди, а грађани су за издржавање органа и институција заједничке државе издвојили 45 милијарди динара. Најнелогичније у вишегодишњим несугласицама је што туђе цехове (или ђефове) плаћају недужни, и што они финансирају у многим областима беспотребно и нерационално душлиране функције. Ово преклапање надлежности и обавеза коштало их је четвртину од укупне суме савезног буџета. Та ставка је заслужила да се политичари, посебно експерти, њоме више позабаве и да администрацију сведу на разумну меру. Али, и овде су се руководили принципом

инерције и солидарности са бирократијом, која би тешко нашла ухљебље у привреди или другим делатностима. На сигурном државном хлебу данас је више од 10 хиљада стално запослених, не рачунајући персонал Војске Југославије.

Без посланика, у Савезној скупштини прима редовне плате више од 330 службеника.

Најбројнију администрацију од више хиљада људи има Савезна управа царина. Близу хиљаду их је у Служби за заједничке послове, у ресору Зорана Живковића запослено је 942, Савезној управи за контролу летења 844, Министарству иностраних послова 742, и тако даље, и тако даље. (Пре)гломазни државни апарат какав имамо, тешко би издржавала и економски много здравија и јача привреда.

Душе плате за исти посао

То још није суштина невоље која је задесила овај народ. Материја о газдовању његовим новцем и трудом ретко излази у јавност, осим кад се воде скупштинске дебате о буџету.

За свиту председника Србије и њега лично, у републичку касу годишње се слије близу 30 милиона, док издржавање кабинета председника Савезне Републике Југославије грађане кошта три милиона динара више. Функције су логично развојене.

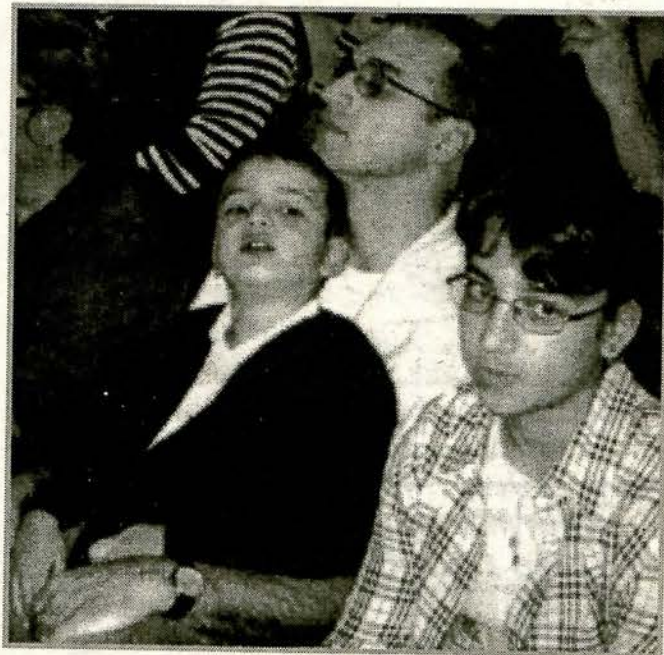
Републички парламент је у претходној години потрошио 180, а државни – 348 милиона динара. Грађани најбоље знају колико су их папрено коштале телевизијске представе.

Из њиховог џепа је финансиран и политички окршај уставних судова: за функционисање Републичког издвојено је из буџета 14, а Савезног – 23 милиона динара!

За рад Секретаријата Владе Србије намењено је нешто више од 75 милиона, док је Генерални секретаријат Савезне Владе имао на располагању три пута већу суму.

Преклапали су се и послови и надлежности Министарства за привреду и приватизацију и Савезног министарства привреде, за први је издвојено скоро 90, а други 235 милиона динара.

Врхунац расипништва је свакако пример чистог дуплирања: Републичком министарству за економске односе са иностранством из буџета је одвојено 40, а Лабусовом Савезном министарству истог имена и делокруга рада скоро три пута више, прецизности ради – 111 милиона динара! Да ли је хваљени експерт и кандидат за председника Србије у име њених грађана игде и икада споменуо ову чињеницу?! Није

нам познато. Није ни његовим колегама, чињеница се прећуткује. Док су најстаријима противустановно укинута пензије ако раде, док заводи за запошљавање симболично и с великим закашњењем „ломажу“ раднике који су остали без посла, док материјално обезбеђење најугроженијим породицама износи колико функционерска дневница, док тешко издејствовани дечји додатак износи 700 динара, догле се 40 милиона годишње једноставно поклони једном сувишном министарству.

Скоро сто милиона динара грађани одвајају из уста за издржавање још једног у потпуности дуплираног ресора: Републичког и Савезног министарства вера. Исто име, истоветне надлежности?!?

Републички секретаријат за (вајно)законодавство годишње потроши пет, а Савезни – близу 11 милиона динара. Из пореских средстава грађана Србије намирује се и рад републичких и савезних завода: за статистику, за информатику, метеоролошки.

У најкраћем, живот може да нам буде лакши да има добре воље: 10 милијарди вишка које бацамо на издржавање републичке и државне администрације много би боље послужило за стипендирање младих, за унапређење производње или значајније повећање суме за социјална давања.

Чуди да врсно економски стручњак кова Мирољуба Лабуса, који учествује у планирању савезног буџета, превиди ове чињенице. Човек његових препорука – како нас у количинама штетним по здравље свакодневно запљускују медији, морао би да на овакве аномалије реагује макар професионално. Ако га већ (не)морална страна овог расипништва и јавашлука не занима.

Било би добро договорити најрационалнији концепт заједничке државе, а онда, живот то ставља на дневни ред, и њене реалне буџетске потребе. „Тешко ногама под лудом главом“, каже народ.

Шизофрени времешлов

Насупрот деобама којима смо склони, има и поучних примера уклањања државних граница између једног народа, у новијој европској историји. После пада „Берлинског зида“ и поновног уједињења Немачке, 1990. године (оне у којој су народи бивше СФРЈ, после пола века готово идиличне федерације кренули у њену разградњу!) у Бундестагу су донете историјске одлуке о помирењу, поступном превазилажењу идеолошких и системских разлика, правцу заједничке економске политике, а за престоницу је изабран Берлин. Ова два примера најочигледније илуструју разлике, али и огроман утицај међународне заједнице на догађаје на европском континенту.

Сваки грађанин нове уједињене Немачке почео је да плаћа порез солидарности у висини од шест одсто зараде, на шта се обавезао до 2019. године! Ова средства намењена су уравнотежењу стандарда оног дела становништва који је деценија живео под совјетским системом, а првенствено за модернизацију и обнову заједничке престонице.

У плану развоја града припремљене су рестриктивне мере првенствено у области јавног сектора. Велики број Берлинаца запослен је у државној администрацији, те је предвиђен програм смањивања јавних трошкова. Како је престоница затечена у огромним дуговима, неки велики градови су

протестовали због повећаних обавеза према новом федералном буџету, али је проблем брзо изглађен.

Крупан баласт за привреду главног града чинила је армија незапослених. Дефицитарна је и тражена нискоквалификована радна снага. И данас је је плата за послове који се нуде непривлачнија од пристojне социјалне заштите.

Стопа незапослености је већа од девет одсто.

Немачку привреду је посебно погодило оклевање Европске централне банке да смањи каматне стопе. Ситуација се променила. Док су последњих десетак година земље Европске уније биле принуђене да следе монетарну политику Бундесбанке, сада Немачка мора да прихвати каматне стопе које важе за целу Европу.

Приметан је курс „клатења“ према уједињењу две Немачке. Упркос томе, индустрија ове високоразвијене европске земље је конкурентски супериорна у међународним оквирима, а животни стандард на завидном нивоу. Незамисливо је стварно сиромаштво. Радна снага је висококвалификована, професионална и традиционално дисциплинована. Привредници и јавност деле мишљење да се пад економског раста (ближи се рецесији) и стопа незапослености крећу у дозвољеним границама.

Уједињење не пита за цену

Немачка влада не жели да призна да се национална привреда налази пред рецесијом, она овај критични тренд радије именује као успоравање привредних активности. Биланс 12 заједничких година са осиромашеном браћом из бивше Источне Немачке се јавно не износи, иако се рачуни педантно праве и знају.

Буџетски дефицит је огроман и намеће се потреба да се издаци смање, а порези повећају. На финансијском тржишту инвеститори очекују мере штедње и спровођење крупних економских мера.

Немачка је у крупној дилеми око избора нове економске политике.

Поента је свест о томе да је уједињење двеју држава било историјски нужно, да се солидарност са још увек недовољно развијеним источним делом успешно реализује, да се превазилазе оштри полемички тонови, да је у економској и привредној сфери превладала свест о националном интересу на штетблагостања грађана из развијенијег дела. Управо супротно ономе што се догађа на нашим просторима, на којима политичке битке и гусларски епови затамњују реалне перспективе за будућност.

НЕ ЛИПШИ ЗА 5 ДО 10 ГОДИНА

Поражавајући подаци ДОС-овске Владе. Стопа незапослености увећана на скоро 30 одсто, за сада. Упосленост индустријских капацитета пала чак испод 40 одсто. Девизне резерве се и даље не пуне од извоза, већ од девиза грађана. Држава ће бити и даље изложена великом иршишкy ММФ-а и Свeјске банке који израже смањење „преобимне” јавне потрошње

ДОС-овска Влада позива домаћи капитал да уђе у приватизацију наших предузећа, јер ниошкуда нема страног који су обећали

Сада када се своде економски резултати за првих девет месеци ове године интересантно је да се подсетимо шта се ДОС-овској Влади „јавило” да ће постићи у овом периоду. Економски резултати које је ДОС-овска власт осварила од када су успели да преваром гласача дођу на власт, па до краја 2001. године, више су него поражавајући. Уколико је неко наклоњен ДОС-овској власти може да покушава да ублажи фијаско тиме што ће да нађе овакве или онакве изговоре за неуспех, али не може да измени податке. Подаци неумољиво осликавају депресивно стање домаће економије.

Прво да се подсетимо шта ДОС-овска власт (ни)је успела да уради прошле године. Индустријска производња у 2001. години била је на нултом нивоу раста. Стопа незапослености је била скоро 30 одсто у условима када се користи једва 50 одсто производних капацитета.

Само захваљујући пољопривреди, друштвени производ је био увећан за око пет одсто, јер је у посматраном периоду једина остварила раст. Међутим, ДОС је успео и да од добрих резултата направи лоше. Родна година је постала проблем и неповољна ситуација из које се „требало извучити што пре”, јер нису знали шта ће да раде са вишком. Настао је парадокс – од родне године „направљен” је губитак. Ово се објашњава тиме да су од самог почетка Савезна и Републичка ДОС-ова влада радиле једна мимо друге, а затим једна против друге. Последице таквог понашања на власти су неподношљиве и природно је да нико не жели да их трпи на својој кожи.

Ако упоредимо (не)успех ДОС-овске Владе у 2001. години са периодом од 9 месеци ове године, онда можемо да кажемо да бољтика нема. Разлика је у томе што Драган Веселинов, министар за пољопривреду, ове године не може, на нашу жалост, да се хвали добром по-

љопривредном производњом, јер јој временске прилике нису ишле на руку. Упосленост производних капацитета је пала чак испод 40 одсто. Све остало је исто.

Отрезниле се занете главе

Да становништво још грђе и горе прихвати већ трагичну ситуацију, допринеси и то што су ДОС-овска обећања створила потпуно другачију, далеко лепшу представу о томе какве се промене очекују. До сада су се отрезниле занете главе. Оно што је ДОС-овска власт успела да уради је испод свих очекивања оних који су за њихову причу гласали.

Немогуће је не забринути се за оно што нас чека ако ДОС-овска братија остане на власти. То што се представницима ДОС-овске власти „јавља” да почињу да цветају руже није вредно пажње. Навикли смо већ да они обећавају шта хоће. Логично је да и сада виде нагло побољшање у економској сфери само зато што иду избори. Предстоји им тешка борба да убеди своје (по свим проценама бивше) гласаче да су урадили све оно што је могло да се уради и да ће, само што нису, почети да пљуште побољшања. Као на пример: „Приватизација „граби” и пара ће бити.” Ђинђић, Влаховић и Ђе-

Експерти из Института економских наука тврде да ће опоравак домаће привреде зависити од нових улагања. Упозоравају Владу да је, супротно обећањима, повећано фискално оптерећење зарада, и то највише код оних које су ниже од просека. То је последица административно прописаних основица за опорезивање које терају предузећа у губитке.

лић инсистирају да се домаћа предузећа приватизују домаћим капиталом (зато што од оне приче да ће то бити страним капиталом нема ништа). Било да ће их купити појединац или удружени радници.

У целој њиховој причи Динкић са својим ставом дође као сироти Аврамовић када је ДОС тек добио изборе (не заборавимо да нам је он махао са њихових митинга, а потом не-стао). Подсетимо се смешних ситуација када се челници из ДОС-а лепо договоре како ће и шта да причају у некој ТВ емисији, а онда у неко доба зачује се Аврамовићев глас: „То није тако.“ Или: „Ви то не знате.“ Чуло се и: „Немате ви то појма!“ Убрзо се више нигде није појављивао са њима и заборављен је. Тако док се министри за приватизацију, рад, финансије убише од муке да покажу да се одлично обавља посао и да су крупна побољшања ту, да се размишља како да се помогне сваком предузећу и запосленима у њима, Динкић као хладан туш саспе: „Прошло је време кад се подржавала домаћа производња... Сад је створен амбијент да не мора да се производи и оно што се не исплати и нема разлога да се жали ако се подаве предузећа која су неефикасна и не прилагођавају се тржишту.“

Ових дана у новинама можемо да прочитамо да Лабус помиње Динкића као потенцијалног премијера нове републичке владе, јер је сада и он изјавио да ће расписати ванредне парламентарне изборе. Ваљда је схватио да грађани неће више да гледају ова лица на власти и да хоће изборе, па је променио свој став.

Лоше и ове године

Многи економисти, као што је Млађен Ковачевић, сумњају да ће се ту нешто изменити и у наредној години. Ковачевић не верује да ће се приватизацијом знатно „привући“ страни капитал. Његово образложење је да имамо: „Чак 70 минуса наспрам 10 плусева када је реч о условима за повлачење страног капитала. Већи доток се може очекивати тек кад се битно измене садашњи неповољни услови“.

Дана Поповић сматра да није добро што се девизне резерве не пуне од извоза, већ из других извора (разликом која се остварује између продаје и куповине девиза од стране грађана). Даље, мишљења је да је огроман спољнотрговински дефицит око две милијарде у 2001. години – фаталан.

Др Зоран Попов спада у оне који сматрају да је у економској области ДОС-овска влада остварила резултате испод очекивања. Разлог за такво стање види у томе што је, како каже, економска политика била под диктатом политичких фактора.

Попов, као и многи други економисти, сматра да у наредној години остају велика ограничења. „Наша привреда је остала иста као и раније ако се искључи слабашан и мали приватни сектор и „сива“ економија. Односно, остају ниско-ефикасна привреда са малим приватним власништвом, нејасним обимом „сиве“ економије и друштвеним сектором који се навикао само да троши капитал. Затим, велико ограничење представља недостатак кредита. Онда, немамо добар

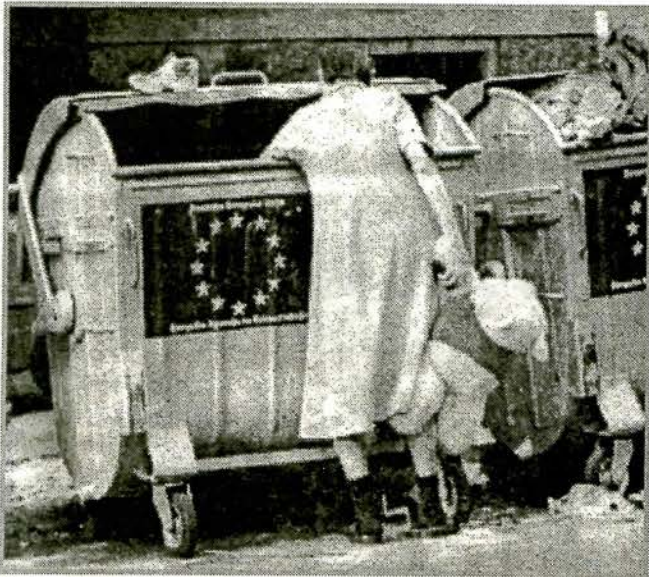
На 650 великих предузећа у Србији, која запошљавају 600.000 радника, одмах би могао да се стави катанак уколико би се применили важећи (они које је усвојила ДОС-овска Влада) прописи. За стечај је предложено 28.000 фирми у Србији чији су дугови 95 милијари динара. Сталну или повремену блокаду рачуна крајем јула имало је више од 53.000 предузећа која су запошљавала скоро милион радника.

извозни профил. Инфлација је у 2001. години била око 50 одсто, јер је политика цена под упливом политичких фактора.

Када је реч о запослености, она ће и даље наставити да пада. Попова брине и стање у јавној потрошњи која је и у 2001. години била превелика. Нови ДОС-овски закон о пензионисању продужује радни век запосленима. То ће увећати терет на буџет са овогодишњих три и по милијарде на четири до шест милијарди динара месечно у 2002. години. Држава ће и даље бити изложена великом притиску од стране ММФ-а и Светске банке, јер ће они тражити „кресање“ преобимне јавне потрошње“, цени Попов. Перспектива за постизање бољих резултата до краја 2002. године веома је лоша, јер их онемогућавају политичке размирице, закључио је др Зоран Попов.

Политичких размирица ће бити док је и ДОС-а, јер тако су почели да функционишу задржавши сукобе, свађе и оп-

струкцију сво време и нема никаквих изгледа да у томе престану до избора.

Слично је и мишљење др Ивана Вујачића који каже да је ове догодине Влада морала да „спроведе радикалну рестрикцију јавне потрошње, али и сопствене администрације”.

Велики порези на мале плате

Експерти из Института економских наука упозоравају да ће опоравак домаће привреде зависити од нових улагања. Упозоравају Владу да је, супротно обећањима, повећано фискално оптерећење зарада, и то највише код оних које су ниже од просека. То је последица административно прописаних основица за опорезивање које терају предузећа у губитке. Због тога би што пре требало укинути или преиначити подзаконска акта којима су уведене овакве основице, сматрају у Институту.

Стручњаци овог института замерају Влади што одмах, у старту, није донела општи социјални програм који би обухватио не само потпору за вишкове запослених, него и подршку њиховој преквалификацији и samozапосљавању.

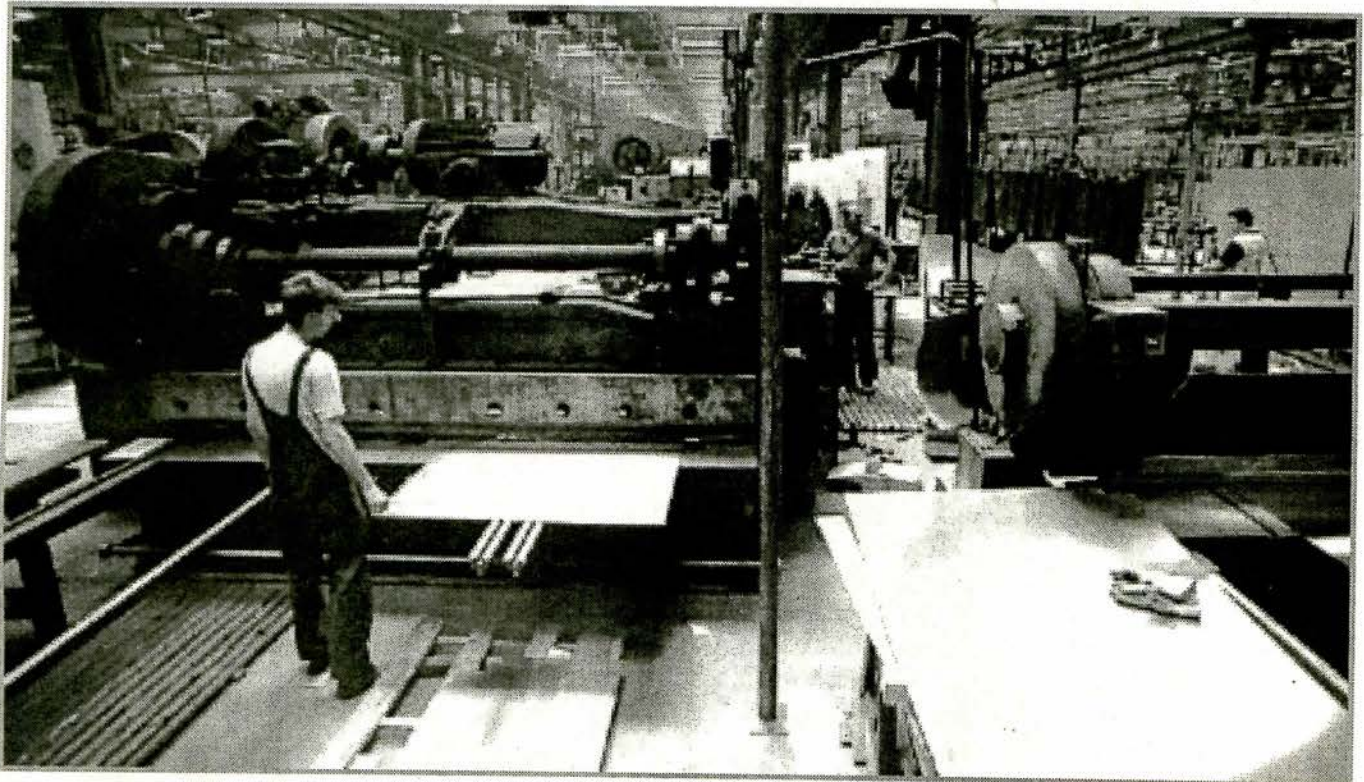
Оно што је ДОС-овска власт успела да уради је испод свих очекивања оних који су за њихову причу гласали.

Немогуће је не забринути се за оно што нас чека ако ДОС-овска братија остане на власти. То што се представницима ДОС-овске власти „јавља” да почињу да цветају руже, није вредно пажње.

ДОС-овски закони затварају 650 фирми

ДОС-овска Влада ипак није донела овакав социјални програм иако је неопходан. „На 650 великих предузећа у Србији, која запошљавају 600.000 радника, одмах би могао да се стави катанац уколико би се применили важећи (они које је усвојила ДОС-овска Влада) прописи. Ове фирме су укњижиле око 90 одсто укупног губитка привреде који је премашио 900 милијарди динара. Највећи губиташ је ЕПС, јер је 19 електрана у њеном саставу у „минусу” од 150 милијарди динара. Тренутно је НИС у најтежој финансијској ситуацији. Губици овог предузећа су 43 милијарде, а укупни капитал 25 милијарди динара, па стога практично НИС опстаје на рачун својих дугова. На предузећа из области индустрије и рударства отпада 50 одсто свих губитака. Посебно су у незавидној ситуацији 23 предузећа за производњу руда обојених метала, затим железница и авиосообраћај и друштвене трговине”, каже Јован Ранковић, професор Економског факултета.

Ове фирме су укњижиле око 90 одсто укупног губитка привреде који је премашио 900 милијарди динара. ДОС-овска власт ће транспарентно решити проблеме. Пробаће да прода, макар будзашто, предузећа. Ако то не буде могла (што је вероватно), односно ако не успе да своју бригу пребаци на новог власника, неће моћи ништа друго, већ да пошаље све раднике на биро, а социјални програми ће сачекати. Дотле ће свима причати како боље живимо.

РАДНИЦИ СВЕ ВИШЕ ВИШАК

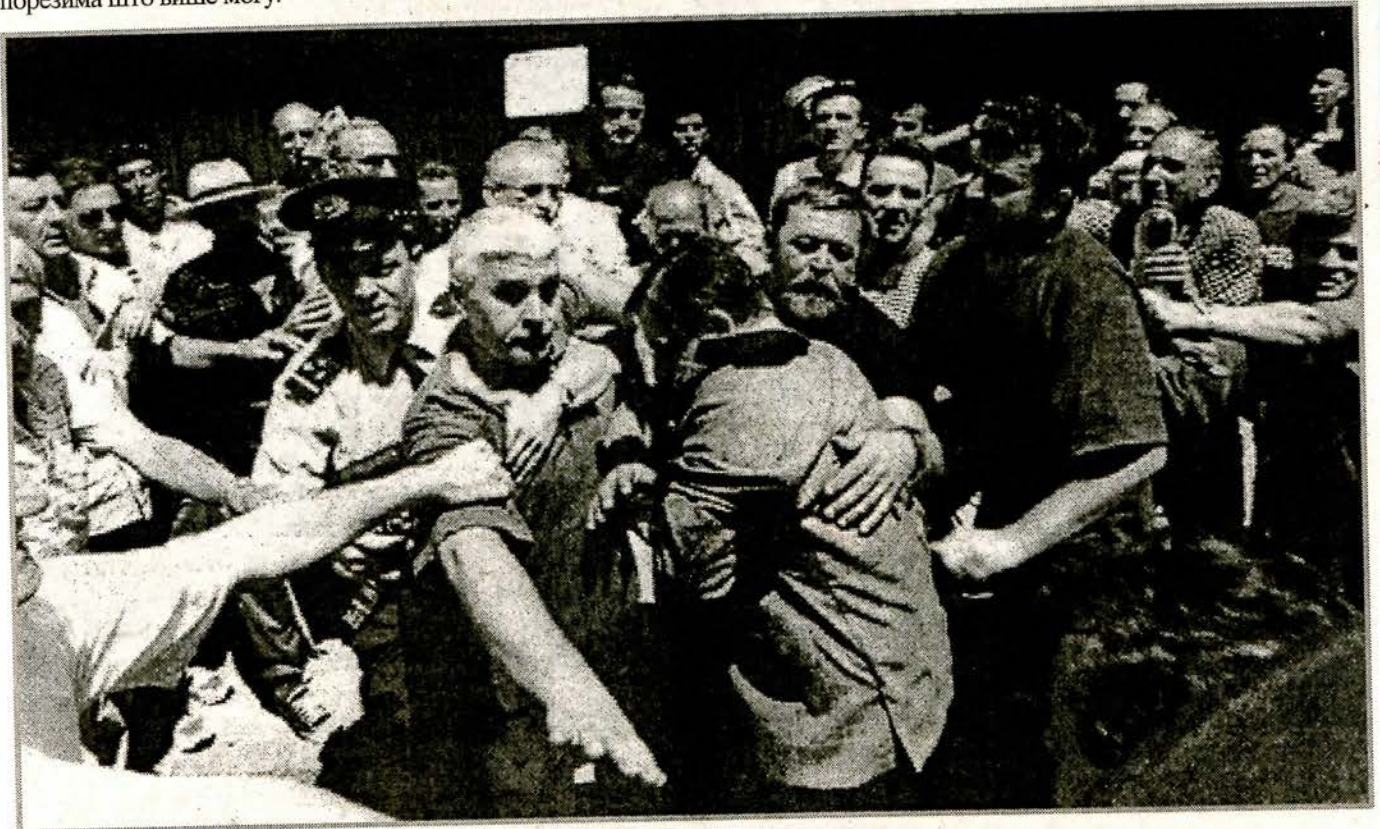
Све више радника остаје без посла и начина за егзистенцију. Успелост индустријских капацитета пала испод 40 одсто. Уведена нова категорија „минималне” потрошачке корпе. Животни стандард и даље пада. Представници ДОС-овске власти говоре да статистички подаци нису реални показатељи стања. Страна улагања и даље нас обилазе. Пара за социјалне програме нема

У наредних неколико година без посла ће остати, како најављују министри ДОС-овске владе, још око 400.000 радника, јер ће бити технолошки вишак услед „припрема српске привреде за интеграцију на европско тржиште”. Што је још горе, чује се и то како: „Транзиција је веома болна, али то је једини начин да се успостави солидна и ефикасна економија”. Овај хаос и ентропију у привреди и друштву неко се усуђује да назове начином успостављања солидне и ефикасне економије. Камо лепе среће да је тако, али није, све пропада и вуче на своју страну, а никакве контроле над тим нема, изузев спорадичних случајева.

Откако се 5. октобра ДОС дочепало власти стално нам објашњавају како су сва неповољна законска решења гола нужност, јер тако свет тражи од нас. (Свет каже да порези не само да нису смањени него су повећани чак толико да захватају 60 одсто друштвеног производа.) Због чијих интереса је ДОС-овска власт повећала порезе? Изгледа да сва законска решења ДОС-овске власти дувају у исти рог, а то је пуњење буџета. То им је изгледа најбитније, јер стално кубуре се буџетским дефицитом. Па су се потрудили да захвате порезима што више могу.

Да се вратимо на почетак. Премијер Ђинђић је рекао, а уредници објавили великим и малим словима да после отписивања дугова стижу инвестиције. Прошло је више од годину дана од одржавања Донаторксе конференције, па Париског клуба. Лабус и друштво су славили свој успех. Очекивали смо неко побољшање. Ништа. Ђинђић је нагласио да су инвестиције, које „стижу” након отписа дугова неопходне за оживљавање програма економских реформи. Можда ми, обични грађани, нисмо баш најбоље испратили колико је то новца из иностранства пристизало и пристиже. Ваљда је ДОС-овска власт, за последњих годину дана, након „измирења” са међународним економским организацијама успела да „добие” довољно кредита и донација (барем су успели да оставе такав утисак) да оживи већ замрли програм економских реформи. Стално очекујемо неке резултате, али увек само јадиковке и жалопојке када треба да се саопште резултати.

Премијер Ђинђић и даље говори о доласку страног капитала. О обавезном елиминисању неекономских фактора, јер спречавају долазак страног капитала. Није, међутим, на-

Оно што страни привредници не могу да разумеју и схвате, јесте то да НБЈ користи девизе за одржавање курса. На тај начин ограничава неке друге потребе, нарочито кредитирање извоза. Стручњаци из ове области сматрају да НБЈ грешни понашајући се овако уз образложење да од цене производа не зависе извозни резултати.

Мало страних инвестиција

Разлози због којих није било страних инвестиција у про- теклом периоду су бројни. У једној групи били би они који проистичу из чињенице да ниједна приватизација по новом закону, до сада, није заиста заживела. Истовремено је за- стављена продаја акција предузећа која су у приватизацију ушла према старим прописима. Затим, ни Закон о предузе- ћима није по мери странаца. Исто би се могло рећи и за про- писе о стечају и санацији. Не постоји ни акцијски фонд. За- кон о екстрапрофиту би увек могао да се „деси“ и странци- ма.

Следећа група проблема везана је за пропусте у Закону о страним улагањима. На пример захтева се регистрација само новчаних улагања, али не и куповина акција на секун- дарном тржишту. Евентуалне стране улагаче одбијају и бројни неповољни моменти у политици девизног регулиса- ња.

Оно што страни привредници не могу да разумеју и схва- те је то да НБЈ користи девизе за одржавање курса. На тај начин ограничава неке друге потребе нарочито кредитира- ње извоза. Стручњаци из ове области сматрају да НБЈ греш- ни понашајући се овако уз образложење да од цене произ- вода не зависе извозни резултати. Опште је познато да у на- шим условима (не)привређивања је и те како битно са ка- квом ценом наступамо на светском тржишту. Економисти тврде да не можемо да конкуришемо са квалитетом робе, већ једино ценом. За неке робе пласман на иностраном тр- жишту не зависи од цене, али ми ни не производимо такву робу. Странци не могу да схвате штурса и натегнута Лабусо- ва и Динкићева објашњења о томе како је флукутирајући курс у ствари фиксан, односно динар плива у месту.

поменуо да те некономске факторе који увећавају ризик производе или подстичу управо неке земље из којих долазе потенцијални инвеститори.

Слушамо и даље да је основни циљ да до 2004. године по- станемо кандидати за чланство у Европској унији. „До кра- ја ове године наша земља ће ући у преговоре са европском унијом о асоцијацији, а то је први формални корак на путу укључења. Стратешки циљ ове владе је да до 2004. године обезбеди услове за кандидатуру, а да покушамо да до 2010. испунимо критеријуме који су потребни за чланство у ЕУ,” рекао је недавно Зоран Ђинђић.

На ово економско чудо ни представници ММФ-а у посети нашој земљи нису остали равнодушни. Тражили су да се постепено курс динара мења, како тврди Бошко Мијатовић, председник Програмског савета Центра за либерално-демократске студије. Мијатовић тврди да није тачна Динкићева тврдња да ММФ никад није препоручио депресијацију динара. Напротив, због тога што смањена спољна конкурентност може да се одрази на смањење обима трговине са светом, мисија ММФ-а је саветовала постепену и умерену депресијацију динара, како пише на сајту ММФ-а, према речима Мијатовића.

Као још једна од препрека за улазак страног капитала у нашу земљу је и одустајање од обећане либерализације спољнотрговинског пословања. Сада је процедура у трговини са светом још скупља и траје дуже.

Мирољуб Лабус је, колико прошле године, био песимиста и у погледу обима и асортимана робе коју можемо да понудимо у свету, посебно суседним земљама које су за нас ипак најлакша тржишта, будући да потрошачи добро познају неке наше производе.

Како ћемо извозити на јача тржишта, Лабус није ни покушавао, на пример на скупу потенцијалних инвеститора одржаном прошле године у „Хајату“, ни да одговори, као и

на питање из слушачког аудиторијума како се финансира спољнотрговински дефицит када се у девизним приходима свуда бележе минуси. Потпредседник Савезне владе је заправо покушао да објасни да спољнотрговински дефицит у стварности и није толики, колико се приказује у статистичким подацима (ових дана се из ДОС-овске власти чује често да статистички подаци не дају праву слику), него знатно мањи, јер фирме из неког интереса, није рекао ког, приказују већи увоз и мањи извоз. Наравно, у томе није ни онда био убедљив, и колико се могло приметити нико га није ни разумео, пошто се тиме доводе у питање неке егзактне математичке формуле.

Спора транзиција

Мирољуб Лабус је признао да се транзиција одвија веома споро, да плате неће расти оним темпом који је очекиван, боље речено само обећан на прошлим изборима. Он је рекао да се за осам месеци бележи пад индустријске производње у периоду када је на власт дошао ДОС, чији је саставни део и господин Лабус са својом групом „стручњака“ која се себе назива Г17.

Остало је запамћено и Лабусово мучење да на поменутом скупу „објасни“ страним учесницима на питање: „Откуда то да је курс динара у односу на немачку марку званично флукутирајући, а у пракси се не помера скоро годину дана, и то у ситуацији када још бележимо овакав спољнотрговински минус“? „Динар се не одржава вештачки, него толико вреди на тржишту“, одговорио је Лабус, али су га странци посматрали са великим неразумеванем (језик не знају, у економију се разумеју).

Оно што Лабус није рекао, а представљало би одговор на ово питање, јесте чињеница да се курс динара одржава на истом нивоу, захваљујући томе што грађани још увек знатно више продају девизе у мењачницама, него што их купују. Прилив девиза у државну касу знатно је већи од одлива, а девизне резерве земље повећане су управо за ту разлику између продаје и куповине девиза од стране грађана.

Шта то заправо значи?

То што се Лабус, Динкић и остали хвале са великим растом девизних резерви није никаква уметност, него отимање новца од грађана. Пошто су плате такве какве јесу, стабилност је принуђено да муком стечену и сачувану уштеђевину мења за динаре да би се прехранили, а Народна банка Југославије тај новац скупља и хвали се како је направила добар посао. Поред тога, она га умртвљује, јер га не користи за кредитирање привреде, преко пословних банака или надлежних државних органа.

То како је курс динара званично флукутирајући, а у пракси фиксни, разуме само онај ко мора или жарко жели, јер се коси са здравим разумом. Потенцијалним инвеститорима (једног лепог дана) мало шта је прихватљиво објашњено. Инвеститори изгледа, наравно осим ретких изузетака, више долазе да провере и допуне нека своја претходна сазнања, него да остваре контакт са нашим предузећима и ДОС-овском владом.

Лабус онда и сада

Сада слушамо Лабуса који нам је „донео пуно кредита“ (боље да не знамо под којим условима) и сада ће, „када постане председник“, покренути производњу иако то није у његовој надлежности. Диван човек. Колико смо осетили добробит тих кредита о којима причају, тако ће и покренути производњу. Ово је уобичајено понашање за некога из ДОС-овске власти.

Прво пласирају најаве о значају неког догађаја, потом преговорају, а онда објављују на сва звона „велики успех“. И таман када и ми почнемо да се осећамо некако званично и задовољно због „постигнутог“ које ће нас, како то ДОС интерпретира, у моменту решити свих проблема, освану по новинама сасвим противречне оцене о значају догађаја. Од оних које дају чланови ДОС-а по којима смо „решили све своје проблеме“, до изјава стручњака по којима се ништа битно није изменило.

Мирољуб Лабус је признао да се транзиција одвија веома споро, да плате неће расти оним темпом који је очекиван, боље речено само обећан на прошлим изборима. Сада себе види и представља као спасиоца. Питамо се само на основу чега?

Мирољуб Лабус „донео” кредите,
али јавност није упозната под каквим условима враћања

КРЕДИТИ – ОМЧА ОКО ВРАТА

„Актуелна власт, према још незавршеној рачуници, досад је Југославији прибавила милион евра иностраних кредита. Заиста импозантна количина новца, али круцијално питање је како ће тај новац вратити српска привреда, која годинама уназад производи само губитке. Или су милиони евра, који се сваког дана провлаче по медијима, само прича која се користи у дневно-политичке сврхе?”

„Немам никакву потврду о износу кредита за који се задужила Социјалистичка Република Југославија, упркос наводној транспарентности коју нам свакодневно, искључиво вербално, сервирају реформисти. Уверен сам да цифра од милијарду евра колико је, наводно, ушло у земљу, уз кредите садржи и донације. Како год да је, мене заиста брине што се држава и даље задужује без икакве контроле”, каже др Милан Р. Ковачевић, власник консултантске фирме за страну улагања.

Основна замерка Милана Ковачевића је та што сматра да би савезна држава уместо „што срља” у све веће дугове, требало да створи такве услове да предузећа могу сама да узимају кредите на основу својих производних програма, јер ће тако моћи и да их враћају.

„Ми, нажалост, имамо апсурдну ситуацију да је НБЈ, по наређењу Млађана Динкића, износ кредита које предузећа могу да узму до краја године ограничила на 100.000 евра. Јер, ако привреда нема капитал којим може да оживи производњу, из којих средстава ће држава враћати позајмице којима, очигледно, нико није одредио лимит. Тим пре што је НБЈ на крају 2001. године забележила губитак од 6 милијарди динара, што није забележено у историји Централне банке”, нагласио је Милан Р. Ковачевић.

Битно да се Лабус слика

У оваквом критичком размишљању он није усамљен. Познаваоци ове области упозоравају на опасност од добијања нових позајмица од света, јер су свесни да су оне под неповољним околностима и да немају одакле да буду враћене.

„Ово је потпуна катастрофа. Грађани ове државе немају појма под којим условима се она задужује у иностранству, колико и зашто кредита је досад узела, а још мање где су та средства уложена и ко ће да их врати. Србија ми све више личи на Црну Гору 1997. године, када је Милошевић био на власти, када је председник Ђукановић, као миљеник међународне заједнице, узимао кредите. И тада сам упозоравао на опасност од олако добијених позајмица и колеге из Г17 су ме здушно подржавали у мишљењу. Данас немам такву по-

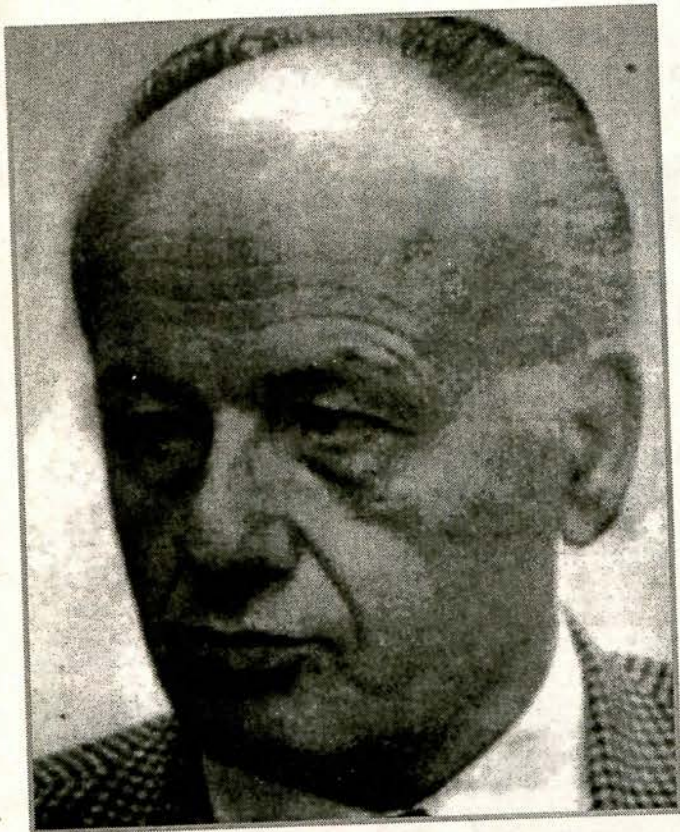
дршку”, рекао је Небојша Међојевић, директор Центра за транзицију Црне Горе и експерт Г17.

Чудна ми чуда да Г17 сада дува у други рог. Свесни су они да су и Међојевић и Ковачевић, као и многи други, потпуно у праву, али што је то сада битно? Стало им је да остану на власти по сваку цену. Да ли је позајмљивање у иностранству добро за овај народ или није нема никакве везе. Битно им је да њихов Лабус добије изборе и да остану у Влади.

„Као савезни премијер и министар за економске односе са иностранством, Мирољуб Лабус има нарочиту обавезу да објасни сваки кредитни аранжман у који уђе држава. Уместо тога, Лабус се свакодневно „слика” када потписује нове позајмице, рачунајући на позитивне ефекте пред јавним мњењем у својој кампањи за председника Србије, као да народ не зна да је сваки нови кредит само чвршће стегнута омча о врату државе. То „силно” добијање кредита данас се користи у дневно-политичке сврхе и транспарентни су само позитивни ефекти тих аранжмана. Негативне нико и не спо-

НБЈ је на крају 2001. године забележила губитак од 6 милијарди динара, што није забележено у историји Централне банке”, нагласио је Милан Р. Ковачевић.

миње, а Лабус и Динкић посебно би морали да објасне грађанима колико и за шта су се задужили код ММФ-а, који су апсолутно најнеповољнији”, захтева Медојевић.

Материјална неједнакост слојева у друштву се повећала. У просеку лични доходак најсиромашнијих је чак за 12 пута мањи од најбољих плата и за четири пута од просечних примања. Више од 60 одсто грађана своју економску ситуацију оцењује као лошу (ужасну), трећина је оцењује као осредњу, а само седам одсто као добру или одличну. Чак 75 одсто грађана очекује да ће можда бити боље тек за две и више година.

Грађани су огорчени оним што су добили од „промена”. Откад је ДОС на власти живот је постао далеко скупљи и тежи. Пре годину дана и Институт Г17 је сачинио прву (за што тек тада, а не раније?) анализу ефеката ДОС-овске власти са становишта материјалног положаја грађана. Из истраживања се види да последице првих годину дана „промена” указују на погоршање живота грађана. Анкета показује да већ после шест месеци имамо доста сиромашних грађана и, како се наводи, „топи се стрпљење грађана”. Чекали су доста након што су ДОС-у дали шансу на изборима. Сада многим догорева до ноката.

Скоро 60 одсто анкетираних домаћинстава сматра да је њихова економска ситуација лоша (овако благ израз је употребљен у образцу на који су испитаници одговарали – иначе би животу већег дела нашег становништва одговарао много јачи израз – не би претерали кад би рекли – гладује), а у просеку лични доходак најсиромашнијих мањи је чак за 12 пута од најбољих плата и за четири пута од просечних примања. Тај коефицијент који показује неједнакост у при-

„Задуживање савезне државе умногоме подсећа на ситуацију из 1997. године, када је председник Ђукановић кредите узимао и „капом и шаком”, каже Небојша Медојевић, директор Центра за транзицију Црне Горе и експерт Г17.

мањима, код нас је за неколико поена већи него у Пољској и једнак оном у Бугарској. Такође, значајно је већи од онога који је израчунат за 2000. годину у нашој земљи, а то практично значи да се неједнакост (пре свега материјална) повећала у друштву. Додајмо овде и то да многи ДОС-овске законе о порезима карактеришу као нешто што штити најбогатије, а највише ће захватити из џепова најсиромашнијих. Ако је то тачно, њихов пун ефекат се још није показао, тек ћемо га видети.

Оцена стандарда – једва довољан

У једној анкети о доходима и ставовима становништва објављеној у Билтену Г17, спроведеној у Београду, Војводини и централној Србији на узорку од 2006 различитих категорија домаћинстава и школске спреме испитаника, сређивањем података дошло се до резултата који су поражавајући за ДОС-овску власт. Тада је Г17 окривио ДОС за такво стање строго се дистанцирајући од њих као да са њима нема ништа. Мало је смешно, с обзиром да они ни мање ни више него учествују у власти, а морамо да приметимо да до сада ниједног свог члана нису повукли из Владе, нити би били у власти да није било ДОС-а. Данас њихов кандидат има подршку ДОС-а. Резултате анкете би вероватно волели да нису никада ни објавили.

Кад не би учествовали у власти, вртоглаво би пали на маргину друштвеног живота у Србији. Око Г17 иначе није јасно тога, изузев да су сами себе прогласили за експерте, отворили себи Институт да би имали где да седе и дали улогу, за прво време, мирођије у свакој чорби, што им наравно не иде од руке. Оно што не иде у прилог ни Г17, ни Миролубу Лабусу, ни ДОС-у, јесте то што је све више оних који виде кривицу ДОС-овске власти за оно што им се дешава. Виде покушљења, а што је још горе, морају да их прихвате и потпуно им је јасно да сада када су укинуте санкције ДОС није способан да било шта побољша. Очигледно је да грађани уопште нису задовољни оним што су добили од „промена”.

НЕ МОЖЕ ДАЉЕ

Уместо најављених неколико милијарди марака, до сада инкасирано само 60, а до краја године ће, како се претпоставља, приспети још једва 40 милиона евра. За годину дана уручено 1.120 решења за наплату. Наплаћено свега 15,3 одсто од наведене суме и Закон се укида

Како на сва звона најављује ДОС-овска власт, пензионерима ће ових дана (наравно због предстојећих избора) бити исплаћено по 900 динара на име дуга који према њима има држава. Чак им је Гордана Матковић обећала да ће им ДОС-овска власт до краја године исплатити и преостали део дуга који је настао у овој години. Пензионерима, наравно, преостаје да им верују да то обећање није због избора и да ће када буду гласали заиста и добити део новца који им је обећан. Према расположивим подацима, у Србији има 1,3 милиона оних који примају пензије. Затим, ДОС-овска власт је најавила да ће једнократну помоћ од 1.500 динара добити 50.000 социјално најугроженијих породица.

Опет се питамо да ли то име везе са изборима који су заказани за 29. септембар. Па ће и корисницима туђе неге дати по 2.000 динара, наравно једнократно и хранитељске породице ће на располагању имати 5.000 динара. Они који примају дечји додаток примиће 2.000 помоћи. Наравно, сви ће новац добити пред изборе. ДОС-овска власт се нада да ће на тај начин одобровољити све којих се „сетила“ и да ће, наравно, добити њихов глас.

Сви поменути примаоци су до сада живели у беди. Сада

се челници ДОС-овске власти надају да ће сироти заборавити своје досадашње муке, као и предстојеће, и да ће гласати за оне који су им смањили пензије, а себи повећали посланичке плате (истог дана за истих 11 одсто), наложили да за добијање дечјег додатка приложе хрпу нових потврда и доказа којечег (на тај начин су битно смањили број поднетих захтева за добијање дечјег додатка).

Наравно, намеће се питање откуда ДОС-овској власти тај новац. Они кажу да су га прикупили од фамозног Закона о порезу на екстрадобит. Закона који је требало, како су најављивали, да преврне све на и испод земље, да изабја на површину сву противправно стечену добит, након чије примене ће све бити „чисто“. Трeбало је да се кости тресу свима који су дошли до пара на брзину и незаконито. Сада испада да је Закон донет због обрачуна са Карићима, Жељком Митровићем, Мирком Марјановићем...

Како већ умеју „да од комарца праве магарца“, чланови Ђинђићеве Владе највљивали су да ће на овај начин грађанима бити „враћено“ чак 784,7 милиона немачких марака на основу 1.120 поднетих решења. У ствари, до сада је прикупљено свега 120 милиона марака. Очекује се (ако им је уопште веровати) највише још 80 милиона марака до краја године. Из стечајне масе неких предузећа биће наплаћено још 229,3 милиона евра када за то буде моменат. Да би било јасније, од свега што је ДОС-овска власт обећала да ће напла-

тити, остварили су само 15,3 одсто од онога што су рекли. То је укупан остварени учинак ДОС-овске Владе. Као и у осталим областима у којима смо чули и многа обећања, ДОС-овска власт није урадила ништа (уколико није отежала постојеће стање), или је њен учинак нездовољавајући.

Доста је 15,3 одсто

И после немилосрдних најављивања типа да: „Никоме се не прашга“, ДОС-вски премијер и министри сада „левају“ сасвим другачије. Не помињу да су са наплатом по основу 1.120 уручених решења доживели прави фијаско, већ спремно, као да су завршили највљено на најбољи могући начин, причају како је Закон довољно дуго примењиван и како га треба укинути најдаље до краја године, јер ће почети да производи негативне последице.

Примедбе на остварени учинак имају и у својим редовима. Тако је Млађан Динкић рекао да: „Није задовољан како су у појединим случајевима утврђивани односи између појединих обвезника пореза на екстрапрофит и њима повезаних лица, као и тиме да ли су се директори неких друштвених фирми обогатили или склонили средства на рачуне у иностранству.“

Бождар Белић, министар финансија, каже да: „Грађани у наредна два месеца пријаве оне који су се протеклих десетак година окористили на рачун друштва коришћењем посебних погодности, а порезници их нису открили.“ Белић баш „има“ поверења у своје запослене. Очигледно сматра да су „виспрени“ и „способни“. Потом, говори да је свестан да Законом о једнократном порезу на екстрапрофит и екстраимовину нису обухваћени сви на које су хтели да га примене. Већ, једноставно, морају да одустану од његове примене зато што су схватили да он плаши потенцијалне улагаче у нашу привреду. Могли смо да чујемо и признање да: „Закон о екстрапрофиту је, нажалост, један од ретких који је дао резултате...“ Задовољни су учинком у спровођењу Закона од 15,3 одсто. То говори о томе колико су успешни остали „транспарентни“ закони ДОС-овске власти.

Сада слушамо другачије изјаве: „Влада ће своје напоре усмерити на стварање што боље инвестиционе климе за

„Страни инвеститори се интересују углавном за приватизацију великих фирми и, ређе, за куповину појединих фирми средње величине углавном из хемијске и прехранбене индустрије, пољопривредних комбината и индустрије грађевинског материјала. Мора се заузети флексибилнији став према приватницима који треба да буду мотор развоја домаће привреде“.

учешће домаћих предузетника у приватизацији и смањење политичког ризика, који страни инвеститори најчешће наводе као разлог за избегавање учешћа у српској привреди“, сматра Александар Влаховић, министар за приватизацију. Он напомиње да је: „Учешће у аукцијској приватизацији малих и средњих предузећа шанса за домаће приватнике. Неоправдане су квалификације да су власници домаћег капитала иметак углавном стекли захваљујући привилегијама које су добијали од бившег режима“.

Горан Питић, министар за економске односе са иностранством у Влади Србије, констатује горку чињеницу да: „Страни инвеститори се интересују углавном за приватизацију великих фирми и, ређе, за куповину појединих фирми средње величине, углавном из хемијске и прехранбене индустрије, пољопривредних комбината и индустрије грађевинског материјала. Мора се заузети флексибилнији став према приватницима који треба да буду мотор развоја домаће привреде“.

У недостатку страних улагања, паду упослености индустријских капацитета, расту незапослености и многим другим економским неповољностима које прате ДОС-вску власт, дошли су до закључка да, у ствари, треба да изазову и натерају домаће улагаче у наша предузећа да се „испрсе“. Зоран Бинђић, дувајући у исти рог као Питић, Белић и Влаховић, инсистира: „У интересу земље је да сав капитал буде уложен у економију, да његови власници покажу патриотизам, инвестирајући га у куповину предузећа. Немамо намеру да скупљамо јефтине политичке поене јурећи вештице тако што ћемо привести правди двоје, а 98 власника капитала изгубити“.

Управо у овој изјави је садржано то да оних које би „привели правди јурећи вештице“ има и даље, само ДОС-овска власт не зна шта да ради, јер страних улагача нема, а проблеми расту, па сматрају да је један од начина да домаћи улагачи купе предузећа и скину одговорност за њихову успешност са грбаче Владе, а потом нека чекају какву ће им „једнократну уредбу“ донети преко ноћи и шта ће њеном приреном морати да плате када су завршили ДОС-овској власти посао купивши понуђена предузећа.

СВЕ ТЕЧЕ НИШТА СЕ НЕ МЕЊА

Предузећа послују отежано или уопште не послују. Нема бољитка у области индустријске производње. Капацитети неупослени. Помањкање кредита за производњу и превисоке камате. Незапосленост расте. Нема синхронизације мера економске и социјалне политике. Поскупљења бујају, а за то време теже до дечјег додатка него прошле године. Примања становништва смањена за 10 одсто

Прошле године у ово време оцене стручњака из Економског института биле су да је главни узрок лошег стања у нашој привреди доминација политичких над економским факторима. Сада се уз констатацију једнако лошег стања у области конјунктуре у привреди упозорава да би ДОС-овска власт требало да има у виду реалну ситуацију у нашој економији.

У Економском институту, за потребе својих истраживања, урађена је анкета у 300 предузећа. Закључци су следећи: искоришћеност индустријских капацитета је ниска (испод 50 одсто). Затим, незапосленост је у порасту. Залихе сировина за производњу су изузетно мале. Привредници најављују поскупљења у наредним месецима. Ништа ново. Ништа што нисмо чули већ ко зна колико пута. Шта ради Влада у овом периоду? Где су паре од донација? (Да се сада не питамо под којим условима „стиже“ новчана помоћ из иностранства?) Где су уложене? Зашто све „стиже“, а ништа се не мења?

Према проценама Конјунктурног барометра Економског института, раст индустријске производње у јуну је био 1,8 одсто у односу на претходни месец, али у првом полугодшту ове године неће премашити прошлогодишњи ниво. Односно, челници ДОС-овске Владе извештавају о добијеном новцу из иностранства, разговарају са овом и оном страном, посећују домаћа предузећа. Одасвуд само чујемо повољне вести, а производња ни мацац напред. Крупним корацима напред граби незапосленост. Још мало, па ће у галоп.

Сиромашнима још теже

Сиромашни имају још више проблема него до сада. Др Јуриј Бајец са Економског института каже да је најсиромашније становништво погодила либерализација цене такозваног „народног“ хлеба. По њему, држава је морала да сачека са таквом одлуком, јер најскромнијим потрошачима уопште није свеједно да ли је цена хлеба 13, 20 или 30 динара. Зато би држава морала да размисли како ће субвенционисати сиромашне слојеве да могу да купе хлеб. Сматра да је у оваквој ситуацији било једноставније помоћи произвођачима. Један од његових закључака био је: „Неопходна је синхронизација мера економске и социјалне политике. Не верујем да је неко намерно предузео та три потеза (поскупљење струје и хлеба, с једне стране, и поопштравање услова за добијање дечјег додатка, с друге стране) у исто време, али је, нажалост, негативни ефекат исти и са овим што се догодило”.

Зашто је ДОС-овска Влада изгубила из вида да је ово превелики удар на сиромашне одједном?

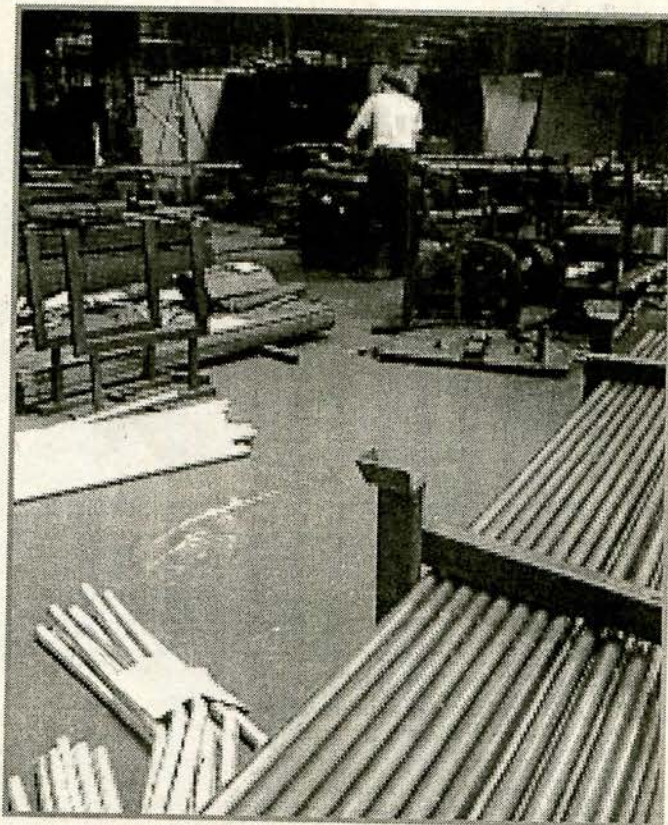
У другом кварталу ове године, према речима др Јурија Бајеча, примања становништва су смањена за 10 одсто.

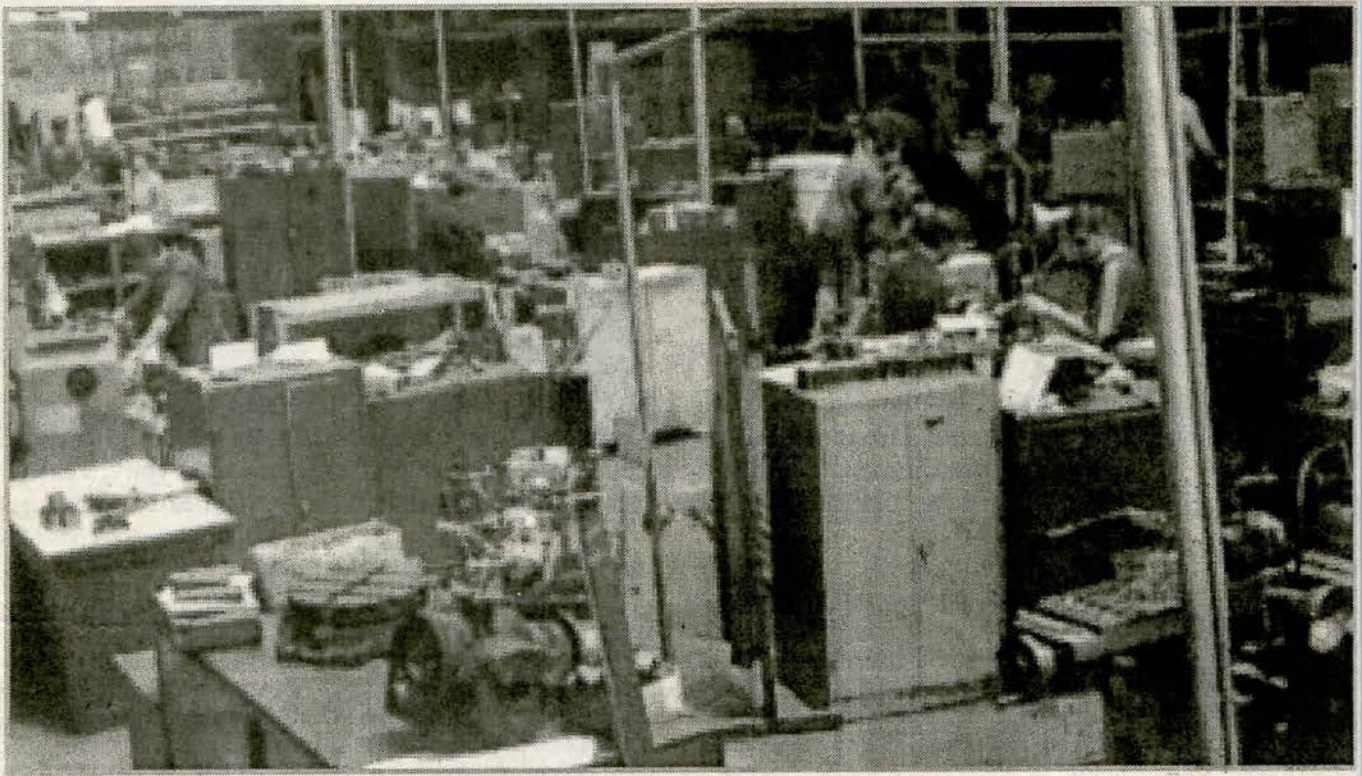
Дакле, стручњаци за привреду и предузетници тврде да је стање лоше, а подаци говоре у прилог њиховим тврдњама.

Према истраживањима које врше специјализоване агенције, преко 51 одсто грађана сматра да следеће године неће бити побољшан стандард грађана, а преко 38 одсто сматра да сада живи лошије него прошле године, док скоро 26 одсто сматра да живи једнако лоше као и пре.

Изразито неповољни трендови

Према речима доктора Небојше Савића, уредника Барометра, пад индустријске производње само је додатно погоршао већ изразито неповољне трендове на економском плану. Тако да су креатори економске политике принуђени да изврше нове процене основних економских параметара. Иако су више него скромне, плате надмаћују садашњи ниво производње (коју ДОС затире), па се не могу даље пове-

ћавати, јер немају покриће у реалној упослености капацитета. Негативни тренд карактерише и август.

Стручњаци сматрају да су кривци за овакво стање политичари у Влади. „Ушли смо у фазу када доминирају политички фактори над економским, што може имати штетне последице. Нестабилна политичка ситуација ће се, даље, одразити на понашање међународних институција”, рекао је Савић. Не да може имати негативне последице, него их има одавно. О стабилизацији политичке ситуације у земљи нема ни говора, она је само вишеструко усложњена нетрпељивошћима на различитим релацијама чија ескалација води до распада ДОС-а.

Савић је нагласио да ће се то директно одразити на привреду, која зависи од обећаних донација. (Такву релацију је успоставио ДОС и труди се да је продуби и прошири.) Сматра да наставак политичких неспоразума (благ израз за непомирљивост политичких интереса) може неповољно утицати и на најављени отпис наших дугова код страних поверилаца. То знају и челници ДОС-а, али им је борба за власт преча.

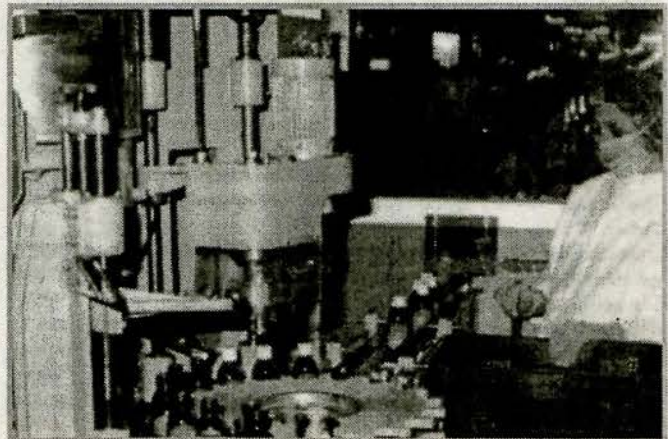
Анализа Економског института показује да је стање у привреди прилично алармантно. Привредници губе оптимизам, који је био заснован на предизборним лажима ДОС-а. Конкретни проблеми су им што им недостају кредити, које је ДОС пбеђавао, а сада нема ништа од тога.

Ако се овогодишња јулска индустријска производња упореди са месечним просеком у периоду 1996–1998. године који карактерише прво укидање санкција, онда је она мања чак за 20 одсто. ДОС увек своју неспособност правда чувеним периодом од протеклих 10 година. Чињеница да је прошла влада и после штете од санкција успела да организује производњу боље него ДОС сада када је отворен према свету и најављује паре са свих страна. Све су то лажи бораца за власт који нас воде у пропаст, о чему су сада проговорили и стручњаци.

Сличну тезу заступа и др Бошко Мијатовић, сарадник Економског института: „Привреда је сада у великој кризи, јер је политички елемент доминантан, а таква атмосфера може подстаћи борбу за политички рејтинг на штету привреде”.

Према његовим речима, овако велики пад индустријске производње у јулу, последица је тога што се привреда нашла у маказима велике фискалне пресије, нералног девизног курса динара и раста плата изнад производних могућности. Он сматра да је курс динара нереалан и да гуши домаћу производњу, а подстиче увоз јефтине стране робе. Привреда уз то нема обртна средства за наставак пословања, па се излаз из овакве ситуације мора наћи што пре.

Оно у чему су стручњаци са Економског института јединствени је да просечна плата од 5.400 динара, колико је износила у јулу, показује да су примања ушла у зону коју не смеју да прекораче, јер производња то не може да издржи. Која нам је перспектива са непрекидним поскупљењима, а без раста зарада? Нема је. Економисти не помињу никакве реформе о којима челници ДОС-а стално причају, јер не постоје. ДОС није урадио ништа да унапреди, већ је уназдио производњу. При том нема ни говора о транзиционој рецесији, већ о обичном пропадању једне привреде које се обично дешава услед дејства неког зла на њу, овога пута услед (не)дејства ДОС-а. Право каже да нечињење, па макар и услед незнања и неспособности, не ослобађа одговорности. Само, немамо ми ништа од тога што ДОС не може бити ослобођен од одговорности за оно што нам се дешава, ако се ми не ослободимо ДОС-овске власти и то што пре.

КРАЈЊЕ ЗАБРИЊАВАЈУЋЕ СТАЊЕ

У време годишњих одмора српска привреда је ушла прилично добро припремљена за стање летње летаргије. На то је навикнута претходних месеци у којима су већ завладали стагнација и пад производње, без реструктурисања и бржег отварања нових, малих и средњих предузећа.

По ко зна који пут људи од науке не деле мишљење или, прецизније, не изјављују оно што чујемо од званичника ДОС-овске власти. Вероватно ни они сами нису убеђени да је тако како говоре. Узмимо на пример (да се не враћамо на предизборна, наравно, лажна обећања, јер нових примера има колико хоћете) предизборну кампању Лабуса. У свим предузећима која је обишао је рекао да неће бити отпуштана радника, јер би хтео да му поверују и због тога гласају за њега. То, наравно, не може бити истина. Ако неко од предузећа има ту срећу да наиђе неко ко хоће да га купи, наравно да ће нови власник гледати да му мало радника много ради и отпустити што је могуће више. Ма какав уговор држава потписала са њим по коме не може да даје радницима откузе, када до тога дође са радницима нико више из Владе неће да разговара. Таквих примера већ има.

Летаргична привреда

Дакле, ДОС-овским перјаницама није тешко да причају оно што сматрају да треба. Па тако нам кажу да су плате веће, пензије све редовније и биће исплаћен дуг пензионерима (наравно, после председничких избората у Србији), огромно повећање струје неће се одразити на остале цене услуга и производа и још којешта.

Елем, постоје људи који се баве науком, а не политиком, и они за исте категорије тврде другачије. Тако је било и на недавно одржаној конференцији за штампу Института за тржишна истраживања.

„У време годишњих одмора српска привреда је ушла прилично добро припремљена за стање летње летаргије. На то је навикнута претходних месеци у којима су већ завладали стагнација и пад производње, без реструктурисања и бржег отварања нових, малих и средњих предузећа. У досадашњем току транзиције стабилне су само цене, а и ту су могући потреси у другој половини године, услед поскупљења струје. Стање је, дакле, крајње забрињавајуће и нема много места оптимизму који, најчешће, долази из изјава званичника”, рекао је професор др Јован Годоровић са Института за тржишна истраживања.

Разлози за лоше или „успавано” стање привреде налазе се, између осталог, у погоршаној ликвидности између предузећа у првих шест месеци ове године. Према подацима Завода за обрачун и плаћања, крајем маја било је велики дефицит око 26.000 правних субјеката, што је за 1,2 више него у претходним месецима, а њихове неизмирене обавезе износе око 98 милијарди динара. У овим фирмама ради скоро 300.000 радника, а за скоро све је предложен стечајни поступак. Вр-

на рате повећала промет у трговини, наша анкета то не показује”, каже Владана Хамовић.

Саша Ђоговић, истраживач Института за тржишна истраживања сматра да: „Није могуће замислити да ће потрошачи испразнити продавнице, ако се имају у виду просечна нето примања, а која су у мају износила 8.635 динара. Низак ниво зарада је последица слабе производње. Проблем нису само мале плате, већ и пензије које износе 5.996 динара и у мају су чиниле тек 69,4 одсто просечне зараде у Републици. Тако су трошкови егзистенцијалног минимума трочланог домаћинства у мају достигли 11.660 динара (за стан који се зими загрева угљем), или 10.484 динара (за стан са даљинским грејањем). Ако су мале плате и пензије, јасно је да просечно домаћинство мора да се сналази и да преживљава уз допунске приходе. То није добро ни за појединца ни за државу, јер се зна да разне допунске активности припадају, заправо, зони сиве економије”. Шта друго преостаје становништву него да се сналази како зна и уме да би прехранили породицу. Многи никада нису ни помишљали да се баве препродајом или шверцом, али не могу да бирају.

У анкети Института поменути су примери оних који имају стан, па сад са или без грејања, а колико за месец дана треба да издвоји породица која нема стан, већ мора да га изнајми, а мора и да се греје на струју. Колико ће ове зиме бити потребно новца да се плати грејање на струју. Овде рецепт Кори Удовички не вреди. Подстанари не могу да продају стан, јер га немају, а, опет, струју морају да плате.

ло „оптимистично”. Како неко из ДОС-овске власти може овим људима да објасни да ће им то што намеравају да им заворе фирму, у ствари бити добро за њих? Код нас функционише како-тако тржиште, и за све своје потребе морају дебело да плате од када је ДОС на власти, а чиме?

Тодоровић наглашава да привреда није претрпела довољне потресе који би створили нов „произвођачки мозаик” да би могли да говоримо о њеном реструктурисању. У исто време, громогласно најављивана приватизација сведена је на интервенцију у три дела. Први је да службеник из фирме иницира, затим о томе шта ће бити са предузећем одлучује агенција и судија, на крају одређује стечајног управника. Тако ради ДОС-овска власт, али модерене владе у свету - не. Оне имају много предузетничког духа. Код нас је другачије.

„Потребна је активна реорганизација и управљачко реструктурисање предузећа, покретање свих унутрашњих ресурса и приватног капитала, али и многе друге мере економског карактера”, закључује Тодоровић.

Највећи проблем – неликвидност фирми

Институт је, за своје потребе, урадио анкету у 200 предузећа. Према добијеним резултатима, пословна клима је лоша. Узроци неповољног пословног амбијента, према речима др Владане Хамовић, руководиоца макроекономских истраживања Института, само делом су у успореном претростројавању привреде (сетимо се речи ДОС-овске власти како ми убрзано идемо у међународне токове). Највећи проблем, по њој, јесте у неликвидности због које већина фирми нема пара ни за текуће пословање, затим у мршавим инвестицијама, које не најављују бржи развој и, коначно, у ниској куповној моћи становништва. Последње је узрок слабе тражње на нашем тржишту.

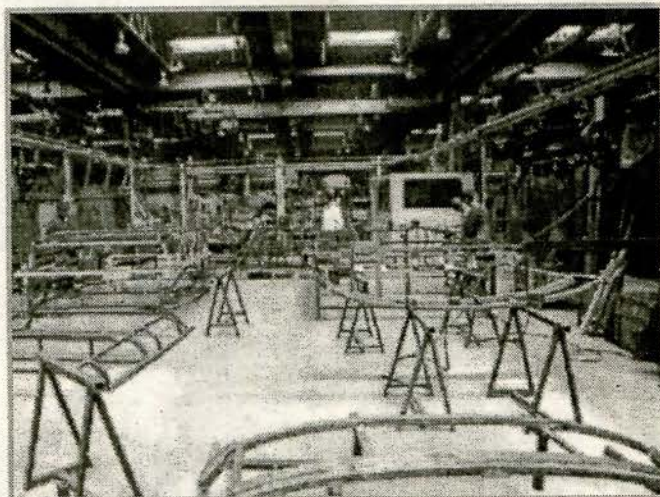
„Према анкети коју је наш институт спровео у трговини на мало, у мају је промет опао у односу на претходни месец. Али, смањен промет је уочљив и када се упореди ниво продаје из маја ове и истог месеца прошле године. Све се мање купује: прехранбена роба и мешовита роба или непрехрамбени производи, као што су машине и апарати. Иако званичници често истичу да је продаја трајније потрошне робе

Развој тапка у мест

Др Снежана Поповић-Аврић сматра: „Кад не могу сиромашни потрошачи, онда троше богатији купци. Односно, према подацима о спољнотрговинској размени, на увоз робе широке потрошње потрошено је у првих пет месеци ове године чак 938 милиона долара, од укупно 2,1 милијарде долара утрошених на увоз у СРЈ. Колико је девиза отишло на робу широке потрошње, најбоље се види из података да је током првих пет овогодишњих месеци на увоз опреме за производњу потрошено само око 270 милиона долара”.

Стручњаци са Института за тржишна истраживања су сагласни у томе да су одржане стабилне цене, али да је то одавно јасно дало на знање ДОС-овској власти да није довољно за бржи економски развој. Овај досадашњи је тапкање у месту. Узалуд нам причају да живимо боље када знамо да то није истина. Питамо се само колико је становника прешло ону Ђинђићеву границу сиромаштва и придружило се тужном милиону становника који гладују.

Поводом првих 100 дана ДОС-вске власти, обећао је да ће и тај милион извући из беде до краја 2001. године. Још мало па ће крај и 2002. године, надамо се да ће то бити и крај ДОС-овске власти.

СВЕ ВИШЕ СИРОМАШНИХ

Највећи део житеља наше земље живи на рубу или у сиромаштву. Оно је у порасту захваљујући, пре свега, „транспарентним реформама“ ДОС-овске власти. Једним делом због неспособности да ураде оно што су лагали у предизборним обећањима

Све студије које су рађене у последње време о економском положају становништва имају исте резултате. Другим делом зато што су урадили онако како нису обећали својим гласачима. Најпопуларније „транспарентне реформистичке“ мере ДОС-овске власти које су ојадиле кућне буџете су: отпуштање хиљаде и хиљаде запослених (биће још судећи по најавама ДОС-овске власти), високе стопе пореза на све и свашта, увођење високих такси, плаћање школарина... раст цена, нарочито скок цена струје и комуналних услуга (за које нас убеђују да неће и не смеју да поскупе), распро- даја предузећа...

Међу најсиромашнијима су брачни парови са децом, нарочито они који живе у граду. Дакле они који немају могућност неке ситне производње којом би допунили кућни буџет. Управо ова категорија породица представља већину која је поднела захтеве за доделу неког од видова социјалних давања државе. Помоћ је мала и зависи од добре воље страних влада, али ипак је драгоцене онима који гладују. ДОС-овска влада је и овде имала штга да каже. Подносиоци захтева морају да приложе мноштво потврда којима доказују своје материјално стање, међу којима и држављанство тако да многи одустају.

Нема транзиције

Када су прошле године грађани гласали за ДОС на изборима нису ни сањали какво ће их зло задесити. Логично је да нису, јер нико им тада није причао оно чиме сада покушава да брани свој останак на власти, а то је да морамо овако да се мучимо па и гладујемо, јер је то пролазна фаза код земаља у транзицији. И тако мучи се наш народ већ скоро две године, а од реформи нема ништа. Неспособна ДОС-овска власт само прича о променама, а не спроводи их. Претварају се да су привреду увели у транзицију, да би мотивисали народ да издржи у својој патњи иако од тога нема ништа сем празних прича челника ДОС-а. И тако се ми мучимо као да смо ушли у транзицију иако само чекамо испред врата, а неко виспрен се досетио да труби свуд по медијима да то тако мора и да је тако било и у другим земљама бившег комунизма, а ево сада је боље. То нико из ДОС-а није помињао у предизборној кампањи већ су сви обећавали моментално узлетање у висок животни стандард.

Парадокс ДОС-овске власти, која једно ради а друго прича, јесте да су порезима највише оптеретили оне који иначе најмање примају.

Полећемо у сиромаштво

Полетели смо у беду и сиромаштво, у гашење производње, масовне отказе и извоз Срба у Хаг... Статистике и анализе непрестано показују да смо живели боље пре доласка ДОС-а на власт.

Међутим, права слика о томе штга је за кратко време урадила ДОС-овска власт на погоршању животног стандарда добија се када се упореди август ове са новембром претпрошле године. Резултат је поражавајући. Цене на мало у просеку су више за 100 одсто него пре доласка ДОС-а на власт. Истовремено трошкови живота су утростручени.

Поскупљење струје нас је натерало да дуго „разгледамо“ рачуне за струју не би ли схватили штга и колико плаћамо (уколико је то уопште логично). Натерало нас је да „дежурамо“ у трећој смени код куће да би уштедели користећи јефтину струју. За удобну топлину дома они који се греју

Досадашње искуство са новим пореским системом показује да је основица за опорезивање зарада постављена превисоко (немогуће!) и цео систем је дестимулативан за веће ангажовање јефтиног рада и за награђивање према раду, уместо према квалификацијама.

на струју требало би да ове зиме издвоје између 9.000 и 15.000 динара за стан од 60 квадрата. То је за сада. Најављено је још једно поскупљење струје.

Највише су поскупеле услуге. Међу њима је највећи скок цена комуналних услуга, следи саобраћај и ПТТ, становање па занатске услуге.

Посматрано по групама производа највећи скок цена је евидентиран код осветљења. Значајно је поскупела и одећа па огрев. Многи ће се одрећи модних детаља, али не могу грејања. ДОС-овска власт апелује да се домаћинства не греју на струју, јер не могу да оспособе ЕПС како су обећавали, а дозвољавају да поскупе други енергенти и то значајно.

Као и у претходним месецима ове и протекле две године ДОС-овске власти настављају се поскупљења. Ову „монотонију“, разбија то што не поскупљују увек исти производи. Некад једни, некад други. Али, углавном отада је ДОС на власти нема статистике неког месеца без поскупљења. Међу групама производа које се прате једино су појефтиниле хигијенске услуге 0,7 одсто (Да ли ово појефтинјење уопште успе да уочи неко од потрошача?). Овако „значајно“ појефтинјење обухвата и алкохолна пића.

Креатори економске политике су најављивали су да ће у овој години инфлација бити преполовљена, а да ће поскупљења бити, нарочито струје. Нагласили су да ће бити поскупљења струје, да ће струја поскупети и то добро сигурно им треба веровати, а за остало...

Зараде не прате трошкове

Просечни раст зарада није био праћен растом производње. Напротив, она је у паду и то дуго. Непропорционални раст зарада с једне стране и продуктивности са друге стране као и тенденција ка повећању трошкова рада у производњи по-

следица је, како сматрају стручњаци са Института економских наука недовољно прилагођеног система фискалног захватања из зарада. Досадашње искуство са новим пореским системом показује да је основица за опорезивање зарада постављена превисоко (немогуће!) и цео систем је дестимулативан за веће ангажовање јефтиног рада и за награђивање према раду, уместо према квалификацијама. Не би то тако ДОС-овска власт урадила да није тако у Европи. Зато треба да ћутимо и трпимо. Међутим, нашли су се неки љубитељи економије са Института економских наука који су упутили упозорење Влади Србије да је супротно њеним обећањима повећано фискално оптерећење зарада и то највише оних које су испод просека. Парадокс ДОС-овске власти која једно ради друго прича, јесте да су порезима највише оптеретили оне који иначе најмање примају. Мора да то нису знали, добро је што им је то неко рекао.

ДОС УНИШТАВА СТАНДАРД

ДОС-овска власт само прича празне приче да ће бити боље. Нарочито су говорљиви пред изборе. Труде се да објасне и докажу како, у ствари, плате и пензије расту, а цене падају

ДОС-овска Влада од једне предизборне кампање па до друге прича како ће бити боље. Нарочито воле да тврде како ће бити боље догодине. Наравно, када то „догодине“, дође ништа се није изменило набоље, али они и даље упорно причају како стижу паре ове и оне, приватизација напредује, долазе страни партнери... Странци дођу виде с ким имају посла и оду. Присетимо се како је било смешно гледати њихова лица за време одржавања Округлог стола Владе Србије и страних инвеститора у „Хајату“, док су им ДОС-овски „мајстори“ објашњавали економију. Све су их лепо саслушали, а потом отишли кући мислећи у себи: „Далеко вам лепа кућа“. Један од „познаваоца економије“, који се тада обратио потенцијалним инвеститорима, јесте и садашњи кандидат за председника Србије, Миролjub Лабус.

Прво је признао да се транзиција одвија веома споро, да плате неће расти оним темпом који је очекиван, боље речено само обећан на прошлим изборима. Рекао је да је за осам месеци (2001. године) забележен пад индустријске производње за око три одсто, али је изразио наду да ће у последњем тромесечју доћи до раста, па ће се у 2001. години ипак забележити повећање друштвеног бруто производа. Тешко

да је неко поверовао у ово, јер странци не разумеју језик али се разумеју у економију.

Међутим, није рекао да ће евентуални раст у последњем кварталу бити последица тога што је, у истом периоду лане, дошло до великог пада производње, што значи да је прошлогодишњи упоредни период био изразито низак. Знамо добро ко је тада преузео кормило власти, а видимо и резултате. Наравно, владао је ДОС, чији је саставни део и господин Лабус са својом групом „стручњака“ која себе назива Г17.

Лабус песимиста

Лабус је био песимиста и у погледу обима и асортимана робе коју можемо да понудимо у свету, посебно суседним земљама које су за нас ипак најлакша тржишта, будући да потрошачи добро познају неке наше производе. Како ћемо извозити на јача тржишта, Лабус није ни покушао да одговори, као и на питање из слушачког аудиторијума како се финансира спољнотрговински дефицит од 1,9 милијарду долара за осам месеци, када се у девизним приходима свуда бележе минуси.

Потпредседник Савезне владе је заправо покушао да објасни да спољнотрговински дефицит у стварности и није толики, колико се приказује у статистичким подацима, него знатно мањи, јер фирме из неког интереса, није рекао ког, приказују већи увоз и мањи извоз. Наравно, у томе није био убедљив и, колико се могло приметити, нико га није ни разумео, пошто се тиме доводе у питање неке егзактне математичке формуле.

Динар плива у месту

Лабус је био смешан када је покушао да одговори на питање: „Откуда то да је курс динара у односу на немачку марку званично флукутирајући, а у пракси се не помера скоро годину дана и то у ситуацији када још бележимо овакав спољнотрговински минус?”

„Динар се не одржава вештачки, него толико вреди на тржишту”, одговорио је Лабус, али су га странци сада посматрали са још већим неразумевањем (као што смо приметили, у економију се разумеју). Кандидат је, вероватно навикнут да становништву прича овакве ствари, пробао и са онима који су прави предузетници и који се тога не играју.

Оно што Лабус није рекао, а представљало би одговор на ово питање, јесте чињеница да се курс динара одржава на истом нивоу, захваљујући томе што грађани још увек знатно више продају девизе у мењачницама, него што их купују. Прилив девиза у државну касу знатно је већи од одлива, а девизне резерве земље повећане су управо за ту разлику између продаје и куповине девиза од стране грађана. Шта то заправо значи?

То што се Лабус, Динкић и остали хвале са великим растом девизних резерви није никаква уметност, него отимачје новца од грађана. Пошто су плате такве какве јесу, становништво је принуђено да муком стечену и сачувану уштеђевину мења за динаре да би се прехранило, а Народна банка Југославије тај новац скупила и хвали се како је направи-

Пошто су плате такве какве јесу, становништво је принуђено да муком стечену и сачувану уштеђевину мења за динаре да би се прехранило, а Народна банка Југославије тај новац скупила и хвали се како је направила добар посао. Поред тога, она га умртвљује, јер га не користи за кредитирање привреде, преко пословних банака или надлежних државних органа.

ла добар посао. Поред тога она га умртвљује, јер га не користи за кредитирање привреде, преко пословних банака или надлежних државних органа.

То како је курс динара званично флукутирајући, а у пракси фиксни, страни учесници овога скупа нису могли да разумеју. То разуме само онај ко мора или жарко жели, јер се коси са здравим разумом. Потенцијални инвеститори (једног лепог дана) су више питали, него што су давали неке сугестије и упутства, јер им је мало шта било прихватљиво објашњено. Инвеститори су изгледа, наравно осим ретких изузетака, више дошли да провере и допуне нека своја претходна сазнања, него да остваре контакт са нашим предузећима и ДОС-овском владом.

Становништво не очекује боље

Дакле, странци су схватили с ким имају посла и још су опрезнији него што су били. То значи да ће жестоко размислити ако биле где буду улагали. У међувремену, упосленост домаћих производних капацитета је пала испод 40 одсто. Посла и даље нема, што значи да нема ни плата ни потрошње. Лабус каже: „Ишао сам по паре да донесем.” Не знамо само шта нас чека кад будемо враћали, јер о томе не говори нико. Спремили су још једно изненађење. Нешто мало донација и зајмова се представља као да су све домаће фирме упослене на основу тога. Стичемо утисак да се на све стране гради и ради. Колико пута сте прочитали или чули како је нека страна влада или неко други дао новац за путеве. У ствари, крпе се само рупе тамо где је најургентније. Чак ни за овако мизерну интервенцију нема новца колико је потребно. Једном речју, новчаних средстава из иностранства има тако мало да не могу да обезбеде посао за предузећа, чак ни један мали број.

У међувремену нас збуњују залагањем за увођење, па онда залагањем за укидање пореза на екстрапрофит. Па онда уље и шећер су „морали да покупе”, сада хоће да им оборе цену. Критеријум који поштује ДОС-овска власт се мења. Никад не знате на чему сте са њима. Али, становништво зна на чему је откада је ДОС дошао на власт. Према истраживањима (која су веома популарна) овога пута „Мартен Борд Интернешнал”, и то „специјално” за „Блиц”, становништво је изгубило наду коју је понело у предизборној кампањи ДОС-а. Тако на питање: „Како живите у односу на јул прошле године?”, чак 64 одсто становништва је рекло лоше. Од тога 25,8 одсто сматра да им је сада једнако лоше као и прошле године, а 38,2 да им је још лошије. Затим, 13,8 испитаника је рекло да је једнако добро, а боље 20,5 одсто (то су чланови странака на власти и симпатизери па измишљају по страначкој дужности.) Интересантно је да су на ово питање у јулу прошле године грађани одговорили са 54,1 потврдно, док је 10,5 одсто рекло да не зна. Дакле, пре годину дана су грађани имали наду да ће нешто кренути набоље, али како је тај бољитак у овој години изостао, сада више немају оптимистичних надања. У исто време, грађани који су тада, прошле године, упитани да ли очекују побољшање животног стандарда, до маја ове године са 51,3 одсто одговорило је да не очекује. Преостаје да је опредељење да ће у јулу ове године живети боље него пре годину дана засновано на очајничкој потреби да се нешто измени набоље, а не на аргументима.

Потреба становништва да им живот буде лакши једним потезом бачена је далеко од стварности. Поскупљење струје, још једно у низу „мора”, страховит удар је направило на кућни буџет. ДОС-овска власт то, наравно, не види тако. То што је струја поскупела ни мање ни више него просечно 50 одсто (физичким лицима 80 одсто), у ствари није много, а и неће посебно осетити то поскупљење, само им то још увек нико није објаснио. Зато је дошла госпођа Удовички, нови министар за енергетику. Требало би Кори Удовички што пре да „објашњава” грађанима да је тако, јер навелико цвиле под оволиким трошковима, а избори су ту. Видеће се на изборима да ли је била довољно убедљива.

МИНИМАЛНА УМЕСТО ПРОСЕЧНЕ КОРПЕ

Трошкови живота су у јулу увећани за 4,3 одсто, а то је, како оцењују аналитичари Г17, узроковано поскупљењем струје од око 50 одсто (мада ових дана стижу жалбе грађана ЕПС-у да им је струја поскупела и 80 одсто и, наравно, испашће да нису у праву)

Захваљујући томе што је ДОС-овска Влада одлучила да поскупљење струје покљони грађанима с пролећа, удар на кућни буџет је умањен због богатства пијаца зелеништем који и није тако скуп. Праве последице „струјног“ удара грађани ће осетити тек када дође зима, нарочито они који морају да се греју на струју. И док ће грађани бројати киловате, лелујати ноћу по кући укључујући апарате док су јефтинији киловати, руководство ЕПС-а задовољно трља руке чекајући да наплати потрошњу електричне енергије од грађана.

Није лошије од њих прошло ни стамбено предузеће, њихове услуге грађанима увећане су за сличних 51,7 одсто. Све у свему, упркос чињеници да су трошкови за храну смањени за 1,4 одсто (ко би овако незнатно умањење приметио да није статистичких података?), просто је нејасно како су стручњаци Г17 дошли до податка да су трошкови живота повећани само за 4,3 одсто. Чак и да је тако у јулу, волели бисмо да видимо податке за август и септембар. Да видимо да ли ће бити сличан раст трошкова живота као у јулу или већи?

Од података до којих је дошао Г17, интересантно је, мада смо то знали, да је куповна моћ пензија у јулу у односу на претходни месец мања за 1,1 одсто. Исто тако погоршао се и однос просечне пензије према просечној плати. У јануару је просечна исплаћена пензија износила 80,4 одсто просечне плате, а у јуну је 68,9 одсто. Новчану накнаду са бироа prima 64,5 хиљада људи који су проглашени технолошким вишком или им је фирма отишла у стечај, а то је 27,5 одсто више него прошле године. Слобоних радних места има мање него прошле године и то за 11,4 одсто.

Једна од последица оваквог стања, које је погоршано доласком ДОС-а на власт, јесте и лошије здравствено стање становника. Тако скоро сваки трећи одрасли становник Србије има анемију. Млеко пије само 56 одсто одраслог становништва. Нешто мало више једе једном или два пута недељно месо. Последица овако лошег животног стандарда, најалост, нису поштеђена ни деца. Тако чак 14 одсто малиша-

на не доручкује, 6 одсто не руча, на спавање без вечере иде 15 одсто деце и чак 70 одсто наше будућности не ужина. Млеко не пије никада или само понекад 38 одсто, а месо једе ређе од једном недељно 25 одсто малишана.

Цене на мало расту

У јулу су цене на мало порасле за 4,1 одсто. Ако посматрамо кретање цена на мало од почетка године до сада, укупно су увећане за 8,5 одсто, што ДОС-овска власт сматра стабилним ценама. Због непрекидне промене цена у продавницама и вредност такозване потрошачке корпе се мења. У почетку сте могли да погледате табелу са количином и врстом производа које обухвата потрошачка корпа.

Одавно нисмо имали ту могућност да у неким дневним новинама уз објављени текст видимо и табелу. Пре свега, та потрошачка корпа не обухвата све производе који су једној четворчланој породици потребни у току једног месеца. Затим ни количина производа који су урачунати не одговара баш просечној четворчланој породици.

Поређења ради да подсетимо да је пре две године, у јулу 2000. године, вредност исте потрошачке корпе била 5.426,85 динара. Скоро у пола мање него прошле године у истом месецу и скоро три пута мање него ове године у јулу.

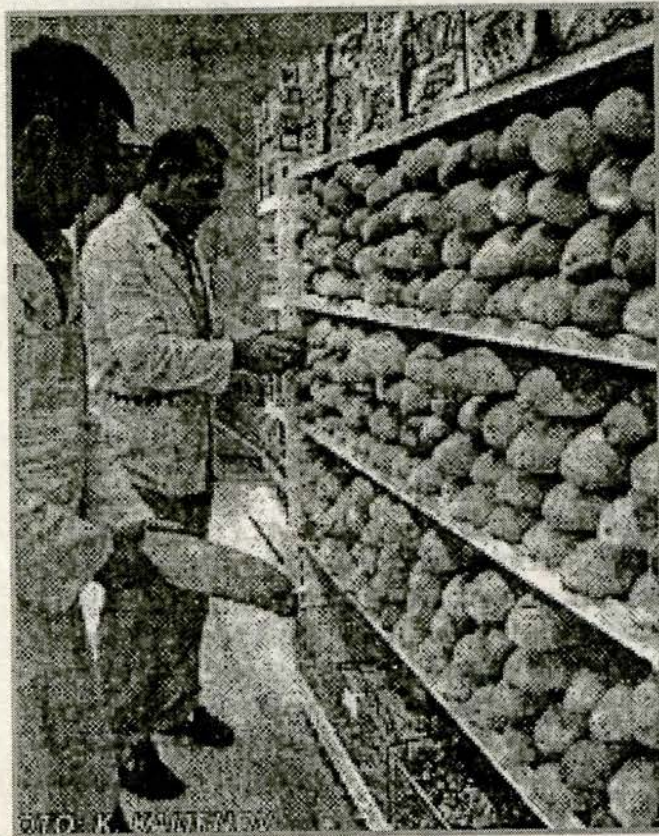
Затим, према последњим коначним подацима о нето зарадама за јул 2001. године, просечна нето зарада износила је 5.581 динар (183,52 марака). За потрошачку корпу за исти месец требало је издвојити 11.256,02 динара (370,12 марака).

У Републичкој влади су се „сетили“ да се домаће уљаре понашају монополски и да постоји реалан простор за снижење цена уља, а можда и шећера. Шта ли их је то навело да се након две године сете да су цене које су онда наметнули грађанима, јер су биле „реалне“ па чак и мање него у окружењу, сада превисоке, а одједном су и веће него на тржиштима околних земаља? Да нису избори?

Као последица лошег стандарда и лоше исхране код деце 9 одсто малишана пати од анемије, 5 одсто од повишеног крвног притиска, 7 одсто је потхрањено и 5 одсто гојазно.

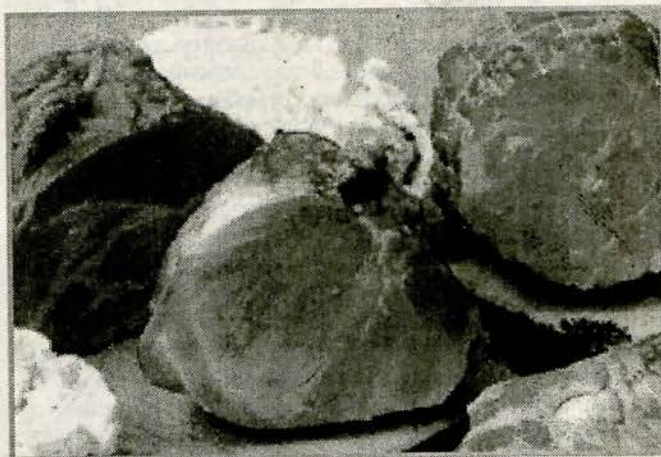
Односно, ни две просечне плате нису довољне да се покрију само трошкови исхране и одржавања хигијене.

Овог лета потрошачка корпа се назива и просечном и минималном (у најмању руку, ако је и то довољно „минималној“ четворочланој породици да преживи месец дана) и Републички завод за статистику тврди да је потребна 1,71 просечна плата за просечну, или 1,05 опет просечних плата за такозвану минималну потрошачку корпу. Да бисмо створили неку слику колико су реалне овакве процене, запитајте се да ли би једна четворочлана породица могла „минимално“ да преживи месец дана са 7.800 динара један месец, а да притом користи шездесетак производа?

Нису објављиване табеле на којима су представљене минималне количине намирница. Уопште, шта то значи минимална потрошачка корпа? Да ли је то егзистенцијални минимум испод којег би једно четворочлано домаћинство гладовало или већ подразумева гладовање, али и преживљавање?

То је потпуно нова категорија у саопштењима неког завода за статистику. Савезни завод за статистику никад није имао ту категорију. Њу је увео Републички завод за статистику, али није објаснио шта она подразумева. Пензинери који живе сами не могу да купе онолико животних намирница колико им треба са толиким месечним примањима.

Према подацима Републичког завода за статистику, та нова категорија минимална потрошачка корпа, коштала је

у јулу 9.835 динара, а она „галантерија“, просечна потрошачка корпа 15.936 динара. Слободан Милосављевић, републички министар за трговину, туризам и услуге је, осим овога, рекао и да је потрошачка корпа у јулу ове године била за 2,4 одсто мања него у децембру прошле године.

Према подацима Савезног завода за статистику, потрошачка корпа потребна четворочланом домаћинству за месец децембар 2001. године коштала је 12.067,58 динара. Изгледа да је Милосављевић имао лошу наставницу математике или је нешто друго у питању, јер 15.936 није за 2,4 одсто мање од 12.067 динара. Можда због незнања математике и тврди да четворочлана породица може да живи месец дана са 9.000 динара.

Влада увози месо да би га појефтинила на домаћем тржишту и тиме добила плус код гласача пред изборе. Упитан да ли је то удар на домаће произвођаче меса Милосављевић је рекао да то није циљ Владе. Ако произвођачи меса овом акцијом Владе буду на удару, ко им је крив када иду избори.

ПОЈЕФТИЊУЈЕ УЉЕ, ВРАТИЋЕ ДУГ ПЕНЗИОНЕРИМА

Сада је уље неоправдано скупо. ДОС-овска власт је, у ствари, одувек имала неодољиву жељу да појевфтини уље само није имала када. Ево, сад пред изборе, баш јој се указала шанса, а то наравно нема везе са одобривољавањем бирача. Пензионерима је најављено враћање дуга до краја ове године, наравно после председничких избора у Србији

ДОС-овска власт мења своје „мора” како им одговара. Када су дошли на власт рекли су да ће одржати своје обећање и да ће уља и шећера бити колико треба па и више од тога, стајаће на полицама у продавницама, а нико га неће куповати. Били су сасвим у праву. Што је речено то и учињено (невероватно да је реч о ДОС-овској власти). Ускоро су продавнице заиста биле пуне шећера и уља. ДОС-овска власт се досетила како да пређе сиротињу рају и подигла цену више од 100 одсто.

Притом, куповна моћ, због осталих многобројних покушљања, становништва је опала. Тако да попут мусаваг Жарка Јокановића у филму „Ужичка република”, који гледајући излог пекаре изговара чувену реченицу: „Чико, је ли ово све твој хлеб?”, велики део становништва само може да гледа робу у радњама и да притом размишља како му треба, али не може да је купи.

Онда су представници ДОС-овске Владе свом снагом кренули да објашњавају како је уље по садашњој цени јефтино и како мора да поскупи. На пример, премијер Ђинђић је причао отприлике овако: „Цена уља у малопрдаји биће између 60 и 65 динара за литар. То је нормално, јер је цена уља у нашем окружењу слична”.

Управо док је тако говорио, у наше радње испоручивано је уље страних произвођача по цени од 35 динара. Зар су уљаре из ино-

странства блесаве па су нама продавале робу далеко испод цене? Наравно да нису. Да је то истина, потврђује садашња хајка ДОС-овске власти да уље мора да појевфтини, јер како каже Белић: „Вршено је поређење цена домаћег сунцокретовог уља са ситуацијом у земљама окружења и тамошњим стопама пореза на промет. Притом, мисли се и на домаћи стандард”.

Зашто се тек сад мисли на стандард нашег становништва? Зар није био угрожен и када су дошли на власт? Истина је да је у међувремену доста падао захваљујући неспособности и незнању владајуће ДОС-овске структуре. Ка-

ко је то цена домаћег сунцокретовог уља сада одједном толико већа од истог производа у суседним земљама, а пре скоро две године, је била иста?

Зар мисле да тако каратко памти ово становништво које броји и пребраја сваки динар да ли може и колико да купи. Не купују више људи колико им треба да једу него колико имају пара. Ђинђић је након 100 дана ДОС-овска владавине признао да има милион сиромашних и исто толико оних који су на граници да то постану. Тада је рекао да ће до краја године ДОС-овска влада учинити да потенцијалне сиромаше склони са границе као и да ће потом олакшати и најсиромашнијима и мало помало извући и њих из те незавидне ситуације.

Директор Фонда пензијског и инвалидског осигурања Србије, Горан Лончар, рекао је да су фебруарске и мартовске пензије, према измењеном Закону о пензијско-инвалидском осигурању, исте као и јануарске, а пензије за април, мај и јун биће веће од износа за први квартал за чак 0,4 одсто. Ово повећање могу да примете само они пензионери који су упамтили колико пара пише на њиховом пензијском чеку.

Зашто се више ниједном није обратио на ту тему широј јавности и поносно саопштио своје успехе. Зато што од тога нема ништа, број сиромашних се стално повећава, са њима и број болесних, јер услед неухрањености пада имунитет. И Динкић је одржао своје обећање да ће запослени имати 250 марака плату. Само то је 5. октобра представљало лепу плату, а данас кад су све поскупели то не значи ништа, шта више сада за овај новац може да се купи мање него за просечну плату онда. То је ДОС-овски црни хумор.

Пензионери само се надајте

Гордана Матковић, министар за социјална питања Владе Србије, најавила је да ће до краја ове године пензионерима бити враћен дуг који је: „Настао као последица примене измењеног Закона о пензијско-инвалидском осигурању, чије је поједине одредбе Савезни уставни суд прогласио неуставним (откада је ДОС-овској власти битно мишљење Савезног уставног суда? Обично их се не тиче. Можда зато што је судство независно у западним демократијама, па их се зато уопште не тиче шта Савезни уставни суд ради), биће враћен до краја године“. Познато је да се ДОС-овска власт не секира много око тога какав је животни стандард пензионера. Познато је, и пензионери им неће заборавити, да су истога дана пензије умањили за неких 11,4 одсто, а своје посланичке плате за толико увећали.

Затим, поскупели су рачуне за струју и комуналије толико да наши стари суграђани, уколико живе сами, не могу да их плаћају само од своје пензије. Многе лекове су им скинули са бесплатне и пребацили на листу лекова који се купују

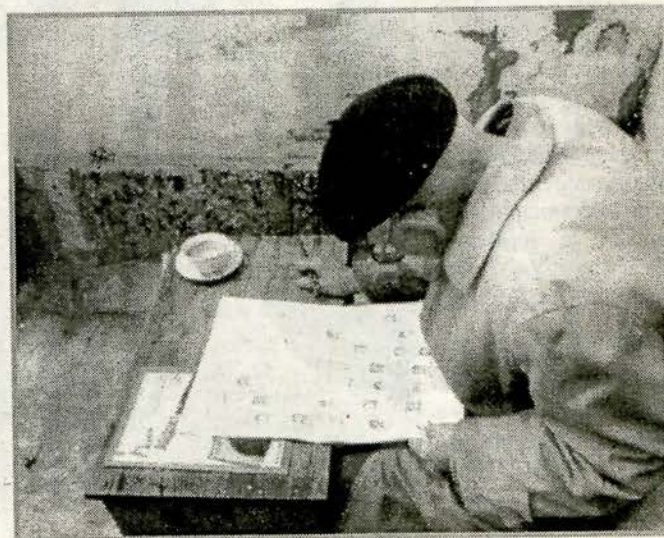

за „дебеле“ паре. Ни ту нису стали, већ су увели нови систем издавања рецепата који, осим тога што их збуњује, одузима им много више времена него раније.

Новина је да могу да добију мање лекова који се не плаћају, а и то да у домовима здравља нема рецепата. Тако кад стрпљиво сачекају свој ред лекар им каже да не може да напише рецепт за лек који им треба, јер нема блокова. Наравно, ово није случајност и не дешава се само у једном дому здравља, већ свуда и стално. На овај начин се обезбеђује мање лекова који се издају на рецепт него што је потребно.

Према проценама Министарства за социјална питања, дуг ДОС-овске Владе према пензионерима, само у овој години, је 1,2 милијарде динара. Толико би требало да врате нашим најстаријим суграђанима до краја године. Вероватно се тог свог дуга не би ни сетили да крајем септембра нису председнички избори у Србији. Овако, рачунају, можда ће повратити неки од изгубљених гласова ако обећају паре које (не)ће исплатити до краја године. Вреди покушати.

„Почетак враћања дуга зависиће од стања у републичком буџету. Ми ћемо се трудити да пензионере обештетимо што пре, а крајњи рок за измирење тог дуга је крај ове године“, каже Гордана Матковић. Јасно је из овог саопштења када ће пензионери добити паре којима им ДОС-овска власт маше пред очима. ДОС-овска власт практично покушава да измаме гласове пензионера, а у буџету, наравно, после избора неће бити пара за њих.

РАЧУНИ ЗА СМРЗАВАЊЕ

Јесен је на прагу, а на дневни ред највећег броја домаћинстава стижу, за њихове платежне (не)могућности, тешко решиви проблеми: опремити ђаке за школу, обезбедити зимницу и, најзад – огрев. Тешко је рећи који је страшнији, конкуренција је оштра

С обзиром на летњу (вансезонску) цену енергената и струје, топао стан ће бити мисаона именица за највећи део популације.

Јесен је на прагу, а на дневни ред највећег броја домаћинстава стижу, за њихове платежне (не)могућности, тешко решиви проблеми: опремити ђаке за школу, обезбедити зимницу и, најзад – огрев. Тешко је рећи који је страшнији, конкуренција је оштра

Ако смо у летњим месецима плаћали прескупу струју (тешко да и надлежни могу да се снађу и објасне критеријуме по којима се обрачунава киловат), чему се можемо надаати у децембру и јануару?

Најскупља - струја

Што крију или не знају стручњаци из области енергетике, знају и објављују странци. Алијанса за рационално коришћење енергије, у циљу давања смерница грађанству, израчунала је ценовник за грејање ове сезоне. Према сазнањима ове експертске групе централно грејање ће кориснике стана од 30 квадрата коштати 900 динара, они који греју 40 квадрата, плаћаће 1.200, за 60 квадрата ова услуга ће износити 1.800 и за стамбену површину од 150 квадрата мораће да се издваја 4.500 динара месечно!

Домаћинства која се одреде за чврста горива пристожна температура у дому коштаће у просеку скупље за 30 до

За прикључак 2.500 еура

Према рачуници, власници стана од 60 квадрата, који имају техничке услове за прикључак на даљински систем грејања, укључење на примарни топловод мораће да плате 1.050 еура или 63.000 динара. Увођење секундарне инсталације коштаће их још 78.000 динара. За прикључак од извора до потрошача мораће, све у свему, да издвоје 141 хиљаду, или скоро две и по хиљаде еура!

За дрва само кеш

Врело лето је на измаку и тешко смо подносили летње врућине. Како ствари стоје, радо ћемо их се сећати зимус.

Идилчна прича о пуцкетању ватре, осим за домаћине који имају сопствену шуму за сечу, биће ретка привилегија оних који имају гостољубиву родбину на селу. Наиме, стоваришта која продају чврста горива траже кеш за испоруку, а још ако је стари смедеревац дотрајао...

скоро 50 одсто, зависно од тога да ли ће пазарити мрки или дрвени угаљ. Приближно толико износиће и рачуни за грејање природним гасом.

Чак и популарно дрво, биће за многе грађане фантастична ставка, ове сезоне у просеку душло већа него да су на систему централног грејања. По овом незваничном месечном трошковнику загревање куће од 150 квадрата коштаће чак – 10.000 динара!

Грејање на пропан бутан коштало би за стан од 30 квадрата 2.500 динара, а пет пута комотнији – шеснаест и по хиљада.

У односу на овај папирни ценовник, струја је само за избегавање. Грејање термоакумулационим пећима месечно ће власнике 30 квадрата коштати 1.350 динара, за стан од 60 квадратних метара стижаће рачуни на шест хиљада, а за 150 квадрата – готово 22.000 динара!

Међу најскупљим енергентима је и лож – уље: месечно ће за загревање једнособног стана требати 3.600, стана од 40 квадрата – 4.800, од 60 – 9.000, а за оне од 150 – чак 23.400 динара!

Најнекекономичније и најскупље решење биће ослонити се на грејалице: цех за грејање стана од 30 квадрата износи-

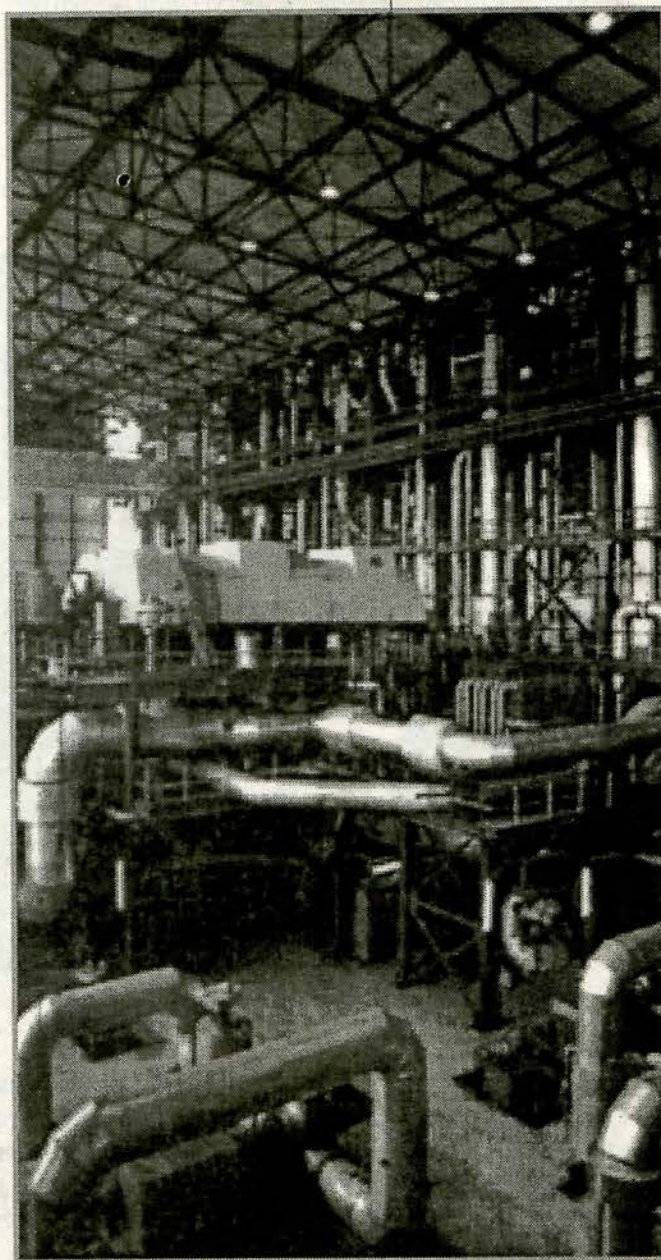
ће 2.750 динара, стана од 40 – 3.400, стана од 60 квадрата 11.000 динара и куће од 150 заиста фантастичних – 42.750 динара!

Подношљиво једино из топловода

У преводу на српски, овај рачун од кога се диже коса на глави, прављен је на основу цена енергената по квадрату стана, пре сезоне, поскупљења, корекција, како ће већ надлежни крстити уобичајене јесење марифетлуке. Примера ради, грејање природним гасом кошта 34 динара по квадратном метру грејне површине, на лож-уље 120, на пропан-бутан 84 динара.

Грејању на струју је одзвонило, може се очекивати да многи, по нужди, комшијама с којима су у завади поклоне термоакумулационе пећи и грејалице. Ни укључивање ноћу, због утицаја тарифног система, неће значити уштеду.

Јасно је да ће од свих зала са рачунима за грејање, права привилегија бити стан са централним грејањем. Могућност да донедавно лимитиране цене ипак скоче скоро је извесна. Сви они који немају техничке услове за прикључак на топловод, који није нимало јефтин, ускраћени су за једину колику – толико подношљиву варијанту у односу на стандард просечног грађанина Србије.

НЕМА ВРЕМЕНА

„Слободно калкулација имаће у свету колико год хоће, и он фактички стоји на располагању. Проблем је у томе што још нема инвестиционог који смањује да је пожељно улагати у привреду Југославије. ДОС-овска влада позива домаћи капитал

„Власници предузећа се још увек плаше да их неко не прозове како су сипали имовину”, каже Владимир Чујић. Предузетници смањује да је камата на кредитне за приватизацију од 10 одсто на годишњем нивоу превисока. Уместо старог калкулација и високог стандарда дали оштраже онима који су за њих, или боље за њихова обећања гласали

Приватизација предузећа страним капиталом, огроман раст плата, животни стандард као у појединим америчким филмовима било је само једно од предизборних обећања ДОС-а. Како се и доказало да за ДОС-овску власт важи она народна „обећање лудом радовање” то и од овога као и свега другог што су причале перјанице 18 странака, странчица и странчица нема ништа. Сироти радници су сматрали да чине добро и себи и будућим покољењима ако се одреде за долазак страног капитала који је „пљуштао” у предизборним говоранијама. Замишљали су да ће у фабрикама имати савремену технологију, нове и конкурентне производе. Радиће више, али имаће и одличне плате. ДОС-овски политичари су их својим лажима одржавали у таквом уверењу. Слатки сн гласача трајали су само до избора ДОС-ових кандидата са листе (углавном анонимуса које је требало „нахватати” да се попуни листа).

Онда пошто је циљ испуњен односно дочепали су се власти, једино што је сада могло и морало да се ради је било одржавање социјалног реда и мира (што упркос претњама, уценама и осталој прљавштини није никако успевало). Нерад, превару и отежавање живота грађана је требало, колико је могуће дозирати, да би избегли излив масовног незадовољства становништва на улицама. Они који су на све начине подстрекивали и изазивали демонстрације становништва и тако дошли на власт сада се панично боје оцењивања своје власти на тај исти начин, јер знају да би им то био крај. Нису ни поменули у својим предизборним шареним лажима да ће они који су гласали за њих „морати” (наравно за своје добро и зарад реформе о којој се само прича) да остану без посла и да надаље о својим породицама брину како знају и умеју и да при том плаћају порез.

ДОС-овске перјанице из Владе Србије драмски су се припремале да објасне како је нужно да радници остану без посла, мада неким од њих та глума није најбоље прошла код критике као што је било у крагујевачкој „Застави“. Уместо да уметнички наступ подстакне разумевање радника сачекала су их разљућена лица и стиснуте песнице. Добили су понеки ударац и разбијене аутомобиле. Добро су прошли, јер су уместо страног капитала и високог стандарда дали отказе онима који су за њих, или боље за њихова обећања гласали. Грађани су гласали за причу коју су слушали. Добили су нешто сасвим друго.

Плати струју – продај стан

Наравно круцијална тачка целе ДОС-овске власти је да јој грађани плаћају разноразне и огромне дажбине и тако пуне буџет. Сви закони су скројени тако да пуне Владину касу без обзирања на могућности грађана. „Плати како знаш и умеш“ - па онда гладуј је важећа девиза ДОС-овске власти. ДОС-овска власт није ни болећива ни тугаљива. Све што „морају“ да примене „ради увођења правне државе“ или због „потреба транзиције“ кажу као да је реч о некој обичној, сасвим свакодневной и потпуно безболној ситуацији. Тако је врхунац када нова госпођа министарка за енергетику изјави (то спада у оне изјаве које становништво никада не

опрашта ни не заборавља), иначе „вешто“ објашњавајући зашто струја мора да покупи ни мање ни више него 80 одсто на већ постојећу цену, да свако ко не може да плати месечну аконтацију за струју прода свој стан. Онда би требало да купи мањи стан и са разликом новца да плаћа струју док може, а онда опет да прода стан и опет купи мањи и опет плаћа струју док може... и тако вероватно док не остане бескућник само зато да би плаћао „оправдано“ високу аконтацију. Савршено логично !?! Баш сте нас госпођо министарка „ аргументовано“ убедили да струја мора да покупи. Отклонили сте нам сваку сумњу да неко ко живи у Србији међу овако сиромашним становништвом има образа да када дође на власт тврди да најновије поскупљење од 80 одсто (за физичка лица) може да се поднесе и да стварно толико поскупи струју.

ДОС-овско право растегљиво

Дакле, ДОС сматра да становништво све мора да прихвати и издржи па макар да заврши и на улици и без плате са све породицом. Крију се иза транзиције са којом је наша једина веза то што се граничимо са неким земљама у којима је у току.

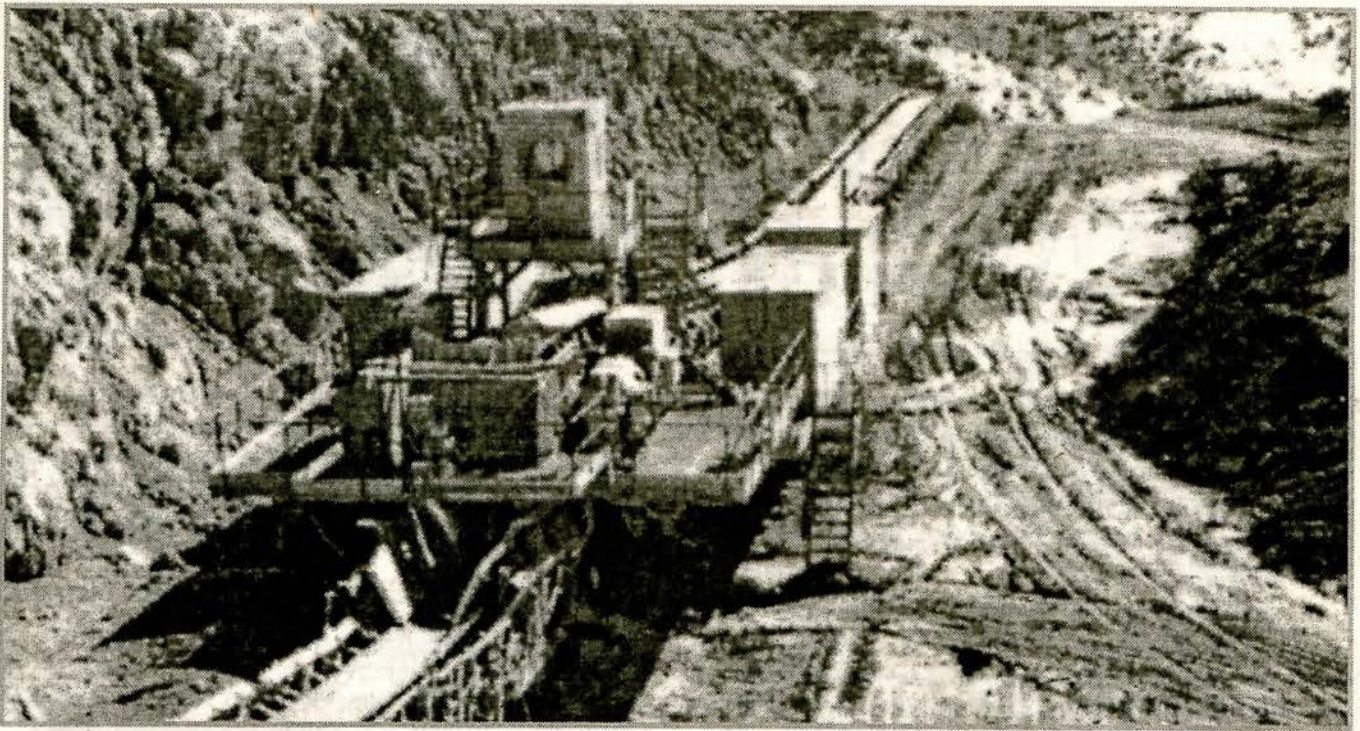
Када приватизацију предузећа у Србији посматрано из овог угла, а не на основу онога што изјављују представници ДОС-а јасно је шта се дешава и шта, упркос поновним предизборним лажима ДОС-а можемо, у ствари, очекивати.

О приватизацији домаћих предузећа прича се одавно. Долазак огромног страног капитала је помпезно најављиван. Имали смо утисак да ће сваког момента утрчати на наше тржиште (с обзиром да је све време чекао на граници да ДОС дође на власт). Откада је ДОС лагањем бирача добио изборе приватизација је почела да поприма реалније облике у складу са мишљењем и намерама странака на власти.

Присетимо се само како се врли гувернер Народне банке Југославије брецао да ће опстати само она предузећа која вреде док за друге нема шансе. „Опстаће само они који то могу“, говорио је. Остали морају да пропадну и ту је крај. При томе израз лица Млађана Динкића док говори о пропасти највећих домаћих банака је као да прича о нечему што је данас пролазећи улицом случајно видео. Тера на питање да ли је сасвим свестан о чему говори?

Једним потезом двадесетак хиљада људи обрисано је са списка запослених, а он мирно каже да га ни одлуке Савезног уставног суда не интересују. Вероватно не треба да се запитамо како је то могуће у правној држави с обзиром да је ДОС-овско право растегљиво. Навикли смо већ да се на њега позивају када им одговара, а када не онда кажу да га нема, али ће га бити, јер су благо нама, они због тога дошли да га тумачећи како им одговара растежу по својим потребама. Сматрају да могу да се позивају само на оно што им одговара занемарујући остатак правних норми.

Предузећа су људи и њихове породице. Како ће они без средстава за егзистенцију Динкић није успео да објасни. Није ни остављао утисак да га то посебно брине. Такав утисак потврђују десетине хиљада отказа запосленима у банкарском сектору. Са лакоћом је саопштавао које банке ви-

ше неће радити. Није ни покушао да одглуми да га је то погодило (вероватно није талентован као неки).

Друге ДОС-овске перјанице из Владе Србије драмски су се припремале да објасне како је нужно да радници остану без посла, мада неким од њих та глума није најбоље прошла код критике као што је било у крагујевачкој „Застави“. Уместо да уметнички наступ подстакне разумевање радника сачекала су их разљућена лица и стиснуте песнице. Добили су понеки ударац и разбијене аутомобиле.

Добро су прошли, јер су уместо страног капитала и високог стандарда дали отказе онима који су за њих, или боље за њихова обећања гласали. Грађани су гласали за причу коју су слушали. Добили су нешто сасвим друго. Недавно је у „Блицу“ објављен интервју Војислава Коштунице агенцији Бета под насловом „Краду горе од Милошевића“. У тексту се помиње и његова оцена да ће :”...Председнички избори у Србији бити борба различитих политичких концепција, односно између оних који су спремни да стану у одбрану права и оних који су спремни да то згазе.”

Без велике муке, убудуће, неће одузимати радницима хлеб из руку уз објашњење да то није ништа и да ће им у ствари тако бити боље.

Богаташи још не купују фирме

Владимир Чупић, директор Агенције за приватизацију каже да:” Потенцијалних купаца предузећа у Србији има доста и међу нашим грађанима, јер је извесно да постоји велики број богатих појединаца. То потврђују и подаци о размери 8 милијарди марака за евре” тврди Чупић (ти подаци не говоре са сигурношћу о броју богатих људи), и наставља:

„Власници тог новца су спремни да инвестирају, али се не усуђују да се појаве као купци фирми да их неко не би прозвао због тога како су стекли имовину или можда накнадно опорезовао”, каже Владимир Чупић.

Интересантно је како директор једне институције као што је Агенција за приватизацију размишља. Предлаже у циљу да се поспешу улагање домаћег капитала у приватизацију да се, како каже: „Бар орачи Закон о екстрапрофиту који представља психолошку баријеру за учешће у приватизацији као и да се прецизира спровођење Закона о прању новца. То би охрабрило домаће инвеститоре да уложе свој новац у предузећа која се приватизују.” Предлог у оваквом духу је у потпуној супротности са оним што причају представници Владе која је основала ову Агенцију.

Чупић се жали да: „Држава не даје довољно подстицаја потенцијалним купцима, јер због превеликих пореских обавеза они нису у могућности да из профита отплаћују позајмице којима су плаћали ново власништво.” Дакле, држава се залаже на речима за приватизацију, а на делу је зауставља. Аукцијском распродајом предузећа њихова вредност је скинута до бесцења. На то Чупић каже да је због тога што имовина фирми које се профају није нигде укњижена и јадикuje да Агенција жели и труди се да убрза упис власништва, али за то није квалификована, а и не може да пруже посао за који је задужена држава.

Дакле, држава не укњижава власништво фирми брзином којом је потребно (што уопште не чуди), али свеједно за то време (рас) продаје ни крива ни дужна предузећа далеко испод њихове вредности. То није оно за шта су запослени гласали.

Укупан дуг домаћинстава у Србији Електропривреди Србије крајем јула ове године је био око 3,5 милијарди динара. Највећи дужници су Нишплије који дугују око 1,5 милијарди динара. Постоје потрошачи који већ неколико година не плаћају струју. Сада уколико немају новац свој дуг могу лако да измире ако послушају „мудри” савет госпође министарке Кори Удовички. Продајте свој стан. Раскућите кућу. ДОС-овска „транспарентна” власт не може да вам омогући да радите и зарађујете, али може да вам „помогне” саветом како да плаћате енормне износе за струју. Шта би требало да продају они који станују у изнајмљеним становима да би могли да плаћају струју? Госпeћи министарки уопште није блиска категорија подстанара, нема их у свом видокругу.

ЗАДОВОЉАН, А РАДНИЦИ ГЛАДУЈУ

Предизборна лаж да ће велики страни капитал упловити у домаћа предузећа. Приватизацији могу да се надају само оне фирме које су добра прилика. „У припреми процеса приватизације знали смо да страни инвеститори неће бити заинтересовани за куповину мањих предузећа (када сте то сазнали?) путем тендера. Боље је да нема приватизације него да се уради лоше, да и ово мало радника, који до сада нису, остану без посла. Радници су сада у ситуацији да морају сами да купе своју фирму или да пропаду”

Када се добро размисли о могућностима и дoметима приватизације коју ДОС-овска власт жели да изврши, можда је и боље да од ње нема ништа. То је одговоран посао од којег зависи будућност српске привреде, односно будућност наше деце.

Боље је да нема приватизације него да се уради лоше, да и ово мало радника који до сада нису, остану без посла. Да економија буде без производње. Зато је приватизација на нашем тржишту којој могу да се надају, нажалост, само предузећа која су „дobre прилике” за страног улагача, мац са две оштрице у рукама ДОС-овске власти.

Влаховић задовољан – радници гладују

Недавно је Александар Влаховић изјавио да у досадашњем спровођењу приватизације: „Није било ниједне примедбе, изузимајући једног иностраног консултанта.” Што се тиче протеста синдиката у приватизованим цементарама,

јер се страни купци не придржавају уговора, Влаховић каже: „То апсолутно није тачно. Потврдило се да стратешки партнери цементара у Беочину и Поповцу поштују обавезу да наредних пет година не отпуштају раднике. Међутим, тим уговорима није обухваћена отпремнина за добровољни одлазак из фабрике”.

Не можемо да се не запитамо да ли су радници преварени када је потписиван споразум са страним партнером? Закључени су услови који им не одговарају, али о томе их тада ДОС-овска Влада није обавестила. Или су ти услови ипак договорени, али их се страни потписник уговора не придржава, а можда није ни имао намеру да их се придржава, а ДОС-овска власт не може да реагује?

Странци немају интереса

Ову ружну и тужну истину министар Влаховић би саопштио овако: „После 11. септембра прошле године све се

ДОС-овска власт уместо предизборног обећања да ће донети страни капитал у земљу, тера раднике да се сами сналазе како знају и умеју да би им предузећа радила.

променило. Ни стање на светским берзама нам не иде на руку и инвеститори три пута вагају пре него што донесу одлуку. Зато је потребно много више напора да се докаже оно што је истина, а то је да је профитабилно улагати у Србију.

У припреми је пакет пореских и других олакшица за инвеститоре". Сироти страни улагачи су, у ствари, необавештени. Па они не знају шта пропуштају. Да се молимо да министар Влаховић успе да им објасни. Па онда паре да почну да пљуште.

Из свега овога следи да ДОС-овска обећања, наравно она предизборна, нису испуњена због тога што представници ДОС-овске власти нису успели да обавесте стране улагаче, без обзира на силна путовања, контакте па и донаторске конференције (како их је ДОС назвао, а шта су у ствари, са знањемо касније) о томе шта нуде.

Главни кривац је Осама бин Ладен, јер им није дао још мало времена да докажу да је „профитабилно улагати у Србију". Ми се ту љутимо на ДОС-овску власт да је неспособна, међусобно супротстављена, уцењивања, а, у ствари, ништа од тога није тачно, него је за то што код нас нема реформи крив Бин Ладен.

Да 11. септембра није извео познати напад на Светски трговински центар у Њујорку, ДОС-овска власт би извела реформе. Наравно да то није тачно. Ако се мало присетимо времена које је томе претходило, прилике у Југославији нису наговештавале никакав бољитак. Већ је било свима јасно да нова, ДОС-овска, власт само тражи и ништа не даје (осим отказа). Тако да прича по којој би било потпуно другачије да Осама бин Ладен није шлогирао светску јавност својом намером и делом, не пије воду. Напротив, ништа не би било боље ни српској привреди ни становништву да Њујорк није осетио страхоте разарања.

Сада ДОС може само да се правда да га тај догађај спутава. Може да се крије иза њега, иако се зна да је ДОС-овска власт већ била у позицији „задње рупе на свирали" у Стејт департменту. Нико није хтео са челницима ДОС-а да „доручкује" након што су урадили тражено - преварили грађане лажним обећањима и свргнули режим добивши изборе.

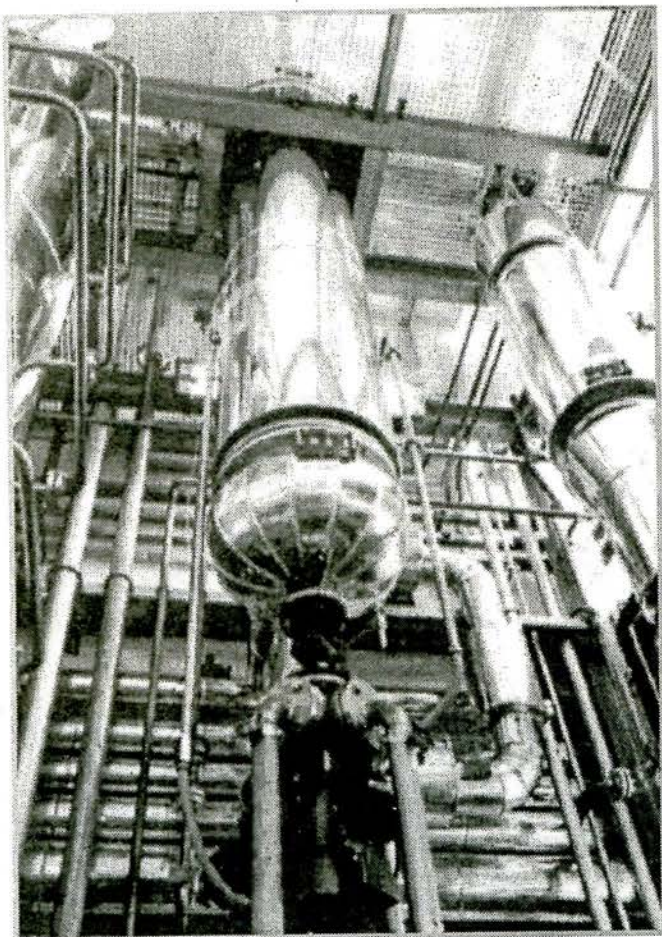
Сетимо се како се премијер Србије, Зоран Ђинђић, јадао у изјави за Шпигл: „Озбиљо упозоравам Запад. Ако моја

влада падне, то ће коштати међународну заједницу 10 милијарди долара. Не могу нашем становништву стално да причам о помоћи Запада коју не видимо да стиже. Губим кредит и не могу више да стабилизујем земљу... Нама је потребна искрена помоћ, не празне изјаве да нас подржавају. Када сам био у опозицији, Европска унија је обећала три милијарде марака за збацивање Милошевића. Где су оне сада?" О паду владе је говорио услед страха да ће га учестали и добропосећени штрајкови коштати губитка власти.

Предизборна лаж

Једно од предизборних обећања или лажи, како вам је драго, било је да ће велики страни капитал уловити у наша предузећа чим дође ДОС на власт. Говорили су да „...капи-

тал чека на граници да се промени власт" и ето га, свуда где треба и колико треба. Зато су и гласали за ДОС. Сада у изјави за „Блиц" републички министар за привреду и приватизацију, Александар Влаховић, каже овако: „У припреми процеса приватизације знали смо да страни инвеститори неће бити заинтересовани за куповину мањих предузећа (када сте то сазнали?) путем тендера. Зато је аукцијска приватизација окренута ка домаћим инвеститорима у које се убрајају не само приватници, већ и менаџмент и запослени у предузећима која се приватизују.

Поред погодности које су им омогућене у Закону о приватизацији, таквим потенцијалним инвеститорима недавно је понуђена додатна олакшица да купе акције предузећа. Наиме, држава је јавном аукцијом, али никаквом принудом, охрабрила банке да дају повољне кредите за учешће у приватизацији и мој савет радницима је да се удруже и заједно са руководством узму те позајмице и отплаћују их од профита фирме.

То би било логично ако верују у предузеће у којем раде, ако не верују, онда је питање зашто остају у њему? (Где би то требало да оду када се откажи деле шаком и капом, а индустријска производња наставља пад испод 50 одсто запослености капацитета? Питање је сročено као да сте у најмању руку на пијаци препуној зелениша, па ако вам се не свиђа на овој тезги ви за своје паре можете купити на другој где вам одговара).

Ако се они не појаве као купци, онда и другима шаљу сигнале да та фирма не вреди и да је не треба куповати. "Односно радници су сада у ситуацији да морају сами да купе своју фирму или да пропадну. Успут да поменемо да кредити за које Влаховић тврди да су повољни то нису уопште.

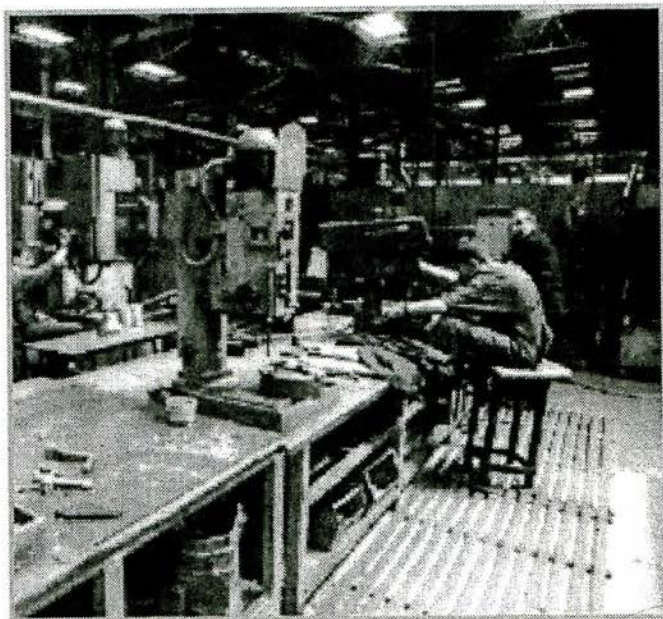
Друго, сада ДОС-овска власт уместо предизборног обећања да ће донети страни капитал у земљу тера раднике да се сами сналазе какао знају и умеју да би им предузећа радила. Отплаћивање кредита од профита фирме у оваквој пословној клими коју муља ДОС-овска власт звучи просто невероватно.

Док су запослени у предузећима након свега што ДОС-овска власт (ни)је урадила, на коментар да је аукцијска приватизација за коју се определила власт у заостатку, Влаховић каже: „Није тачно да смо у заостатку. Било је планирано да се ове године 250 предузећа приватизује аукцијском продајом, а тренутно су 504 фирме у поступку приватизације. Од тог броја 70 је у процесу тендерске приватизације, а десетак је у поступку реструктурирања".

Ако ће се сигурно приватизовати оволики број предузећа, па кога то толико прозивају и Ђинђић, и Влаховић, и Ђелић да слободно уђе са домаћим капиталом и да, мимо прописа, неће нико никога питати о пореклу новца, односно потенцијални улагачи неће платити екстрапрофит. Због чега су челници ДОС-а спремни да зажму пред законом и пусте да се на овај начин домаћим капиталом приватизују мања предузећа ако „нигде не гори", већ је све задовољавајуће?

Влада Мила Ђукановића је напречац урадила приватизацију никшићке пиваре. Донело им је то у старту поене који су им и требали, јер су следили избори. Односно, урадили су приватизацију у прави час и добили изборе (оне претпоследње). Дobar политички маркетинг.

Међутим, радници су у штрајку, страни улагач на губитку, јер стоји производња, државу која је и одговорна с правом прозивају да реши оно што је закувала. Суштина проблема је у лошим прописима о приватизацији. Видећемо каква коментар ће дати октобарски избори у Црној Гори.

КАКО ЈЕ ПОЦРНЕО „КОЛОР“

Преструктурисање привреде као обезвређење преосталог друштвеног и радничког капитала за мафију и странце. Пример „Колора“ у стечају опомена и упозорење да планери неће имати милости. Нови „власник“ избацио бившег радника овог предузећа из његовог нужног смештаја на улици

Громогласно прокламоване приче о демократизацији, отварању према свету, уласку у процес транзиције, реформу система, закона и новог власничког преструктурисања привреде, које је својевремено бирачима обећала коалиција ДОС, у пракси коју две године спроводи, извргла се у ругло и карикатуру. Ову безочну (рас)продају тешко стицане друштвене имовине и радничког зноја, будућности, егзистенције, Влада Србије, тачније новоосновано ресорно министарство, покушало је да прикаже као плодносно посао и популарише га низом луксузно штампаних брошура, које су грађанима дељене бесплатно свугде и на сваком месту. Новцем пореских обвезника, чак и убоге сиротиње, оглобљене њиховим новим законима и на социјална примања, покушали су да на правди осуђеном на умирање докажу оправданост смрти и смисао добровољног жртвовања. На срећу, брзо су дигли руке од продаје магле и ћоравог посла. Али су шапе ставили на све привлачне фирме, за чије је оздрављење било наде, и намерачили их за себе или платежно расположене странце, уз добру провизију. Оне су намерно занемариване, вештачки умртвљене да би се као једини излаз приказала продаја, најчешће у бесцење.

Корак назад у прошли век

Ко се у животу није ознојио, лако му је да страћи туђу имовину. Тако је и ДОС-овска плаћеничка гарнитура олако крчмила преостали државни и друштвени капитал, не нудећи санационе програме, помоћ да се технолошки и кадровски унапреди производња, него је расписивала неповољне тендере, на којима су предност имали њихови клијенти. Транзиција у овом тренутку на нашим, о ироније, „демократизованим“ просторима, како нас са Запада хвале, враћа то чак историје у времена безакоња, првобитне акумулације капитала, лумпенпролетаријата, о којима су незаборавно сведочанство оставили Зола, Балзак, Иго. Актуелном режиму у послу рестаурације друштвене неправде, са којом су се Срби тешко изборили у веку који је за нама, свим снагама помаже мафија.

Докази и „случајеви“ кршења закона, економске логике и, коначно, обавеза према потомству које има свака власт – да му обезбеди будућност и перспективу, намножили су се до те мере да више нису тема ни за посленике седме силе. Уз чињеницу да је опасно и неупутно улудо губити главу на пишање о ономе што је најстроже забрањено.

Укинут нужни смештај

Па, ипак „није српски ћутати“. Ова чудовишна машинерија меље и гута живе људе, данас једне, а сутра јој се већ и ми можемо наћи на путу.

Пример једне мале београдске, некада успешне фирме, коју стечајни управници некажњено, без плана, продају на парче, пиба је за ДОС-ов модел пожељне привреде. Реч је о предузећу „Колор“ – у стечају, наравно. Овом приликом, у условима правног хаоса, „багер“ није прегазио само, условно речено, легалног купца једног од објеката ове фирме, већ и сасвим неужне људе, који су се ту затекли у сопственом нужном смештају.

Италијани купили шећерану

NOVA CRNJA - Италијанска компанија „Svir“ купила је на јучерашњем јавном надметању шећерану „Banačanka“ у Новој Црњи за 192 милиона динара, што је за 200.000 динара више од почетне цене. „Banačanka“ је изградена 1979. године, а у стечају је од 4. октобра 1999. године. Јавну продају огласио је Трговински суд у Зренјанину ради намјерења дугова повериоцима, од којих су највећи Дирекција робних резерви, НИС „Naftagas“ и DDOR Нови Сад. Компанија „Svir“ власник је ланца шећерана у Португалуји, Шпанији и Словенији и има 57 одсто капитала у шећерани у Сенти.

(TANJUG)

Некажњене злоупотребе

Наиме, стечајни поступак над „Колором“ отворен је пре четири године, када је за стечајног управника постављен извесни Стеван Франковић. Маја 2002. године на његово место именован је Бранко Тишма. Примопредаја није ишла глатко, Франковић је своје наследнику предао само део документације предузећа. И овај половици архив оптуживао је Франковића за низ злоупотреба: да је продавао имовину самовољно, без одобрења стечајног већа и сагласности стечајног судије, да је кривотворио суме за обављене трансакције, о чему је процену дао вештак и да је нетачно извештавао суд о пословању и својој раду.

Кап у већ препуњеној чаши била је продаја објекта у Земуну, на адреси Пазовачки пут 12. Иако ражалован, Франковић је путем непосредне погодбе бараке и двориште продао приватном предузећу „Норд Кеми“, власништву некадашњег потпредседника Владе Републике Српске, Бранка Остојића. Вероватно по некаквој приватној линији.

Са Остојићем пословодство „Колора“ није склопило никакав уговор, није га оверио у суду, а, према налазима вештака, нови „власник“ је уплатио мање од трећине вредности укупне суме на коју је овај објекат процењен.

Власник по нагодби

У међувремену, нови стечајни управник, Бранко Тишма, прописно је у дневном листу „Борба“ огласио продају објекта на Пазовачком путу 12, путем прикупљања понуда. Од три, које су у дирекцију стигле на овај јавни тендер, прихваћена је као најповољнија Ђорђа Илића, бизнисмена из Београда. Са њим је закључен и судски оверен уговор о продаји за 2.080.000 динара. Уговорене обавезе према „Колору“ Илић је уредно испунио.

И тада купца предухитрује Остојић, који у дилу са Франковићем насилно улази у продати објекат „Колора“, баца затечену документацију у контејнер и започиње адаптацију, без ичије сагласности. Осим, можда, Франковићево.

Нови „газда“ извесно време толерише присуство Слободана и Радована Маслара, који живе у једној од затечених барака, у принудном смештају за који Слободан, некадашњи радник „Колора“, има уредан уговор о коришћењу, од 1977. године, обнављан са сваком новим стечајним управником.

Како се адаптација ближи крају, Маслари, који користе свега шездесет квадрата бараке уз саму кашу, постају сметња. Почетком јула, обезбеђење „Норд Кемија“ отказује „гостопримство“ двадесетпетогодишњем Радовану, иначе тешко оболелом од епилепсије и под свакодневном терапијом. Убеђивање, молбе, претње не помажу. Каша на Пазовач-

ком путу закључала се за болесним, незапосленим момком, избаченом на улицу. До дана данашњег принуђен је да се сналази за преноћиште, од рођака до пријатеља и познаника. Не верује да му суд може помоћи, а и адвокати пуно траже.

Отац Слободан ради за надницу и није у стању да себи и сину од нередовног прихода плаћа нови кров над главом.

Правду су Маслари покушали да потраже у Скупштини општине Земун, где их је примио председник Извршног одбора, саслушао и саопштио да им се не може помоћи, чак ни некаквом једнократној помоћи!

Отац и син, које је недавно заувек напустила супруга и мајка, чекају да се у новонасталој ситуацији ствари рашчисте и буде им омогућено да поново живе заједно.

Радованово здравствено стање се због промењених услова живота знатно погоршало, о чему има уредне налазе лекара. Шта рећи, осим да је заиста дошло време да народ живи без заштите и чува главу и од оних који се броје у десет најбогатијих Срба света, а смета им убога сиротиња!

„Правица“ у запећку

Што се „Колора“ тиче, стечајни управник Бранко Тишма пресавио је табак и предао поднесак председнику Трговинског суда у Београду, уз захтев о доношењу привремене мере којом се, практично, „улезу“, нелегалном купцу објекта на Пазовачком путу, забрањује даљи боравак и адаптација на спорној локацији, чији је сада законити власник Ђорђе Илић. Тишма је поднео тужбу и за Остојићево иселење.

У међувремену спор код надлежног суда, како би му се омогућио рад и улазак у нови посед, против „Колора“ у стечају повео је и Ђорђе Илић.

Истиче други месец, а није заказано ни рочиште, ни саслушање, није се макло с мртве тачке.

Преко свог адвоката оштећени радници пријавили су цео случај и траже праведну казну за Стевана Франковића. Бивши радници стечајног дужника не седе скрштених руку, пошто су остали на улици, не дају да ико, пре процене дела вредности који њима припада, продаје оно у шта су уградили свој радни век.

Што нису бомбе, довршио ДОС

Случај „Колора“ са свим пратећим нустојавама пример је безакоња и самовоље у распродаји друштвене имовине, у којем моћни појединац по свом ћефу и без казне може чинити шта хоће. Таквих малих фирми, са давно заборављеним погонима, који годинама ничему не служе, напуштеним баракама, дељеним радницима за нужни смештај, које по багателним ценама купују „бизнисмени“ сумњивог педигреа, пазарећи и туђе судбине, има и биће, како се чини, на претек. Бивши радници и бивши људи, препуштени систему без система, без икакве правне заштите, баш као породица Маслар из Земуна, препуштени су вољи нових власника.

Звучи познато и противно историји. Док по ДОС-овском рецепту љута невоља не омекша и најтврдокорније да пристану на улогу јевтине радне снаге у корист страног капитала. Тако нам они исти „пријатељи“ који су нас засипали бомбама уз логистичку подршку изнутра, спремају дугорочнију, економску окупацију.

PRIVATIZACIJA

„Kolinska“ kupila „Kiseljak“

БЕОГРАД - На Београдској берзи јуче су продате акције из портфеља акцијског фонда београдске компаније „Сојапротеин“ и паланачког „Kiseljaka“. Ljubljanska „Kolinska“ је куповином 25.980 акција, што је 40,68 одсто од акцијског капитала тог предузећа, постала већински власник са 62 одсто акција. Акције су продате по цени 5.910 динара (startna цена 3.600). На продају су понудене и 135.063 акције „Сојапротеина“, што је 39,36 одсто укупног акцијског капитала. Početna цена од 2.800 динара повећана је за преко три пута. (ТАНЈУГ)

ДОС СМАЊУЈЕ БРОЈ ПУНИХ ПЕНЗИЈА

Све је мање оних који ће у Србији успети да остваре пуну пензију. Поражавајући подаци о броју запослених откада је ДОС дошао на власт. Од три милиона евидентираних радно способних лица чак четвртину чине незапослени. Друга четвртина је на плаћеном одсуству, а трећа четвртина само иде на посао, а ништа не ради. Само једна четвртина радно способног становништва стварно ради. Незапослени спас траже у сивој економији

Од скоро три милиона оних који имају радну књижицу у Србији број незапослених у Републичком заводу за тржиште рада је сада више од 800.000 лица. У тој маси технолошки вишак чини око 600.000 радно способних. У укупном броју незапослених у Србији повећало се учешће оних који су из радног односа доспели на биро рада и примају неку новчану накнаду за незапосленост.

Доласком ДОС-овске власти по први пут је тај број већи од 50.000 лица. Највећи део чине они који су у својим предузећима проглашени за технолошки вишак и тако се нашли на бироу, без неке извесније перспективе да поново негде добију посао.

Ти бивши запослени имају право да примају надокнаду у трајању од три месеца до две године у зависности од стажа. Износ надокнаде одговара висини 70 одсто просечне плате у Републици Србији. Просечне плате су слабе, а камоли 70 одсто од те исте просечне плате.

Оволико незапослених чини само досадашњи биланс ДОС-овске власти. Шта ће бити са наставком „реформисања“ запослених у предузећима у незапослене? Шта их чека? Исто што и до сада. Уместо обећаних средстава за оживљавање и унапређивање производње и даље могу да очекују само да буду технолошки вишкови.

ДОС-овској власти тек предстоји „сређивање“ стања у предузећима. Било приватизацијом (која жестоко запише) или затварањем предузећа попут банкарских гиганата, јер их, како је рекао Џинкић: „Има много у односу на стране банке код нас“. У банкарском сектору је популарно бити страна банка, јер се ове наше, домаће не котирају високо код гувернера Џинкића. Надокнаду од бироа рада примају и неке друге социјалне категорије, труднице и други.

Трбухом за шверцом

Надокнаде су ниске, али и плате су мале, тамо где их примају. Многи нису ни мотивисани да се запосле па да (не)примају плату. У Заводу за незапослене истичу да су многи на бироу, јер немају другог избора да обезбеде егзистенцију својој породици, остварују нека своја права, а нашли су своје место, у ствари у сивој економији.

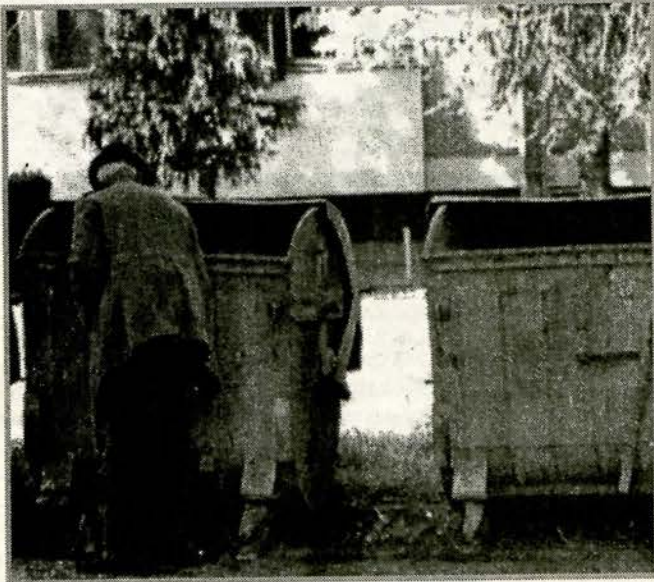
Сведоци смо да се у неком шверцу или препродаји робе налазе људи различитог нивоа образовања, од оних са основном школом до високих интелектуалаца. Има и младих и онемоћалих, деце и одраслих... Због тога што на тај начин зарађују свој хлеб нико не би требало да их осуђује, а ка-

моли да их онемогућава да зараде за живот, а ДОС-овска власт се тиме хвали. Обећава да ће уклонити све киоске, тезге са улица, па и новобеоградског бувљака. Али, навикли смо да њиховим обећањима не треба безусловно веровати.

„И незапосленост убија“

„...бројни психијатри доводе самоубиство у везу са економским кризама и незапосленошћу. Ниш је тренутно, према последњој статистици, по примањима на 66. месту у Србији. Око 39.000 грађана је незапослено. Велики број оних који раде у великим системима, као што су Електронска, Машинска и Дуванска индустрија, очекују да у предстојећој приватизацији остану без посла. Нишлије су, такође, притиснуте великим дуговима, јер само Електродистрибуцији дугују више од три милијарде динара!“

Вишак по потреби

Пошто је „Застава“ Владин првенац у масовном отпуштању радника са посла, потрудили су се, колико могу, да ублаже последице своје политике. Сада Лабус у предизборним обећањима даје супротна обећања. У смедеревачком „Сартиду“ је приликом обиласка обећао да ће сви остати на послу приликом „реформисања“ њиховог предузећа. Како је то ДОС-овска власт једина мајка, а другима маћеха? Негде мора да се „уклони“ вишак запослених, а негде баш и не мора, ако нам требају гласови на изборима за председника Србије.

Програм о преструктурирању је, кажу у Влади, урађен на економским принципима у договору са републичким Министарством за привреду и приватизацију (чијег министра су заједно са другим члановима Владе радници напали приликом посете „Застави“).

Како је познато, понудили су радницима три варијанте једна од њих је да добију отпремнину у висини од 200 марака по години стажа. Дај боже да им то заиста исплате, али радници из осталих фирми са исте листе не би требало да се надају отпремнини.

У Влади су још прошле године наговештавали да је то веома скупа варијанта за коју нема довољно новца. Односно многе фирме са „вишком“ запослених мораће да сачекају да на белом коњу дође стратешки партнер или донаторски новац намењен социјалним програмима. (Ово је „Не липши магарче до зелене траве“. Прво, свет, упркос оном што су ДОС-овске перјанице обећавале у својој предизборној кампањи, није се претргао у помоћи а и нема намеру. Друго, с обзиром на проблеме са буџетским дефицитом, социјални програми се неће овајдити од евегалних страних донација.)

Међутим, странци не показују интересовање да улажу у привреду Србије. Како наводе узрок су и даље присутни ризици због политичке нестабилности у земљи и окружењу као и због нејасних, а често и противречних прописа (није ни чудо, видели смо како ДОС „стручно“ доноси законе на бр-

зину). Оно што је ДОС-овска Влада и успела да уради у законодавној области је и мало и лоше, а при том нема везе са стварањем правне сигурности која је неопходна да би страни капитал био уложен. Док се то не обезбеди ми ћемо се жестоко суочавати са недостатком страног капитала.

Да подсетимо, то је било једно од главних обећања у предизборној кампањи које је потом остављено по страни, као и друга обећања садашње власти, гурнута под тепих. Када су се дочепали власти уместо тога причали су нам да је за све крива власт која је за последњих 10 година уништила земљу (као да то нису знали у предизборној кампањи него су сазнали тек кад су дошли на власт), и да они сад не могу да ураде ништа. Онда су се присетили да осим стрпљења и стежања каиша (због њихове неспособности), од грађана траже да схвате да су сва енормна поскупљења у ствари оправдана, јер је тако свуда у нашем окружењу или Европи. Често то није истина.

ДОС-овска власт неспособна

Основ за повећавање незапослености је и приватизација предузећа на бази продаје страним или домаћим улагачима. Искуства земаља у транзицији говоре у прилог томе да коначан број отказа зависи од способности оних који спроводе приватизацију, односно власничку трансформацију. Тако да се резултати разликују од земље до земље. Што се нас тиче све је јасно, ДОС је до сада показао апсолутну неспособност, знамо шта нас очекује.

Плате које примамо нисмо ни зарадили, јер код ДОС-овске власти нема производње већ смо их добили из неких ситуација. На основу ових података може се закључити, евидентно је да и статистика показује да за садашњу просечну плату запослених може купити много мање него за двоструко мању претпрошле године.

Прелазимо на позицију да чекамо да нам нека влада или организација удели плате, а заузврат ће тражити ко зна шта. Уместо да их сами зарађујемо ДОС-овска Влада нам је наменила просјачку позицију и потпуну зависност од туђе добре воље, ако је неко у томе не спречи.

НИ „П” ОД ПРАВДЕ

Бивши јуловац и новокрштени „демократа”, директор Завода за васпитање деце и омладине, вечити Жика Гајић, прогласио за технолошки вишак неподобне васпитаче, чији је рад најбољим оценама вредновало Министарство за рад, борацка и социјална питања

У време највеће експанзије ЈУЛ-а, када је међу чланством ове странке завладала права грабеж за сваку фотелју, на највише државне и директорске функције по партијској линији су довођени људи сумњивог морала. Јуришали су искључиво на места и положаје где су се обртале паре и моћ. После „промена” нова власт их је прозивала и оптуживала да су за собом оставили пустош.

Међутим, свако чудо за три дана! Само је наивне и лаковерне, оно што је уследило могло да изненади. Жилави ЈУЛ-овци (не сви, наравно; они који су се на време обезбедили заклонили су се иза нових приватних послова) успели су да се додворе и буду добри и новом режиму?!? (Без)бројни примери у нашој средини и свакодневном окружењу, доказују колико је природна симбиоза између ове две врсте.

Један од личних намештеника бившег помоћника тадашњег републичког министра за рад, борацка и социјална питања, Душанке Лукић – Хавелка, био је – и остао на месту директора Завода за васпитање деце и омладине до дана данашњег, господин Жика Гајић. Исти онај који је падобраном слетео у Звечанску и разјурио квалификоване, искусне и чак, по карактеристикама својих надређених – најбоље васпитаче. Ова група, „мала али одабрана”, већ четврту годину у Петом општинском суду у Београду тражи правду.

А, захваљујући ДОС-у, вечити Живорад – коме је све „опроштено”, сликује се по новинама као какав заслужни реформатор социјале...

Балкански шпијуни

Ништа се није променило. И тада када је на чело чувене установе у Звечанској (ионако служеће за три намене: срце-парајућа новинарска писанија - у недостатку тема, проливање крокодилских суза и прање савести тобожњих добротвора, којих су се одрекла рођена деца, и четврту, о којој ћемо подробније у ужем контексту) доведен Гајић, као сада, подобност је била насушна врлина. Жика „истребљивач” преко мреже својих агената у лику и делу спремачица, секретарица, куvariца и домара добија све потребне информације о запосленима. Посебно га занима такозвани стручни кадар. Своја сазнања утврђује и проверава (да се не би, не дај Бо-

же, о кога огрешио) код писменијих колега. И тада вади из „Монине” луксузне мушке актр ташне – решење „о утврђивању броја радника које финасира Република на пословима пружања услуга васпитног и социјалног рада”, које је потписала – Душанка Лукић – Хавелка!

Јавна личност

Жика Гајић не ужива само у осећању да је скоро апсолутни (заштитени) господар живота себи подређених, већ, богме, и у медијској слави. Он добро зна да се ништа не дешава, ако се не објави у медијима. Зато се дозирао оглашава на ступцима штампе у акцијама „интеграције деце са поремећајима у понашању у локалну заједницу”. Како, наводни програм траје две године, нагледаћемо се и наслушати Гајићевих фраза у свим локалним срединама. Можда ће их неко од његових васпитача, поштеђених горке судбине технолошког вишка, по директоровој процени, у једној таквој „заједници” каква је Зоо врт коначно научити како изгледа краљ дунгле.

Дара превршила меру

Кандидати за одстрел су, додуше, чврсто стајали на земљи: имали су оно што је, како се чини, у свим временима подједнако забрањено – став и сопствено мишљење. Осим тога, нису били ни тако наивни. Наиме, уз троје мање - више у општем смислу антипротивних свему накарадном, ружном и неправедном, дакле, у односу на власт неутралних, двоје је, хм, већ мирисало на политички опортуне елементе. Један васпитач је, наводно, како је директора обавестила партијска агентура, и званично постао члан Српске радикалне странке (и породица му је од те феле), а други, ако не члан, онда најоштрашћенији симпатизер Српског покрета обнове! Била је то кап у препуној чаши. И, коцка је бачена.

Решење ресорног министарства било је идеално покриће за дуго планирано одстрањење неподобних и непожељних из колектива. Технолошким вишковима су проглашени Александар Соколовски и Драган Роксандић, који су са завршеним факултетима неодговарајуће струке, обављали посао специјалног васпитача. Они су покупили отпремнину, задовољни што су, први три, а други 12 година толерисани и уживали благодети сталног запослења.

Снежана Лутовац, Милан Јовковић и Ново Шћепановић, најпре су упутили приговор директору, а онда овластили адвоката.

Најбољи жигосани

Млади и надобудни, Лутовац, Јовковић и Шћепановић примљени су у радни однос на неодређено време у Завод за васпитање деце и омладине отприлике у исто време, 1997. и наредне године. Брзо су постали омиљени код својих штићеника управо у оној мери у којој су пали у немилост својих ондашњих руководиоца. Као „жигосани“.

Најжешће конфликте имали су са Гајићевим претходником, Браниславом Миладиновићем, који није бирао средстава да их се реши или им загорча живот и рад, па макар и на штету концепције васпитачког тима. Један такав Миладиновићев атак на Снежану Лутовац спречио је сам колектив. Из тог времена остала је у архиви руком писана изјава Милана Јовковића, у којој, између осталог, пише и то да су „због недостатка стручних радника у Заводу радили и још увек послове васпитача раде људи са завршеном средњом школом, учитељи, студенти, радници са завршеном Дефектолошком школом, мада Закон изричито забрањује да на нивоу Завода посао васпитача може обављати било ко изузев специјалног педагога и дипломираног педагога“. Хвалећи рад и резултате своје колегинице, Јовковић тврди: „Сви докази о раду колегинице Лутовац неспорно постоје, а одлука појединца (да петогодишњи радни однос на одређено време раскине) – управника, због личне нетрпељивости, апсолутно је неодржива, самим тим што је крајње време да престане самовоља појединца који о туђим судбинама одлучују мимо закона, толеришући рад нестручних кадрова, а усмеравају апсолутно незаконито прогањање и шиканирање најстручнијих кадрова.“

Унапред „отписани“ се већ знају: на души носе факултетске дипломе (школованији су од свог директора), правдољубиви, а, будући млади и луди, воле да се шале, и то гласно, пред свима, и успева им да засмеју све. Било да је реч о куварници - опаскама да јој породица није гладна док за кућу пакује батаке, а штићеницима сервира макароне, чистачици која мора да је права чистуница пошто троши толико много санитарга и сапуна, колегама чија су деца добро одевена с обзиром на примања својих родитеља - у гланц нове фармерке и ролке из пошљике намењене „сиротанима из Звечанске“ из далеке Велике Британије, а да донатори никада неће сазнати да немају ни пристojне папуче... О управницима, који мењају марку и боју аутомобила седам пута у недељу, школују децу у иностранству, а преко „својих“ радника дилују све оно што од људи широког срца стигне у магацине, да и не помињемо. Жика Гајић је упућен у ову социјалну установу, између осталог, и као нека врста новокомпонованог инквизитора против безочне, разуздане и јавне јереси, али и да учврсти пољуљани директорски континуитет.

Директорска посла

После Банета Миладиновића остале су анегдоте које се препричавају у Заводу. Она која најбоље одсликава професионални и морални портрет бившег директора је о једном од бројних штрајкова запослених због нередовних плата. У разговору са незадовољним радницима, Миладиновић је покушао да их утеши речима: „Није ми мени лако, и ја морам свакога дана да разменим сто марака?! Баш као у оној о енглеској краљици...“

Заташкани скандали

Затишје никада није дуго трајало. Због наводног нејављања на посао у одређеном законском року, Миладиновић покреће дисциплински поступак против Снежане Лутовац. Сведоци су га демантовали и ствар је „легла“. Остала је чињеница из Снежаниног поднеска директору Завода да је лекар на боловање упутио због премора и тешке изнурености!

У поднеску васпитачица говори о тешким условима рада због којих се разболела: студен у просторијама за рад, атмосфера непрестаног прогањања и кињења, тринаесточасовна дежурства. О Заводу 30. марта 1998. године пише као о „једином месту где ни смисао за хумор не помаже“!

У продужетку свог очајничког вапаја износи тешке оптужбе: „Док су се у Заводу догађале похаре, пожари, и нико није био прозиван на одговорност, док смо сахрањивали покојног Воларевића, док смо били сведоци кобних васпитачких грешака једног Вилијама Цукића, који ужива заштити, иако је одговоран што нам једно дете робија у малолетничком затвору, док нам деца безглаво тумарају градом и врше симболична кривична дела, па у том тумарању залутају у Зоо врт и не знају да је лав опасна дивља животиња из џунгле, док нам револтирани штићеници телесно повређују колеге, ми се бавимо боловањима и стављамо, из својих личних разлога, колеге на стуб срама јер су, забога, болесни!!!“ Ојађена васпитачица износи читав списак заташканих прича, којима се ресорно министарство никада није позабавило...

Директорова освета

Требало је да „прелазни период“ премости и у Миладиновићеву корист реши његов наследник, Гајић.

У својој тужби суду, Снежана Лутовац, Милан Јовковић и Ново Шћепановић тврде да у реализацији решења министарства нису равноправно третиран, већ дискриминисани. Није спорно, поручују тужиоци суду да је наложено смањење броја васпитача за петоро. Али, да је примењен закон или појединачни колективни уговор, ниједан од њих не би смео да буде нераспоређен, а некомоли проглашен за технолошки вишак, што потврђују прецизним поименичним списком васпитача. Из њега је јасно да у Заводу већ ради управо толики број специјалних педагога са нижим степеном стручне спреме од онога који сво троје имају!

„Почињена је дискриминација оних који су се супротстављали директору и појединцима који су кршили закон и правила понашања. Да би се обрачунао са таквима, бивши директор, Бранислав Миладиновић, средио је да се доведе в. д. директора, који ће завршити тај посао, под привидом легалности.

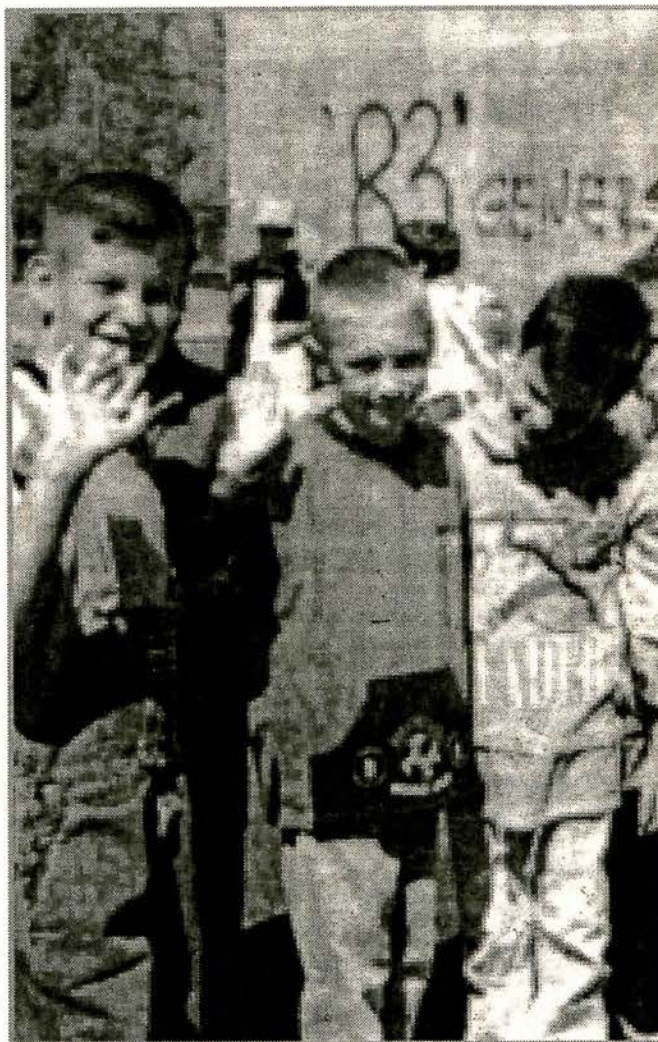
Није случајно да баш ми будемо технолошки вишак. Кад смо 1995. године штрајковали због средовних плата, ускраћивања топлог оброка, лоших услова рада, непримерено лошег односа према штићеницима, Миладиновић је био бесан.“

После пожара у Дому „Васа Стајић“, ноћни васпитач Ново Шћепановић приметио је директору да се у гаражу у којој је избила ватра уграђује најскупља од свих понуда за противпожарну опрему. Миладиновић је то прокоментаришао претњом да ће непослушнима доћи главе. Његово обећање сада извршава Гајић.

Ова два случаја нису једина, истакли су тужиоци у свом поднеску суду, где наводе поименце своје поштеђене колеге, са нижом квалификацијом од „технолошких вишкова“.

Грлом у јагоде

И тако, како је то иначе правило у правосуђу – рочиште за рочиштем, пресуда за пресудом, жалбе, приговори, одуговалечење – васпитачи „технолошки вишкови“ Завода за

васпитање деце и омладине, који имају и петицију својих штићеника насловљену на Жике Гајића, адресовану на ресорно министарство и траже да им се врате „учитељи“, спор се без коначног епилога врти на релацији Пети општински – Окружни суд. Једни другима побијају решења, укратко + хаос.

У међувремену, иако процес траје, у духу свеопште демократизације, Живорад објављује конкурс за конкурсом и прима ли прима кадар профила који је одстранио!

Очекивали су, надали се ови школовани, стручни млади људи да ће, евентуално, када време Жике Гајића буде одзвонило, бити рехабилитовани, враћени свом хлебу. Међутим, кадровик ЈУЛ-а заслужио је и поверење „демократа“, а ефикасност судова потопила све њихове наде. Нису повукли тужбу, али бију своје најтеже битке. Снежана Лутовац годинама ради од приватника до приватника, по драгсторима и трговинама, тренутно у једном киоску у Земуну. Милан Јовковић, отац двоје, сада већ одрасле деце, у међувремену је, као у инат, докторирао, а за приватника превози грађевински материјал у камиону који неодолливо подсећа на аутобус из филма „Ко то тамо пева“. Брашњав и прашњав од цемента, не стиди се рада да прехрани и школује своју породицу. Дух га не напушта, како воли да прича – иронија судбине је хтела да физикалише на неким локацијама на којима су никли велелепни станове за јуловце, док он са својом фамилијом плаћа изнајмљени стан!

Нову Шћепановићу су послови кренули за руком, те је отворио неколико приватних продавница. Спор сада води „из принципа, да их добије“.

Баш као у „Грлом у јагоде“.

ЗАКИДАЊА УМЕСТО ДОДАТАКА

На народ који сѝари и изумире навалиле све ѿошасѝи: безакоње, оѝимачина, незаѝосленосѝи и –режим. Проѝивусѝавно закинуѝе већ сѝечене ѿензије, ѿраво на рад, „ѝривилеѝије” ѝрећем деѝеѝу. Број деѝјих додаѝака за ову годину – ѝреѝоловљен

Резултати недавно обављеног пописа становништва наше земље јасно су и недвосмислено показали да нас је све мање, да улазимо у ред најстаријих народа и да тренд рађања посрће у односу на два удружена фактора - трајни одлазак у иностранство и пораст стопе смртности. Статистика се скоро поклопила са очекивањима, тако да изненађењу није било места. А како и би, кад је акуелна власт не само наследила нехат према проблему опстанка народа, већ га својим „законодавством” и „мерама” опасно угрозила?

И последњем лаику је јасно као дан да је стандард грађана пао на најниже гране и да време носи само неизвесност. Вера у будућност са овим режимом, потпуно се истопила. Држава је претворена у бувљак на коме се и скупоцена роба продаје будзашто. Не зна се ни ко ни како располаже новцем добијеним од распродаје.

Критеријум за расподелу тобожњих наменских донација из иностранства је тамни вилајет, а „повољни” банкарски аранжмани са светом – свилени гајтан.

Умножава се ионако бројна армија незапослених, људи у најбољем животном добу за стварање, рад, допринос ближњима и отаѝбини. Они, али и неправда учињена свим категоријама становништва (не)жељена су нуспојава свих до-совских измена и допуна („побољшања” у духу европског и светског законодавства) постојећих и нових закона, при том, како кажу, системских, чији је једини биланс – закидање. Да се није појавио ДОС, не бисмо знали да су они пре заиста били бољи. Они су могли да дугују плате, пензије, деѝје додатке и социјалну помоћ, нови режим нас је за све што нам следује закинуо.

Изједначени у беди

Владиним уредбама и изменама и допунама пореских закона, државне глобе су постале дахијски намет на оно мало преосталог ситног предузетништва, које је на једвите јаде амортизовало потпуни распад система. Опорезовано је све, а држава растурена, „много бабица – килаво дете”, каже народ. Како је певао Његош „да ће не прелије”, режим је увео данак и на ноћник, и на социјална примања!

Ово је прва и једина власт на планети која је пензионери-ма оболелим од зависности од рада до гроба, зато што не желе да цркну од беде или се под старост брукају чинећи криминалне и недозвољене радње, или Бога боје да дигну руку на себе, противуставно укинула стечено право на пензије. Чиме су то они додатном делатношћу угрозили „радно способне” и заузели њихова места? Картонским кутијама и гајбама с кванташа? Срамота!

Зашто је све више радно способних на улици? Одговор на ово питање режим нема. Препустио је породице да до следећег једнократног решења крцкају оно јада од отпремине, а онда ће на базар где ће им нове газде гледати у зубе

или бирати раднике по боји очију. Тако је уређено новим законима о приватизацији и раду.

Ако се чудимо што нас мало има и што нас у перспективи неће ни бити, одговор је написан у тексту овог последњег. Родитељи ће (изједначени по светским стандардима, што им сигурно пуно значи) гајити бебе до три месеца, а онда их одложити у комору за дубоко, дубоко замрзавање, док се не снађу да им зараде хлеб и све неопходно за несметан раст и развој. Ништа треће, ништа четврто, ништа пето дете! Каква милошевићевска боловања и дангуба, кад послови само чекају, а нерадници праве деѝу. Како Швеђани лепо и паметно упражњавају те ствари без размножавања, а не знају шта имају!

Треће дете има да плаћа и вртић. Шта оно мисли, ако обезбеђује просту репродукцију народа, да забушава и шлепа му се на грбачи. Нема више. Укидају му се све привилегије, исто је као и сва друга и прва. Зар првенци да се љуте, док је само оно добијало деѝји додатак? Нема више ни деѝји додатак. Па макар цркло! Тако ствари стоје, рече чика Жарко (Кораћ). Причаће једном, ако од силних траума заувек не изгуби моћ говора, остављено са три месеца, без хлеба, млека и млека, родитељске и државне љубави, које преживи.

Маратон за родитеље

Реформска, транзициона, трансвеститска власт одлучила се на смео корак: да традиционално најупорније родитеље на свету, одврати од свих потраживања која им следују. Окривила их је троструко – што су живи, што су некоме подарили живот и што су гласали за овакве промене.

Ово лето ће многи запамтити по шалтерима за које никада у животу нису чули, да нису морали да их обиђу због дечјег додатка. Тражило се све што је администрација икада смислила, и то да није бајато, од потврда о идентитету свих укућана, преко материјалног статуса (укључив и поклоне скупље од одређене прописане суме), све у свему – 14, и словима: четрнаест потврда, извода, уверења! Људи су се упознавали на муци, у редовима, дружили и стекли пријатеље у невољи током овог маратонског посла са неизвесним исходом. Неки су извели рачуницу, по којој им захтев за додаток, с таксама, формуларима и осталим трошковима, ризиком да на послу приметите да их данима нема, може испасти по оној народној „скупља дара него мера“.

Родитељи деце из Београда и околине тискали су се данима по највећој врућини у реду на једној јединој адреси: Општина Нови Београд. Надлежни су известили да дневно приме и по 500 захтева, те су рокови продужени.

Решења за кориснике још не стижу, али ни заостала јунска, јулска, сада већ и августовска следовања најмлађима. Из класичног разлога (класика је, ипак, вечита, ту никакви пучеви не помажу): (пре)оптерећености службеника који их обрачунавају! Могуће је да ће их у предизборно ћутање (ћутање је, ипак ћутање, а правила – правила) делити лично Лабус у пратњи свог срдачног осмеха, који му је увек иза леђа. Да човек нешто ради, кад већ мора да ћути.

Преполовљена следовања

Тај дични дечји додаток који ДОС условно речено редовно исплаћује, износиће 900 динара по детету. До сада су се догађале штампарске грешке, па је, зависно од социјалне температуре варирао, захваљујући добрим (скоро брат-

ским) народима саблажњене Европе, који је у виду напојнице чапћавао досовске лакеје по конференцијама са темом глади у свету. Оваква милост је на сва звона објављивана као заслуга демократа у далеком, цивилизованом свету...

Надлежни из Градског секретаријата Београда за дечју и социјалну заштиту саопштили су већ и прелиминарне резултате овог витешког надметања, у којем половина родитеља није истрачала трку до циља. Каква штета, деле тугу надлежни, а толико су се трудили! Изражавајући жаљење што се број корисника овог вида материјалне подршке породицама с децом са 53 хиљаде готово преполовио, они истичу да се надају да ће следећа година бити још тежа, јер ће тиме порастити шансе родитеља да остваре привилегију на било какав приход у кући. Врло искрено и отворено, нема шта. „Коње убијају, зар не?“ Помазите бар дете, ако га сретнете на улици. Не кошта, а може пуно да му значи. Помислите како је могуће да му се деда управо обесио у купатилу, јер му је инспекција запленила гајбе парадајза на улици и изгубио је готовину за сутра. Да му је тата дилер (триста педесет осма рука за главни извозни артикал из Колумбије), а мајка дежурна на „наплатној рампи“. Да чува брата или сестрицу, то чудовиште које је навршило три месеца, и због кога је настао породични слом. Да сања страшне снове, и чека позиве на татин оглас за бубрег...

Помислите било шта из оних трећеразредних филмова страве, јер они у „демократској“ Србији постају стварност. И не чудите се зашто нас има све мање и зашто нас, ако се не тргнемо из овога ружног сна, више неће ни бити. „Ни за под шљиву“, како рекоше неки стари пророци из Коштуница или Кремне, ко ће га већ знати. Њима је ионако свеједно, а док буду обавештени, биће исувише касно.

ДЕМАГОГИЈА УМЕСТО ХЛЕБА

Јасно је да је изостала политичка воља да се предузму неопходни кораци за оживљавање села и подстицање пољопривредне производње. Српски радикали на примеру Доњег Срема одржали практичан час свим будућим локалним самоуправама о стварању инфраструктурних предуслова за живот у сеоском подручју

Деценијама добронамерни стручњаци алармирају на проблем одумирања и старења српског села, као основног ресурса његовог опстанка и спасења традиционално најздравијег језгра привреде, о који се режими одреда комотно оглушују. Можда је нужда и egzистенцијална неизвесност на градској калдрми вратила понеког заблуделог сина прадедовском огњишту, али организована државна стратегија за системско и систематско решавање овога проблема, чује се само онда када треба придобити бираче међу сељацима и траје док се не преброје гласачки листићи.

Тешко да на европском континенту постоји тако природан амбијент за развој аграра као у Србији, али је по инерцији од послератних времена земља (зло)намерно пустошена прљавом технологијом у процесу индустријализације. Виц о гвожђари уместо грожђари, нажалост истинита је слика политичког слепила и полтронства оних који су могли да учине много више за државу, борећи се за село и пољопривреду, као ресурс на којем јој могу позавидети економски јачи и силнији.

Аграр на маргини

Данас посебно и више него икада пољопривреда крчи себи кључно место у процесу стабилизације привредних токова, по нужности природног закона. Режим кривотвори стваре ствари и потпуно га игнорише. За две године није ни начео решавање наслеђених приоритетних проблема сељака,

а пресликао је праксу и тарифе за (де)стимулисање пољопривредне производње. Са друге стране, није обезбедио ни либералније услове за извоз тражених домаћих сировина на европско и светско тржиште. Да не спомињемо неизмирене обавезе према сељацима какве су заостале плате и пензије. Све се то уклапа у идеолошки профил режима који су Србији навукли на врат они који јој добра не желе, а њу виде као своју мирну и послушну радничку колонију, налик на Тајван, Хонг Конг и њима сличне марионетске државице.

Земун за пример

Историја Срба била је успешна само онда када је њен сељак био задовољан и јак. Овај науц нису сметали с ума владари упамћени по стабилној и мудрој владавини.

Примера за поседовање слуха за виталну снагу народа и државе има и у нашој најновијој историји. Ретко ко је као српски радикали у огледној земуноској општини толико много учинио на побољшању живота села Доњег Срема за време свог четворогодишњег мандата. Додуше, факат је и то да су се они одужили својим бирачима, који су их већинском вољом овде и довели на власт. Ваљана је била и политичка процена да је селима овога краја највише ускраћено и да им зато треба надокнадити део онога што град, сам по себи, добија.

Километри путева, преча комуникација са суседним општинама којима у својим пословима гравитирају (Пећинци, Рума, Пазова), градска пијаћа вода, обновљене амбуланте, школе, цркве и домови културе, значиле су инвестиције и преко онога што је у надлежности локалне самоуправе. Да је било власти на вишем нивоу и, којим случајем Владици ресори за привреду или пољопривреду у радикалским рукама, српско село би сигурно имало чиме да се дичи.

Динкићеве празне паролe

Било како било, нужно је и прека потреба коју намеће тешка економска криза, донети адекватне мере аграрне политике и ревитализовати пољопривреду. Ова привредна грана има све предуслове за интензиван развој, захваљујући пре свега природним потенцијалима. Упорно јој недостаје пресудан фактор за подстицај, финансијска подршка.

Аграр се не може финансирати, као што је деценијама пракса, комерцијалним кредитима. Треба му обезбедити инфраструктурне инвестиције, оно о чему се не размишља, што се не тражи, и чега нема у Србији. Влада већ дуго времена најављује некакво привилеговано финансирање аграра, али се није одмакло даље од обећања.

Основни проблем у финансирању пољопривреде је што је обим кредита сувише скроман, а средњорочних и дуго-рочних кредита нема. Постојећи видови кредитирања су не-

повољни, скупи, са фантастичним каматама и кратким грејс периодом. Слабости банкарског система су највидљивије управо у овој области. Из чисто политичких разлога, да би се стекло поверење у банкарски систем, одређена је висока обавезна резерва комерцијалних код централне, Народне банке. Маса кредита би била већа да се смањи ова обавезна резерва, и то би била значајна средства.

Из истих разлога је и штедња становништва, иако се гувернер тиме лажно дичи, врло танка. Према проценама финансијских експерата више од три милијарде еура још увек је у ламаришама, што најочигледније илуструје степен поверења грађана у гувернерове банке!

Уочљива је и слабост да нашем финансијском систему недостају штедно – кредитне задруге, чијим би се постојањем значајно ојачао кредитни потенцијал.

Инвестиције реда ради

Приоритетан циљ развоја аграра је реализација програма оживљавања, ревитализације села. На овај би се начин обезбедио и регионалан развој, развој терцијарних делатности и запошљавање у осталим делатностима и аграр би повукао кола напретка, самостално, без страног капитала, инвестиција и задуживања.

Решења оптерећује то што су постојећи капацитети слабо искоришћени, финансијска подршка пресудна за извозно оријентисане и нове профитабилне капацитете, али и научно-истраживачки рад, усмерен на савремена достигнућа и кадровско усавршавање.

Пољопривреда се, међутим, углавном финансира властитим средствима самих земљорадника. Изузетак је Дирекција за робне резерве која краткорочно и бескаматно кредитира пољопривреду, али и друштвени сектор. Ова идеолошка стратегија није ништа друго него сипање у буре без дна, јер је јасно да друштвена производња јењава, слаби и производи само губитке. Одржавати је вештачки у животу, изгубило је сваки смисао, а управо се то ради.

За развој пољопривреде, неопходно је да завладају принципи тржишта и производње ради профита. Предуслов за то је спровођење приватизације. Улагање у профитабилну производњу је пут ка тржишној привреди и овакву производњу треба подстицати. Тако ће се створити акумулација из које ће се и сама пољопривреда касније финасирати и обртати инвестиционе циклусе у рад који доноси добитак, чији је крајњи циљ пласман производа на светско тржиште.

По овом рецепту је могуће афирмисати српску пољопривреду. Само недобронамерни то не могу да желе. Улагања морају бити континуирана и дугорочна, због биолошког циклуса. Неопходно је обарање важећих камата које поскупљују кредите, јер то пољопривреда, деценијама слабења, не може да поднесе. Оне су у јулу биле 4,6 одсто, неподношљиво високе и за успешне пољопривреднике. Банкарски и

финансијски стручњаци, као и Министарство пољопривреде и водопривреде не показује слуха за овакву врсту улагања и кредитирања сигурне добити.

Истекло време за стратегију

Последње поплаве у Европи, које су нанеле огромне штете многим европским државама, упозоравају да је неопходно обезбедити средства за реализацију програма заштите водотокова у случају елементарних непогода. Неопходни су програми финансирања пољопривредне механизације, која је махом раубована, дотрајала и технолошки застарела. Суме за ове намене могу се издвојити из пореза који нису безначајни: примера ради, само од пореза на промет шећера и уља у буџет уђе три милијарде динара годишње!

Држава, последњи је час, мора предузети конкретне мере у циљу развоја аграрне привреде. Мора коначно да се позабави озбиљном аграрном стратегијом, а у оквиру ње и мерама за спровођење аграрне политике. То је једини начин да се превазиђе демагогија и лажно самохвалисање функционера, који потенцијално продуктивну и здраву грану привреде занемарују, бавећи се личном промоцијом.

Овакве појаве су прошлост, које ће село осудити. Наведеним мерама, за које зна сваки стручњак који се бави планирањем привредне производње, мора се подстицати аграрна привреда и подићи њена конкурентност на светском тржишту. Коначно, пословна филозофија пољопривредних произвођача, али не и пословних банака које треба да је прате, мора бити у складу са тржишним концептом. Производити се, напоследку, мора ради остваривања добити. Заувек пролази, ма колико то не било некима по вољи, време Потемкинових села.

По Брозовом моделу

За сељака и село, његов развој и оживљавање актуелна власт учинила је зачуђујуће мало. Иако на сва уста заговара пут у европске и светске пословне интеграције, ову широку област попуно је изузела из свог делокруга. Оптерећена идеолошким комплексима, малограђански ситничави, она се боји јаког сељака и зато протежира приватизацију преважно индустријских капацитета. Стварајући колонију туђих интереса, она у ствари спутава једну здраву, жилаву грану привреде, којој чини рђаву услугу. Инсталирањем технологије са западних отпада, она ће, ако јој се не стане на пут, угрозити постојеће здраве природне услове за производњу хране, високо цењене на светском тржишту. Као да јој није познато да НАТО није већ довољно учинио на том плану.

Услови за о(п)станак

Важна претпоставка за успешну ревитализацију и развој села је изградња инфраструктурних објеката. Села и регије у којима нису изграђени путеви, железничка и ППТ мрежа, водовод, школе, здравствене установе, дечји вртићи, домови културе, спортски објекти, продавнице, дуго ће заостајати у развоју.

Радикалска власт у Земуну визионарски је спровела у дело све претпоставке за задржавање младих на сеоским породичним имањима и дала проверен рецепт будућим локалним самоуправама како да се изборе са овим проблемом.

После мућки и лажирани лекови

Једва да се стишала бура, већ је јавност узнемирио нови случај. Савезни секретаријат за рад, здравство и социјалну политику издало је саопштење за јавност о стању лекова у промету, којим упозорава здравствене установе, велепродајнице, апотеке и грађане да се на тржишту појавио фалсификат готовог лека „дипроцинал“ од 500 милиграма, чији је произвођач „Здравље“ из Лесковца, са контролним бројем 952401 и роком трајања до априла 2004. године.

Анализе које је обавио Завод за фармацију Србије доказале су да овај препарат не садржи прописану активну компоненту, већ обичан витамин „де“ – аскорбинску киселину. Секретаријат је издао и упозорење да се обустави промет и прекине употреба већ купљеног лека, с обзиром на то да могу наступити нежељене последице по здравље конзумента, и истакао да његова дистрибуција повлачи кривичну одговорност.

Почетком августа из продаје је повучено 1600 кутија лажираног „дипроцинала“ од 500 милиграма, из неколико апотека широм Србије којима је већ дистрибуиран. Препарат је иначе специфични антибиотик, ефикасан у терапији оболелих од хламидије. Витамин „де“, опште је познато није штетан, али се губи време и пацијент не лечи од болести, употребом сасвим другог препарата у назначеном паковању. Домаћа паралела „дипроцинал“ направљена је у време санкција, по јединственој лиценци познатог препарата „дипро“ немачке фармацеутске куће „Бајер“.

Оно што заиста чуди и тера на закључак да је на делу добро организована фармацеутска мафија је што до данас истрагом није утврђено да иза производње лека заиста стоји „Здравље“ из Лесковца, иако ова фабрика производи „дипроцинал“. У бројним калкулацијама могуће је претпоставити да је до оригиналне амбалаже и паковања дошло лице које познаје процес производње и у њему учествује. Могуће је да је амбалажа направљена и по нарудбини неког у ланцу оваквих послова. Налази се јавности не саопштавају. На страни фабрике је и контрола, најпре обавезна интерна, потом и Републичког завода за фармацију. Количина фалсификованог „дипроцинала“ тешко да је прошла ове инстанце. Ако се узме у обзир позната чињеница да фармацеути узимају преко својих веза приличне количине, рецимо врло

траженог „трентала“ прошверцованог из Мађарске по вишеструко повољнијој цени него из домаћих фабрика, не чуди да су по исплативој суми пазарили и „дипроцинал“ и ко зна шта све још. Ово је, наравно, срамно за једну државу, али тешко да ДОС има уопште образа.

Стога крајње јефтино звучи најава увођења строгог режима у издавању психоактивних лекова, у време кампање за председничке изборе. Чак и они који „бенседин“, „дијазепам“ и остале седативе из широке потрошње користе у оквиру терапије, мораће због овог једног препарата да трчају код лекара, иако су их годинама уназад куповали без ограничења. Кад све ово прође, не би било изненађење да буду и у понуди обичних трговина.

ДРОГЕ ИЗ АПОТЕКА ПОД КОНТРОЛОМ

Док у јеку председничке кампање воде хајку проишав из индустрије са садржајем дроге (седатива), државне инспекције проишављају фалсификоване лекове. Јавности нису предочени резултати истраге о лажираним „дипроциналу“ у рафовима и маџацинима. Багајелни витамин „де“ у оригиналној кутији иапремено антибиотика!

Сви добро памтимо времена предизборних кампања, у којима су се афере множиле геометријском прогресијом, а машта ондашње опозиције, данас на власти, чинила непресушном. Једна од кључних криминалних работа на коју је критички настројена опозиција упирала прстом, била је, наводно, набавка сировина за лекове из земаља које баш и не поштују у длаку прописане међународне норме и стандарде. Данашњи режим је ову појаву радикализовао: случај са Галеникиним „прилазидом“ и, најновији, са „дипроциналом“ лесковачког „Здравља“ говори да се повремено изнад воде појави врх леденог брега, а власт не хаје: нити извештава о почиоцима тешког привредног криминала, нити хапси кривце, нити штити народ. Нова, фармацеутска мафија, коју је, очигледно, у дефициту разноврсности, основао ДОС (један такав је на челу Републичког фонда здравственог осигурања, па још приде са рођеним братом у комбинацији!) кренула је у бин-ладеновски поход на сопствене грађане. Додуше не са антраксом, али зашто да не обичним „де“ витамином који у оригиналној амбалажи продаје као антибиотик? Кад је разлика у цени између јевтине сировине које има на лагеру и оне која скупо кошта, а народу у јеку председничке кампање требају пуни рафови у апотекама да замажу очи, ко те пита?

Притом, надлежни нису извели ни рачуницу овог крупног мафијашког посла (наводно им је битније, ха, ха, здравље нације), у којем се паковање лажног „дипроцинала“ продаје за 250 и 480 динара, зависно од јачине, док табла индустријског витамина кошта двадесетак динара!

Режимски миљеници

Својом учесталошћу, скандали које производи „Галеника“ заслужују серијал у свакој озбиљној новини: после неза-

Кутија седатива по становнику

Домаћи извори нису објавили, али знају странци, те британски „Индепендент“ објављује податке да је српски народ под тешком неврозом већ добрих десет година. Наиме, седам милиона Срба, како пише ова добро информисана новина, потроши годишње 144 милиона таблета „диазепама“ и „бромазепама“, у просеку више од 20 таблета, односно кутију седатива по глави становника (свих старосних категорија, укључив и најмлађе).

коните краће лиценце за „Бимаск“ ауторима препарата који је имао шансу да освоји светско тржиште, откривене су и мушке с препаратом „прилазид“ и „бевиплекс“.

Наиме, у фабрици са амбицијама да прерасте у балканског фармацеутског гиганта, пролетос је у „прилазид“ стављена супстанца за „ауромид“, а у витамински комплекс „бевиплекс“ – алкохол уместо воде. На срећу, благовремено је спречена трагедија, повлачењем лекова из рафова апотека и магацина веледрогерија. У одбрану се одмах ставио државни чиновник, Томислав Соларевић, директор Завода за фармацију Србије, који је помпу за узбуђивање јавности крстио као сензационализам без разлога и параноично запитао: коме је требало такво узнемиравање јавности. Соларевић, притом, не пориче чињеницу да је до замене препарата и супстанци ипак дошло: „Грешке се дешавају свуда у свету, али такве информације ретко излазе ван круга произвођача“, оптужио је новинаре који су цео случај изнели у јавност.

МОРАТОРИЈУМ ОТОПИО ЛЕД

Сезона одмора најбољи репер предизборне атмосфере. Попустиле тензије међу братским народима двеју република

Путници из Србије у највећем броју одлазе у Црну Гору возовима, који се по правилу не држе возног реда. Да ли су политичке деобе посвађале и колеге на железници не знамо, али ко познаје темперамент овога народа, спремног да плане на најмању искру, зна одговор и на ту дилему. У сваком случају, данак овог натезања око замена локомотиве с ове или оне стране, готово увек, уз карту зарачунавају недужним путницима. Студентима који иду у посету родбини, по обичају породицама натовареним што пртљагом, што ситном децом, јер би у вагонима, за разлику од аутобуса, могли да протегну ноге (иако је због гужви ова привилегија необавезно обавезна), пословним људима, туристима, авантуристима. Писац ових редова имао је ретку „срећу“ да недавно у обадва правца касни на одредиште по пуна четири сата!

Ко баш није на крај срца неће замерити, под условом да му нису пропали унапред договорени планови, јер ће пределе заједничке нам отаџбине, заиста ретки по лепоти и богатству, надокнадити штету.

Ништа тако искрено не одсликава јавно мњење насеља кроз која путник пролази, као натписи и графити на зидовима зграда и станица. Коментари на недавну прошлост, уз све оно што је актуелно и што нас је задесило, звуче као чиста наива. По порукама које нас дочекују на зидовима као да се може наслутити и врста гостопримства којом нас дочекују региони кроз које пролазимо. Пуно је подсећања на минуло бомбардовање НАТО-а, које ни кише ни ветрови нису избрисали. Она сведоче о пркосном духу народа, који је у најтежа времена сачувао јединствен балкански смисао за шалу, отпор, не предају пред далеко надмоћнијим непријатељским армадама.

Са србијанске стране, што се више примичемо граници са братском републиком, расте јеткост, све су чешће у употреби речи Србија и Монте Негро. И једни и други забављени су у приличној мери досеткама на рачун својих политичара, али и увек симпатичним порукама личне природе, смело изложеним јавности у пролазу.

Питом, пределе Јадра смењују благе падине Златибора и Ужица.

Богодано јединство

Црна Гора се топло растаје и спаја са својом сестром Србијом, у још увек плодној равници бистрих река. Тако су Бог и природа одредили, да народи не кваре.

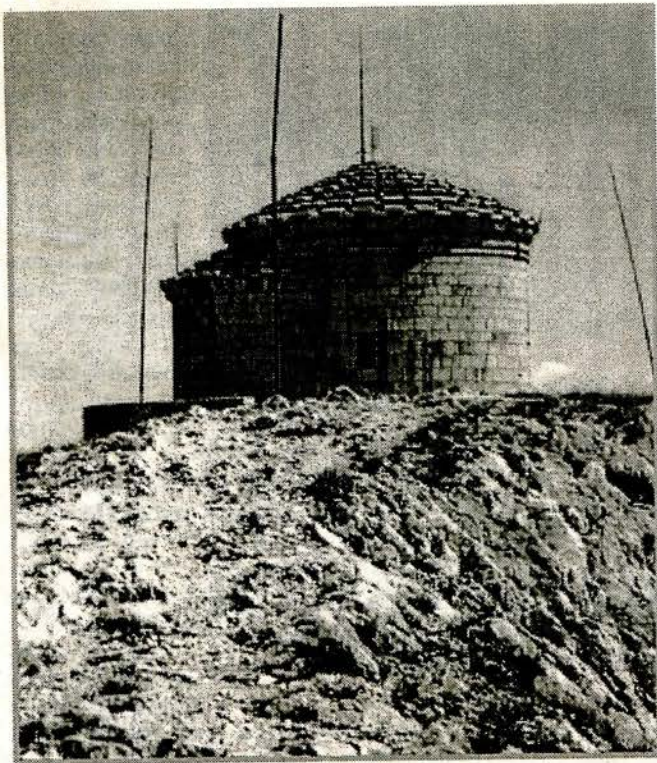
Из предела црних гора, обраслих непрегледном модром шумом, путеви израђају кроз клисуре Морачког кањона, ретке по својој лепоти. Увек изненада уследи отопљење кад планински густиш смене кречњачки висови, наговештавајући близину Медитерана. Кроз морска врата од теснаца провукао се азор у равницу избраздану Рибницом, Морачом и Цијевном до Скадра, где поља истовремено личе на шума-

дијска и крашка, с витким чемпресима и квргавим маслинама као светионицима. Она рађају киви, лозу и олеандер, најбоље лубенице и поврће које окусе туристи и намерници из других удаљених крајева. Све је то наше, прадедовско, и то обиље испуњава милином. Осећа се у ваздуху.

Прошлост и садашњост руку под руку

Даље према Скадру жене крај пута продају рибу, смокве и маслине. Насеља расту из серпентина слатке воде, са чамцима, као са слика великих мајстора. Склад ових малих лу-

ка повремено наружи, као и свугде, човекова мегаломанија. Где год да су никле неприкладно штрче здања луксузних хотела, која би да задрже намернике.

Врбази крију остатке тврђаве, по којој је остала и пословица: „Запео као Владика за Лесендро”, на чијим зидинама је пре више векова јуначки изгинуо и последњи Црногорац.

Време против јереси

Скадарско језеро је претворено у највећи национални парк наше земље, са мноштвом ендемских биљних и животињских врста. Најмлађи верују у причу да овде још увек живи питон који је побегао из једног зоо врта.

Ове сезоне посебна је атракција присуство једне стране филмске екипе, која на језеру снима филм у којем насловну ролу игра познати Цереми Ајронс, између осталог и закупца најскупле виле на Светом Стефану. Црногорци се диче виђеним гостима.

Негде у даљини на путу ка обали поносно се уздиже песмом опевани Дурмитор са Ловћеном, у чијој близини се налази и стара црногорска престоница, драгуљ од града, ризница историје и богатства светског и духовног – Цетиње.

Ту где је, најближе небу, сахрањен велики српски песник Његош, владика и владар лозе Петровића, бију се најжешће политичке битке овога народа. Пале се два бадњака, на силу праве од једне вере и величају разлике, тамо где је еволуција давно рекла своје, одредивши да брат буде брат и свој, а не ни туђин ни небрат, ни другог рода. Владика из своје вечне куће „више види но онај под брдом”, а што је видео то је и написао у „Лучи микрокосми”, „Лажном цару Шћепану малом” и завештао потомству у „Горском вијенцу”.

Отврделе су уши новоме нараштају, те на Његоша више не погледује, јер му је под пером било само српство, а писани траг је остао. Ућугали су се у последње време следбеници Либералног савеза, ниг’ роморе ниг’ говоре, чекају шта ће бити. Узаврелим страстима забављала се штампа градећи од Цетиња бастион црногорства, као симбола будућности и обнове државности Црне Горе, али ситуација се некако преко ноћи променила. У судару вечитог и дневног завадало је затишје.

Влада против народа

Путописну географију чине људи, њихове навике, веровања и странпутице, колико и предели. Овај пут са Цетиња силази на Петровачку цесту, која води до самога срца црногорског приморја. У монденским летовалиштима на овом правцу, расположење за заједницу према браћи из Србије видно је поправљено у односу на претходне године. Уосталом, много се штошта променило, а смена на кормилу Будванске општине отопила је атмосферу непријатељства и резервисаности међу без разлога посвађаним рођацима.

Јужније, на подручју Барске комуне, сваки гест националне нетрпељивости попримао је одвајкада размере ексеца. Мештани и „викендаши”, како овдашњи живаљ зове своје комшије, живе у добросуседским односима. У појединим местима број других премашује бројност локалног становништва. Фирме из Србије још увек одржавају своја радничка одмаралишта; у кућама дуж стрмих приморских уличица чешће се може чути екавица од ијекавице.

Влада Црне Горе је у садејству са локалним самоуправама завела порезе и таксе на викендице, које њиховим власницима загорчавају живот. Примера ради, фиксна месечна такса на телефон износи шест еура, и, ако којим случајем гозда дође једном годишње, а дуг се нагомила, пошта му може одузети број, после чега следи мукотрпно обијање прагова и обнављање комплетне процедуре за добијање новог. Ни годишњи порез на ову врсту непокретности није занемарљива ставка, вајкају се викендаши. За овај рецидив прошлости политика нема слуха, прави се глува и непотребно глоби оне од којих туристичка привреда може имати само користи.

Столетна инфраструктура, првенствено пијаћа вода, струја, путеви, паркинзи сведочи да паре одлазе у друге намене, а не на побољшање услова боравка и живота. Стога гесло наоружати се стрпљењем кад се креће пут црногорског приморја, деценијама не застарева.

Еуром на стандард

Озваничење еура као основног платежног средства угрозило је животни стандард свих житеља Црне Горе. Цене је подигло најпре заокруживање марке, а потом по инерцији вредности свих артикала на мало. Често се дешава, вајкају се сви наши саговорници, да је оно што је коштало марку, сада само линијски преведено у еуро, чиме је практично дупло поскупело.

Један од парадокса трговинске размене са Србијом је свакако то што су цене „србијанске“ робе најниже, а ниже у Црној Гори него у Србији! Рафови су препуни артикала из Хрватске, Словеније, Италије, Немачке, Аустрије, који су у просеку дупло скупљи од домаћих.

Зелена пијаца је посебна прича. Док се у исто време у Београду зелениш и воће пазарило три пута јефтиније, оно што чуди је цена производа овога поднебља:

килограм грожђа за 180 динара, смокава од 60 до 90 или лубеница за 18 ретки су себи могли да приуште свакога дана. Хлеб у Црној Гори кошта 50 центи или 30 динара! У земљи са тако шареном социјалном картом, где се такмичи сиротиња са „трулим богаташима“, јасно је да ни онима са просечном платом од 150 евра није лако да се прехране.

Не чуди податак да су се за хотелски и пансионски смештај определили углавном страни туристи, јер је за домаће цена од најмање двадесет еура дневно по особи свакако превисока ставка. Преноћиште у домаћој радиности кошта најмање шест еура, а и са овим, како мештани тврде „екстра“ попустом, сезона је потпуно подбацила.

Званични подаци Туристичке организације и Министарства туризма износени у јавност не одговарају истини већ на први поглед. Наиме, на додуше брижљиво одржаваним плажама које су бесплатне, било је и те како места за пешкир више.

Режим оболео од синдрома губитника

Стециште свих догађаја, било лети, било зими, остаје Подгорица, главни град. Добродошлица се примиче у виду крупно исписаних државних знамења Црне Горе и локал-патриотских препуцавања на клацкалицы власти – опозиција, која је овде променљиве среће. Атмосфера предстојећих парламентарних избора се осећа у ваздуху. Тренутна ситуација у односима између Србије и Црне Горе онима који су за заједницу донела је наду, онима који нису – предах и олакшање. Први рачунају да ће се смирити страсти, други се понашају као да већ живе у самосталној држави. Опште је мишљење да је најупутније у миру сачекати да судбину Федерације реше политичари, тако да су спласле тензије у свакодневним контактима.

Град на Морачи, немогуће је отети се утиску, израстао је у елегантну медитеранску престоницу. Последњих година дотерани су широки, модерни булевар, паркови, јавне зграде, мостови. Улицама саобраћа градски превоз, а дивљи таксиста крстаре без фирме и тарифе. Карта за сваку релацију кошта пола еура, марку или 30 динара!

Домаћих возила готово да нема, ретко се може видети неки од „заставних“ аута.

Трговине су изузетно добро снабдевене, а најстрожи центар града окупира звучна имена из иностранства, која у специјализованим радњама продају скупе, маркиране ствари. Друштвене фирме купили су странци, а прави процват

доживљава приватно предузетништво. Неки приградски квартали Подгорице тешко се могу препознати: никле су велелепне виле, а и грађевинари освајају нове локације. Тренутно је најпопуларнији и најуноснији посао продаја намештаја (народ прича да се прерађује полован италијански), тако да салони и робне куће на по хиљаду квадрата ничу на сваком кораку.

Многе капиталне инфраструктурне инвестиције, међу којима се с посебним поносом истиче пробијање тунела кроз брдо Созина, чиме ће се растојање између Подгорице и приморја скратити на тридесет километара, омогућили су страни донатори. Ако се присетимо да су недавно ти исти „добротвори“ на наш народ бацали убојите бомбе из ваздуха, сумња у „хумане“ мотиве постаје оправдана. Актуелни режим у Црној Гори ова чињеница изгледа не само да не брине, него и одржава на власти. И у народу је створена навика ослањања на друге, што очигледно показује да је сада Соланиним посредовањем „округло па на хоше“, државност, сервирана у другом паковању. Трогодишњи мораторијум на референдум о самосталности знатно је, чини се, ојачао пројугословенске снаге, иако се, о апсурда, у црногорском парламенту на њихову страну ставио и Либерални савез!

Уморну јавност темпирано, с времена на време, продрма понека „дрејака реч“ изговорена у републичким форумима. Откако је власт ДПС-а почела да се растаче ускраћивањем подршке Либералног савеза мањинској влади, али и променама већине у неким скупштинама општина, у предизборној клими расте нервоза међу гласноговорницима из режимских редова. Политички противници су оружје дали у руке женама, те се главни обрачун између двеју струја води преко Љубице Бебе Џаковић, посланика ДПС-а, и председнице парламента, Весне Перовић. Размењују се тешке речи, али док се не мешају мупшкарци – некада долична атмосфера у највишем дому Црне Горе служи за увесљавање публике. У напад се тада убацују политичари којима је дата шанса за рехабилитацију, а бог ме и сам председник, да, примера ради, потврди Бебину како је Славко Перовић за подршку мањинској влади тражио паре и продао се СНП-у који је одрешо кесу.

Ова атмосфера види се и са подгоричких фасада. Судови се мењају, ови или они су данас јунаци, сутра издајници. Хоће Црногорци свашта, па и своје (црногорске) репрезентације (да их само Солана чује).

На згради у којој је седиште владајућег ДПС-а, на углу до службеног улаза – што се може тумачити и као званични став, крупно и јасно неко је написао: „ЛСЦГ и ЗЗЈ = смрдјанци“. Ако ни због чега другог, онда због традиције коју је одувек гајио овај народ, ДПС је требало да реагује малим трошком, рецимо кречењем фасаде. Али ништа. Само се образ не може опрати.

КОГА ТО ПРОМОВИШЕ РАДМИЛА ХРУСТАНОВИЋ?

Активисти маргиналног Грађанског савеза Србије спровели су почетком године анкету („акцију”) у којој су (зло)употребили читаво богатство на сопствену маркетиншку кампању, завлачећи руку у џеп својих осиромашених суграђана. Сваком учеснику педантно, да педантније бити не може, одговорили и, онако уз пут, поштом поделили стотине страначких брошура

На више пунктова у граду, почетком ове године, млађани активисти Грађанског савеза Србије, наоружани свом пратећом опремом, укључив и посебно штампане формуларе, спровели су анкету међу грађанима Београда на задату тему „Питајте градоначелницу”. Сваки учесник у до сада незапамћеној акцији дао је личне податке, како би на своје питање добио и одговор, који је уследио педантно – поштом.

На чији и за чији рачун је на исти начин прослеђен, заједно са одговором градоначелнице, пропагандни материјал Грађанског савеза Србије, неупадљиво нападан као каква секташка брошура, остало је наразјашњено, иако је сам чин срамна злоупотреба, без преседана у ближој и даљој историји главног града. Овај гест градоначелнице Радмиле Хрустановић прошао је некажњено и у потпуној тишини. Тако је то кад завлада политика без јасних рачуна, политика прорачуна и калкулација, у којој је огрезла осамнаесточлана победничка петооктобарска коалиција. А народ је давно рекао: „Врана врани очи не вади”.

Уценом до власти

Сви пређашњи градоначелници Београда, па и актуелни, крели су се, као и председници државе, како ће радити у ин-

тересу грађана, а не партија које су их доводиле на ту функцију, па тако вероватно и Радмила Хрустановић. Али се ниједан није дрзнуо да иде толико далеко, да безочно и нескривено протезира интерес своје странке на рачун свих Београђана, као дотична безлична госпођа. Много успешнија анкета везана за лик и дело ове „грађанске” даме била би да њени учесници погоде ко је она и коју функцију уопште обавља. Уосталом, и она дели судбину и популарност јата коме припада, а који своје постојање треба да захвали перфидној политичкој манипулацији у попуњавању празног простора.

Феномен прећуткивања прекршаја ове врсте постао је модус вивенди ДОС-а. Коалиција која је давно попуцала по свим шавовима, неприродна и само привремена, трпи изузетке сваке врсте – Ненада Чанка, аутономаша, Владана Батића – заговорника Србије као самосталне државе, па зашто не би и „мали” изгред градоначелнице Хрустановић? Да је заиста демократа, каквом се представља, и да има чврсто упориште у народу, не би се бојала оваквих и сличних обрачуна, и сигурно не би себи дозволила да дође у позицију да о њеној судбини одлучује свака маргинална чланица, која уценом и трговином опстаје у јавном животу, изигравајући власт.

Poštovani,
Hvala Vam što ste učestvovali u akciji "Pitajte Gradonačelnicu". Vaše pitanje je naša obaveza, opomena, provera, smernica za dalje. Tako nam pomazete da naš Beograd zajedno učinimo lepšim mestom za život.

Pitali ste 61. Gde ste nigde se ne vidite, u nedostatku propagande izgleda kao da nista nije uradjeno?

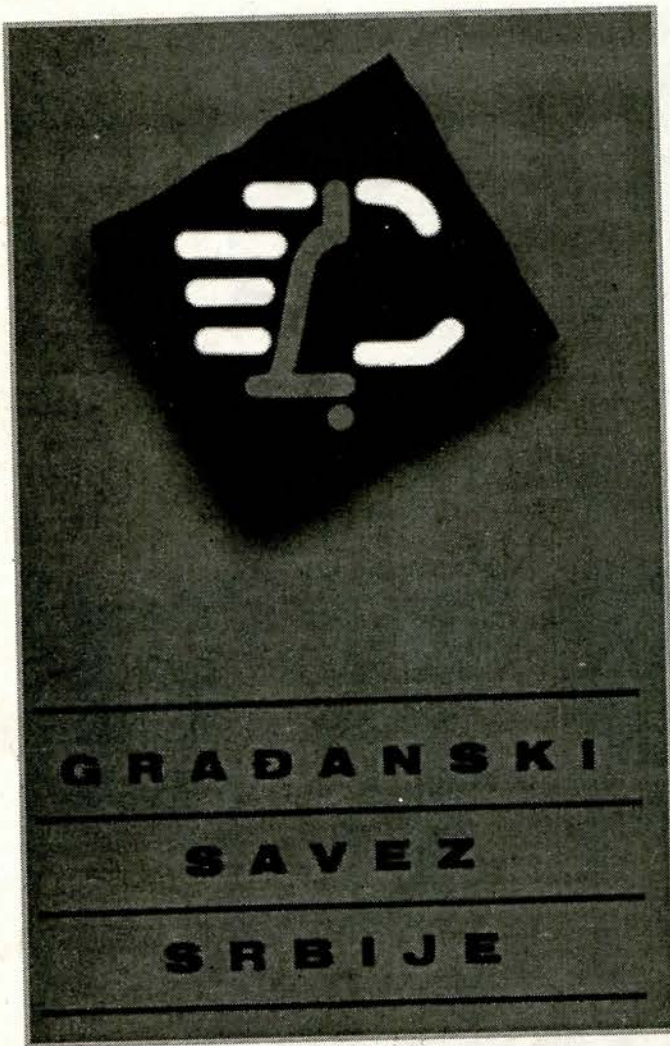
Odgovor:
Izvršni odbor Skupštine grada Beograda i ja lično imamo svakodnevne aktivnosti a one važnije praćene su i u javnosti. Studio B, kao gradska televizija prati dešavanja i akcije gradske vlasti. Naravno smatram da je važnije da se promene vide (na primer da se Beogradjani bolje voze) nego da se o tome priča na televiziji i u drugim medijima.

Nadamo se da ste zadovoljni odgovorom. Hvala Vam što ste nam se obratili i skrenuli pažnju na problem čije će rešenje Vama, Vašim komšijama i svim Beogradjanima olakšati i ulepšati život.

Srećemo se uskoro u istoj akciji na ulicama Beograda.

S poštovanjem,

Gradonačelnik
Radmila Hrustanović

Из комбија на функције

Проблем звани Грађански савез, међутим, захваљујући ситносопственичком духу коалиције ДОС, без покрића у вољи бирача, потпуно незаслужено, добио је на значају у фарисејској политичкој трговини мандатима у свим скупштинама, на свим нивоима. Странка коју је, подсећања ради, касних осамдесетих година под њеним изворним именом Реформска странка Југославије, основао тадашњи савезни премијер Анте Марковић (у народу познатији као „Смешко“), ионако је све ове године преживела вештом мимикријом, а не умножавањем, да би у овом тренутку, шлепањем и само шлепањем, постала кадровски канцер у телу свог домаћина, ДОС-а. Притом, опште је позната чињеница да њена „масовност“ извесно не премашује троцифрени број и да се никада није усудила да своју реалну политичку „тежину“ самостално измери на изборима.

Међутим, никада Грађански савез није упићарио као у периоду после 5. октобра, (са)учешћем у ДОС-у. Аванс који је за деценијско вршљање у корист свих страних експозитура (наравно, на мало), добио од владајуће коалиције, пропорционално је несразмеран његовој реалној важности у политичком животу Србије. Компромисима, попуштањем, инаком у корист што веће штете сопственог народа и на рачун оних који су добили поверење бирача, ДОС је свом ЈУЛ-у поклатио најзначајније функције. У овом тренутку је тешко побројати на којим се све значајним местима у управљању привредом и државом башкарке функционери странке, којој тешко да је дала свој глас једна цела улица. Савезну дипломатију води њен председник, Горан Свилановић, док је екс лидеру ове фантомске дружине, Весни Пешић, великодушно услишена жеља да нашу државу представља у

Мексико. Грађански савез је ућарио и у парламенту Србије, којим председава до јуче потпуно јавности непозната Наташа Мићић, а један од виталних ресора Владе Србије – образовање, води Гашо Кнежевић. На чланство у управним одборима предузећа и установа, кадровици овог комбија као да су претплаћени! И, како стари кажу, конач дело краси, па га је тако на функцији градоначелника Београда, зачинила Радмила Хрустановић! Риплијевски, нема шта!

Сорошева интернационала у Србији

Ово истурено Сорошево одељење, међутим, под окриљем ДОС-а прерасло је у озакоњену агентуру белосветског хошптаплера (јеврејског порекла) који данас у свету предводи једну нову интернационалу са препознатљивим предзнаком – „грађански“, као антипод свему што је национално, државотворно, отаџбинско и патриотско.

У временима ратова вођених на ветрометним балканским просторима, захваљујући подршци свог финасијског и идејног гуруа, функционери и чланство ове политичке опције заговарали су такозване универзалне вредности, меди-тиралаи, бавили се људским и грађанским слободама и правима и тужакали се међународним форумима за њихову заштиту, иако су уживали у заветрини, игноришући судбину рођеног народа и државе, бацајући се на њих дрвљем и камењем и радећи на имиџу „кривца за све“. Заузврат им је била загарантована лагодна егзистенција, погача без рада, и – касније, власт без икаквог покрића. У свету поремећених вредности, постављеном наглавце, који се полако и сигурно инсталирају уместо традиционалних, у ратом и сиромаштвом ослабљеној земљи, Грађански савез је нашао најплоднији хумус за раст и развој.

Да су добро обавили посао за који су награђени, сведочи и материјални статус комби-друштва, на коме му могу само позавидети све оне политичке странке које годинама једва плаћају закуп странацких просторија и довијају се да их технички опреме. Ову муку Грађански савез никада није имао, усидрен у државним институтима за идеолошку индоктринацију, а данас делујући из самог срца Београда, са Теразија.

Утолико је и само наизглед мали корак активиста у акцији под покровитељством градоначелнице велики у освајању простора за сопствено деловање на штету народа, града и државе у перспективи. Уосталом, они то и не крију, немају разлога, нико неће реаговати, те у мање-више типском одговору учесницима своје анкете најављују: „Срешћемо се ускоро у истој акцији на улицама Београда“.

СПЕЦИЈАЛНА ОБУКА ЗА ОКУПАЦИЈУ

Далеко од очију јавности, под генералним покровитељством НАТО, почетком године одржан широдневни међународни семинар о прикључивању наше земље Партнерству за мир

Амбициозни покушај да се домаћој научној јавности (читај: идеолошком расаднику подобних кадрова распоређених по државним институтима) и, посебно, пробраном кадру оружаних снага Војске, приближи идеја о ступању Југославије у предворје НАТО-а или Партнерству за мир, уприличен је у београдском хотелу Метропол под маском тродневног међународног семинара, почетком 2002. године. (Пре него што су јавност узнемириле оптужбе за шпијунажу на рачун потпредседника Владе Србије и бившег начелника генералштаба Војске Југославије, Момчила Перишића, и крупна афера са Небојшом Павковићем у улози главног актера).

Научно-едукативни скуп насловљен је као Савезна Република Југославија у Партнерству за мир: очекивања и перспективе, у организацији београдског Института за европске студије и подршку – Одељења за информације и штампу НАТО – а и Женевског центра за демократску контролу оружаних снага! Окупио је виђеније функционере и стратега најмоћније војне алијансе света, ангажоване на перфидно убеђивачком послу директно из њеног седишта у Европи, Брисела.

Посебну пикантерију сервирали су представници из земља у нашем непосредном окружењу: Мађарске, Бугарске, Румуније и Македоније, суседа који су превалили или ступили на пут такозване транзиције, на којем је обавезна станица, како се чини – приступање Партнерству за мир.

Најава, па ћутање

Симптоматично је да је овај догађај најавила једино "Политика", два дана пре његовог почетка, у обимном тексту нудећи читаоцима и осврт на историјат организације познате под именом Партнерство за мир. Перо најстарије дневне новине на Балкану, заиста добро информисано (како и не би кад је новинарка вест сазнала у сопственој кући, пошто је супруга главног организатора!), напречац је исцрпело ову тему и закинуло заинтригирану публику за извештај са тако значајног скупа. Осим тога тродневно! Материјала за писање, колико ти воља. Да се извести закључак да је стигла директива да се садржај семинара прећути. Месецима доцније (проверено у Институту за европске студије, који је један од организатора), обећани зборника радова није био спреман, мимо обичаја.

Изгледа да је јавни говор о потреби и нужности приступања Партнерству био дозвољен само шефу савезне дипломатије, који је у свом новогодишњем обраћању нацији као један од приоритета спољне политике навео управо чланство у ову организацију. У осетљивим стварима војним, у којима је, дакако, витални интерес државе, одбрана, примаран, било је, дакле, упутније ствар обавити у строгој дискрецији.

Доктори за (зло)употребу

У Институту за европске студије, који је био домаћин и организатор скупа, после семинара је завладала, најблаже речено, необична клима. Запослени су се поделили. Док је учесницима оваквих и сличних семинара, под отвореним патронатом режима вода пунила уши, други, склоњени у сенку због онога што и како мисле су се повукли у кабинет и прали руке од сваког (са)учешћа у оваквим пословима. Ћутањем чувају свој посао и егзистенцију. Све знају и све виде. Причају тихо, као да и зидови имају уши, коликом је сумом почашћен директор за овакав спектакл. Овај интелектуални напор је лично др Јована Теокаревића, новог миљеника власти, веле коштао три хиљаде марака. Њима, зато што знају како мисле и шта могу произвести, следује сува плата, на једвите јаде посебни услови за неку тему или рад, а семинари, и то међународни привилегија су за одабране, подобне.

Кроз ове кабинете Института направили су своје каријере у годинама тешког живљења многи актери наше политичке сцене: др Небојша Попов, Весна Пешић, Војин Димитријевић – данас недодирљиви.

Утешно је, свакако знати да Србија има врсне интелектуалце патриоте који не пристају да продају своје знање и памет у корист штете свога народа и своје државе, па макар и ћутали.

Високи функционери НАТО у "Метрополу"

Грешком најављен, а у дискрецији одржан семинар коштао је читаво богатство, укључив раскошне коктеле, паузе, ручкове, смештај високих гостију, али за потребе НАТО-

а који је намирио цех, праву ситницу у односу на чињеницу да је постигнута једнодушна сагласност о томе да је неопходно припремати предуслове за званичан захтев за пријем у Партнерство за мир.

Занимљивије од свега је оно што је изречено, као и списак високих војних званичника који су допутовали у Београд у своју едукативну мисију прворазредног значаја. Уводничари, др Јован Теокаревић, домаћин и организатор, Георгиос Катсирдакис, заменик директора Одељења за партнерство у одбрани и сарадњи Одсека за планирање одбране и операција НАТО-а, из Брисела, и др Филип Флури, заменик директора Женевског центра за демократску контролу оружаних снага, истакли су да пријем у заједницу европских држава и народа подразумева и партнерство у изградњи дугорочног мира и стабилности.

Високи функционер НАТО-а из Брисла, начелник Одељења за кооперативну безбедност и управљање политичким кризама, Ерик Лебедел, нагласио је да, после демократских промена у Југославији, измењена мисија НАТО на Балкану мора да обезбеди стабилност и мир у овом региону.

Аналитичар Зоран Кусовац поентирао је да улазак у Партнерство за мир подразумева темељиту реформу оружаних снага Југославије, у смислу потпуног стављања под контролу демократских институција друштва.

Потом су учесници кренули на разраду теме: високи функционери Северноатлантске алијансе говорили су конкретно о томе шта све подразумева Партнерство за мир, као и о условима за пријем у чланство овог популарног програма.

Поткрепљујући потребу да се Југославија на путу своје интеграције у Европу укључи у Партнерство за мир, о сопственим позитивним искуствима у том процесу, али и прикључењу НАТО говорили су наши суседи из Мађарске, Бугарске, Румуније и Македоније, по функцији углавном чланови влада својих земаља, односно, министарстава одбране.

Золт Рабаи из Одељења за информације и штампу НАТО у Брислу на сва уста хвалио је благодети пуноправног чланства Мађарске у најмоћнији војни савез света. Незаобилазна препорука вештог пропагандисте тицала се демилитаризације оружаних снага, редуковање њених одбрамбених потенцијала, наводно према измењеним буџетским могућностима у процесу транзиције. Није могао да прећути чињеницу да су политичари успешно одрадили свој део посла у кампањи за НАТО: у Мађарској је, према Рабаијевом виђењу догађаја, национални консензус за придружење овој војној организацији потврђен и референдумом, на којем се позитивно определило 70 одсто грађана. Просто да човеку припадне мука, али...

ДОС одужује дуг

Својеврсни рапорт о стању у Војсци Југославије поднели су домаћи војни стручњаци, пуковник Миле Стојковић, начелник Сектора за међународну војну сарадњу у Управи за

политику одбране Савезног министарства, и потпуковник Златан Јеремић, члан Генералштаба. Логично је претпоставити да су изнели званичне ставове највише војне команде, јер су истакли да су перспективе наше земље везане за програм Партнерство за мир, али да је унутрашња ситуација сложена и нестабилна, те да се жеље, рокови и очекивања у овој врсти интеграције не могу чврсто прецизирати. Говорници су нагласили да се трансформација и реформа оружаних снага одвија споро и с много политичког опортунизма.

Као приоритет оценио је јачање механизма демократске контроле Војске некадашњи пуковник, др Мирослав Хаџић, један од руководилаца Београдског центра за цивилно – војне односе, ангажован у посебној радној групи за припрему услова за улазак наше земље у Партнерство за мир.

Учешће др Предрага Симића, једног од саветника председника Југославије на овом скупу разрешила је све дилеме о његовој назови научној садржини. Била су ово три дана за неопходне контакте у ствари о којој је политичка одлука већ донета на највишим инстанцама. О томе је говорио Свилановић, о томе као нужности говоре сви функционери ДОС-а.

Рачун без покрића

План припрема за улазак у Партнерство за мир, организацију познату под именом предворје НАТО, већ се реализује. НАТО нескривено испоставља и захтеве, који су процурели у јавност, тражи смену више хиљада официра (оних који су јуначки бранили своју отаџбину пред великом светском силом), значајно смањење војних потенцијала, демилитаризацију оружаних снага. Тражиће од својих дојучерашњих мета и да на светским бојиштима бране интересе Запада, а пацификују своју одбрану. Тражиће шта хоће, јер имају посла са влашћу коју су сами инсталирали.

После свог похода на велика врата, добили су сервиране војне тајне на руке. Волшебном амнестиран, бивши начелник Генералштаба Војске Југославије, Момчило Перишић учествује у кампањи за председника Србије.

Смењени начелник Генералштаба, Небојша Павковић, прави потресе у држави.

За сво то време, честити официрски кадар забринут је над својом и судбином народа. Тешко да су војници икада били у тежем положају него данас.

И – пресудно: народ памти, народ не заборавља, народ зна. Кад је у питању Отаџбина, нико му не може подметнути издају за патриотизам. Ако се народ буде питао, НАТО сигурно неће проћи.

АМНЕСТИЈА ЗА УБИЦЕ

Под заставом „ослободилаца човечанства” донели су му бомбе, крв, патњу, болести и разарања. Они који највише цене судије, беже пред судом. Европа скептична према „багдадској авантури”

Европа је поново пред великим искушењима захваљујући свом моћном стратешком партнеру преко Атлантика, Сједињеним Америчким Државама. Овога пута из два разлога. Први је – подељен став петнаесторице према категоричком одбијању прве силе света да призна новоосновани Међународни кривични трибунал, дакле, и сопствену одговорност за „евентуално” почињена недела; други – подршка у најављеном војном походу на Ирак.

Наиме, у жељи да себи издејствује имунитет пред новим судом, Америка је европским земљама понудила на потпис Споразум о неизручивању њених држављана Међународном трибуналу, што моћније државе Запада оцењују као непримерени покушај амнестије за сваку кривицу, уколико је Тужилаштво утврди. С обзиром да је загризла тврд орах и практично тражи сопствено изузеће пред судом правде, ремети „свето” начело Запада – једнакости и равноправности, Америци је (пре)остало, како се чини, да лобира код оних држава чије су економије зависне од њених обећања. Потписивање Споразума од стране румунске владе, Европа је жестоко осудила. Међутим, ни у овој групи земаља, не ужива посебну наклоност, што је речито демонстрирала Словенија, која није озваничила ову врсту „изузећа”.

Што се отворених претњи Ираку тиче, земље Европске уније могућност оружане интервенције у овој сувереној држави оцењују као „неразуман”, док, рецимо Немачка отворено одбија учешће у новој авантури Америке. Застава угрожености света од ирачког биолошког оружја, полако, али сигурно пада. Европи више није до (са)учествовања у идеолошким и империјалистичким обрачунима најмоћније силе света са њеним непријатељима. Сећања на интервенцију НАТО у Савезној Републици Југославији и последњи „крсташки рат” против тероризма, још су свежа и владама европских држава (макар биле и марионетске) не би било нимало лако да објасне својој јавности шта сада и за чији рачун траже у Багдаду.

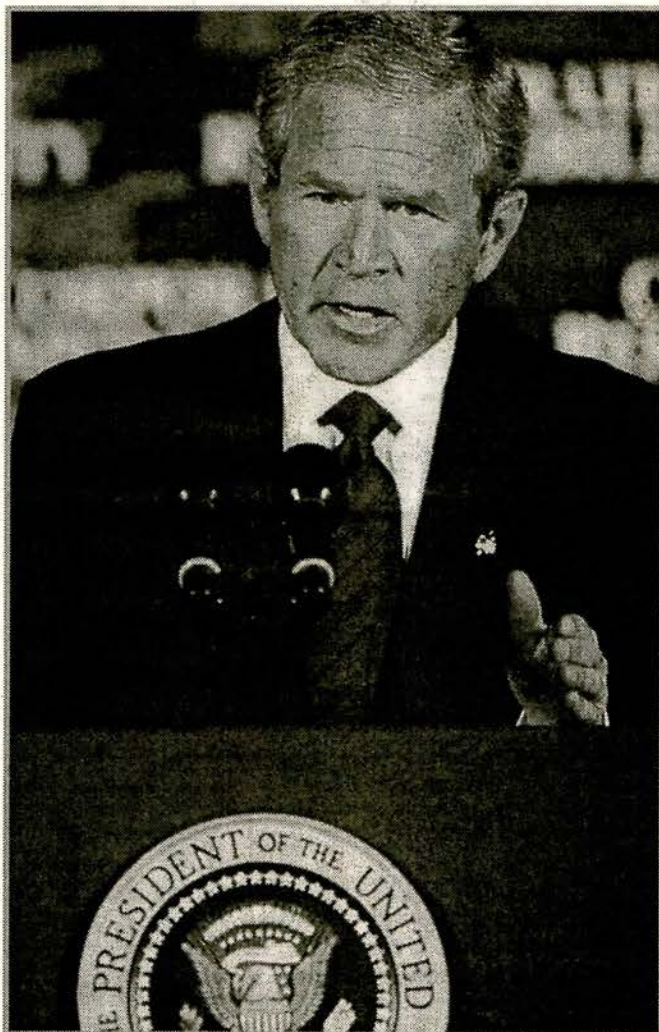
Европа је свесна, ма колико то за Америку значило изазов, да би овога пута против себе подигла арапски свет, у коме је антиамеричко расположење, после рата у Авганистану, израелско-палестинског сукоба, на врхунцу. Није занемарљив ни такозвани „азијски фактор” који шаље сигнале неодобравања.

Нирнберг и за Америку

Амнестија за злочин пред судом који је трајно установљен је немогућа. Најмање за Америку која се самозвано сматра некаквим „спасиоцем” човечанства, којем у ствари задаје најстрашније ране: она „зна” шта му треба, којег га зла треба ослободити, преиначује изборну вољу народа, скида и поставља режиме. Сваки свој интерес, сваки свој циљ, сваки свој хир постигла је на крви, патњи и несрећи чи-

тавих народа, које је у економском и духовном развоју враћала у камено доба.

Амерички хуманитарни отпад најчешћа је робна декларација у државама које је, без казне, разорила оружјем чија је употреба забрањена међународним конвенцијама. После пакета смрти, стизали су нови „вишкови” са лагера захуктале индустрије: све оно што ни најубогија сиротиња најбогатије државе света не пазари за гладне стомаке, бацано је у виду „хуманитарне” помоћи унесрећенима, обогаленима, расељенима – да успори и отежа умирање у болестима, заразама. Американци су од непокореног света направили највећу експерименталну лабораторију и историју друге половине 20. века препустили на милост и немилост митској

Пандори.

Целати су навлачили судијске тоге и тужили своје жртве, бесомучно и за силне награде прогањали патриоте који су бранили отаџбину и нису хтели да је предају без отпора. Нацисти и Трећи рајх су мала деца за нови светски поредак под покровитељством Сједињених Америчких Држава. Али би да избегну свој Нирнберг!

Свако ново комешање у Конгресу пред неку од планираних „мировних мисија“, прилика је за Уједињене нације да се ставе на пут овој слепој сили. Срамно инструменталисана за циљеве империјалне Америке, ова светска организација је изгубила сваки смисао свога постојања и постала њен први саучесник. Данас је уобичајено НАТО, одбрамбени војни савез Западне алијансе сматрати приватном америчком прђијом, чија ефикасност се на лампицу из Пентагона постројава из свих светских центара и лепшарски устремљује на циљеве које је обележио „газда“ нове светске мапе.

Балканска оптужница

Данајски дарови које је примио Горбачов у име Совјетског Савеза коштао је источну Троју и читав свет губљења равнотеже на клацкалицы снаге. непријатељ је идеолошки, национално и економски изнурен и сатрвен крвавим грађанским ратовима, који су привремено окончани потпуним распадом система. Некада моћне и стабилне државе, стоже-ри конкурентског војног савеза, растурене су у атоме. Наум Америке, иако су се ратови одвијали на њеном континенту и представљали општу опасност, помагала је Европа, њен идеолошки савезник.

„Совјетски“ рецепт показао се као ефикасан и у процесу распадања југословенске федерације. Удружени Запад је свим средствима помагао сецесију некадашњих југословенских република у нове државе, на штету јединства земље у којој су деценијама сложено живели балкански народи са овога простора. На штету Срба који су приморани на одбрану и егзодус, нема мира ни у трећој, Савезној Републици Југославији. И њу би туђини да разједине, раскопавајући корене истога народа у две државе. Нажалост, то им не полази за руком ни уз помоћ два марионетска режима, која су довели на власт да стави коначно на дело, јер народ неће даље деобе.

Америка и Запад су, ипак, завели свој протекторат окупацијом Републике Српске и Косова и Метохије, двеју српских држава у којима су завладали пошто су посејали бомбе по недужним грађанима ових земаља.

Суд мора да зна да Америку за злочин терети свака срп-

ка жртва, пала од страних ваздухоплова, свака рушевина, свака светиња разорена за будућност.

Никада се Америка ни њен војни арсенал оличен у НАТО није дрзнула да оде тако далеко у својој осиноности као у бомбардовању Савезне Републике Југославије, 1999. године. Због непристајања да срце своје земље, Косово и Метохију, мирно и споразумно преда Шиптарима, штићеницима свих белосветских хохштаплера, над нашу отаџбину се наднео „Милосрдни анђео“. Санкције, притисци, уцене, сила није помогла да се покори непокорени народ са Балкана.

Косово ради – Вашингтон гради

Американци су преко Косова и Метохије, а показало се то по завршетку рата, грубо прекршили све споразуме оверене у Савету безбедности Уједињених нација. Саградили су највеће војне базе на Балкану, а некадашња парола шиптарских иредентиста „Косово ради, Београд гради“ изгубила је смисао, Шиптари данас раде да би градили Вашингтон. Из срца српске земље чупа се највредније национално богатство за окупаторе.

Срби живе у гетима и расејању. Трагичну судбину овога народа заједнички су исписали окупатори под плаштом „мировних снага“ и марионетски режим, под фирмом Демократска опозиција (окупација) Србије.

Као инфекцију, ову болест економске зависности од страног капитала, даље према северу, шири онарођена власт својим „реформама“.

Тако је Америка заокружила процес поступног претварања наше земље у своју европску колонију.

Карзай и пустош Авганистана

Релативно затишје вашингтонска администрација употребила је на пажљив одабир следеће мете. „Светски жандар“ био је изненађен 11. септембра најјачим терористичким ударом у историји, као да је у нападу на Светски трговачки центар и Пентагон била удружења мржња свих (америчких) непријатеља света. Злочин је одмах приписан неухватљивом арабијском шеику, Осами бин Ладену, а ескадрила 17 најмоћнијих држава НАТО устремила се на Авганистан. Без икаквих доказа, ова је земља претворена у пепео и прах. На недужне цивиле кренула је и наоружана пета колона с копна. Авганистан је претворен у највећу светску кланицу. Свргнути су са власти талибани, наводни јатаци терориста Осаме бин Ладена, и, наочиглед целог

света спровођени у ланцима у ропство чак у далеку Кубу! То је, ваљда, по изопаченим мерилима западне правде, била казна за никада доказани злочин.

Данас је Авганистан спржена земља, земља смрти, земља на коленима, коју храни, као што је и убијало чувено америчко „милосрђе“. А од Бин Ладена ни трага! Само Карзай, намесник бомбашке окупаторске силе, по таблоидима рекламира „авганистанску моду“ у свету. Овакав крај могу да режирају само Амери.

Ирак – нова Бушова мета

Није прошло много времена, а докони председник најмоћније државе света вреба нову жртву. Непокорени Ирак је и „кец из рукава“ и тврд орах, али се Буш својим рендерима ничим није препоручио, а кад је било америчког председника без рата? Поново свет слуша репризе о „светској опасности“, „угрожености од ирачког тајног оружја“ и „великој насушној ослободилачкој“ мисији. Пожар се преноси и на Европу, где Буш тражи подршку – али, изгледа да је савезницима доста туђих обрачуна.

Америка обелодањује и своје циљеве, прети да ће свргавање Садамовог режима за силу којом располаже бити „дечја игра“. Иако притешњем деденијским ембаргом, изолацијом, бедом, Ирак не попушта, већ узвраћа. Светли као бастион отпора у подељеном арапском свету.

Један недужан народ, који никога није угрозио, већ бранио своје, данас, у трећем миленијуму, пред голготом је коју му спрема Америка, без кривице и без суда. Свет ћути пред страдањем нејачи, пред апокалиптичним претњама новим ратом. Ћути пред силом. Да ли је Садаму Хусеину пало у део да чита лекцију из патриотизма свету поремећених вредности и циљева?

„Пустинска олуја“ их је једном одувала с ових простора, али наука, изгледа, нису научили.

Чекајући бомбардере

Дјевојчица се моли у џамији ал Ханифа у Багдаду. Ирачани се суочавају са сталном пријетњом напада, док им њихове власти нису дале никакве инструкције у случају бомбардовања.

Спремни за Ирак

Пет авиона „Борбених орлова“ америчке авијације, вјежба изнад САД. Амерички и британски званичници одбили су да коментаришу наводе „Дејли телеграфа“ да су њихови авиони изнели

ПАРАДА ШУНДА И КИЧА

После Северине, Нивес, Алке, Сандија, Иване, Бориса, „Магазина” и „пријатеља”, СРЈ тесна за Стоју. У Лечићевом духовном одсуству (зове Џорџа Мајкла), (урино и копро)културу води Свирановић

Јесте ли чули? Немогуће да нисте толико у току, па данас нам се влаком довезао екс, како га најавише у прилогу ударног РТС-овог другог дневника 6. септембра, југословенски редитељ, прашки ђак и творац култних филмова (које смо волели) – Рајко Грлић!

Скромно, нема шта! Баш као ђак, довезао нам се Рајко сам, са војничком торбицом на леђима, необавезно као да је кренуо у обилазак града, а не да прими почасну награду Југословенске кинотеке! Верујемо да ће му Зеленовић за „филмску светковину” југо и осталих (н)осталгичара о трошку ове државе купити и одело, ошишати га, обријати, да човек шљашти макар као Стивен Спилберг док прима „Оскара”! Барем нас не би изненадило. Верујем да ће Грлић бити грљен и пажен како нико од овдашњих неће. Што бисмо волели своје, кад можемо туђе? Свашта!

Што се довезао Грлић скромно влаком можда и има некаквог смисла. Није човек ништа крив што га толико волимо, да је и сам изненађен, а директор Југословенске кинотеке га љуби и на бијеле своје груди привија. Камере нису могле да сакрију Рајкову устобоченост, није једноставно навикао на тако нешто ни у лијепој својој, а камоли у туђини, али, ми смо Срби необичан и јединствен народ! У позадини овог фантастичног прилога (као да га је Свирановић сам експресно наручио) емитоване су секвенце из чувене „Штефице Цвек”: Ду ју спик англиш? И „Да ли сте за шољицу кафе?”, али, бога ми, и документарца о првој хрватској политичкој постави, како се опустила и пева оне своје чувене кафанске – чудо, чудо невиђено! Ако су баш хтели да приреде светко-

вину и троше паре, филмски радници су могли да се сете, барем постхумно, свог првог комшије из Влајковићеве, Живка Николића и породице, која живи у неописивој беди, од хвала и пуне славе. Могли су да пристojно пошалу на онај свет преданог филмског прегаоца, кога смо с уживањем гледали, смејући се себи и другима. Умро је прерано, чекајући удружења да се смилују и одвоје динар за прворазредну домаћу продукцију. Умро је без хлеба. Тога их није срамота.

Уместо тога, госте туђине, али не било кога, они, забога раде велик и значајан посао, у којем је култура најпреча прецица... И – главно, од кога увозимо, и то – бајату – културу!?! Од браће Хрвата! Камо лепе среће да сањамо!

Ударац у плексус

Рајко Грлић се на главну железничку станицу у Београд довезао влаком.

Али све оне (без)бројне Курте и Мурте што су дочекани падањем ничице, као богови, нису били овако скромни. Они су нам ушли на велика врата у животе, свакодневицу, направили тржиште, одомаћили се, башкаре и шепуре на свим те – ве и радио станицама, харају топ листама, хвале нашу пословичну срдачност, а чим им видимо леђа, смеју нам се од срца. Кући оду тек да се пресвуку и склоне новце на сигурно, јер су пребукирани тезгама по целој СРЈ, а ово је неисгурно подручје...

Узалуд глас разума упозорава да ми нисмо ништа лошији од њих, такви су извикани (Ђорђе Давид, Душан Прелевић, Бора Чорба). Санију смо ми омогућили да овде изиграва певача и заводника, у Хрватској му се смеју; уместо да Алка Вујица, Северина, Нивес, Ивана, Борис Новковић, Ивана Банфић (ала су се размножили!) „то” раде својима, нама уваљују своје плагијате плагијата и трују нас јефтином

Они који неће да оду (а так их лепо моле) јавно су извиждани, тајно стављени „под лед”, нема их више ни на једном каналу. Кваре фешту.

„Плишани” Лечић о сопственом се забавио јаду: јали памук, јали кожа, питање је сад? Јали грми, јал мобилни звони? Младост му прође на Теразијама, поезије му доста, а Џорџ Мајкл – недоступан! Док се не „упари” не паше ни рођеној Влади.

А културом нека му се бави Свилановић, он ће то дипломатски. Од Рајка Грлића до – Северине.

Стојо, врати се. Извињавамо се, много се извињавамо!

патетиком и својом осјећајношћу дотле да смо у стању да их еуфорично растргнемо од љубави и жала што смо се так криво посвађали. Да, да, избурили смо разум.

Ко нам је крив, ко то удара у наше нежне струне? Све испод паса нам таласа први државни дипломата, гробови нам се комешају. ДОС нам их је, уместо колача, сервирао о нашем трошку, да нам затрују оно мало преостале памети. Инвазија је тако силна, да наша рођена естрада личи на неми филм. Ништа Стоја, доле проја!

Срамна работа којом се баве државне музичке куће, „Сити рекордс” и остале продукције, ново је бојно поље које је покорио ДОС; ударац у плексус нацији, којој су својевремено обећали ослобођење од кича и шунда, а заменили га – смећем. Глембајевштина је пустила пипке у Шумадији, Банату, на београдском сајмишту. Ко се још није навучао на дрогу, можда попусти пред „Магазином”. Тако нас ДОС интегрише у интеграције, „ошамути, па владај”. Или је, може бити, тако ниско пао, да рекетира „сироте мале хрчке”.

Стојо, врати се!

Они, пак, за нас неће ни да чују. Ко је год од наших отишао „тамо”, вратио се кратких рукава. Порезници су му их скратили.

Музеј за бруку!

У последње две године у Народни музеј, рецимо, сем за плате, према речима запослених, није уложен ни динар. Последице небриге су више него очигледне: од репрезентативног здања са разгледница, остала је само фасада. Експонате штите чувари у свакој просторији, један једини бифе на другом спрату не ради, прозори и осветљење су у јадном стању, као и експонати. Да смо мало просвећенији, ово би комотно била Мека за лопове – уосталом, пре пар година су дугопрсти жилетом из рад-

мова однели платна (не)процењиве вредности. Запослени се вајкају и на јадно стање у депоу, јадније него у време санкција.

То што чак и недељом, кад је улаз бесплатан, једва да прође двадесетак посетиоца, Лечића очигледно не брине. „Управо уводимо ред у тај сегмент културе”- у предизборно време највљује министар инфузију мртвацу.

НЕКИ НОВИ СКИНСИ

Системајско поштовање значајног бирачког тела траје. Пример за омену: на мени демократи први и досада једини ромски экс министар, Јован Дамјановић

Током ратова вођених у протеклој деценији на просторима бивше СФРЈ, у Савезну републику Југославију, њену правну наследницу, доселило се више стотина хиљада Рома, превасходно православне, али и муслиманске вероисповести. Статистика оперише бројком од осам стотина хиљада до милион припадника ове етничке групе, углавном лојалних суграђана Срба, који данас, са становишта политике, значајно учествују у бирачком телу својих домаћина, десеткованих, између осталог, ратовима, бедом и – белом кугом. Иако маргинализовани у друштвеном животу, Роми себи нису допустили луксуз да их обузме малодушност у подизању наталитета.

У сваком случају, својом бројношћу постали су политички фактор који завређује да се њиме позабави свака озбиљна странка на овим просторима. Утолико пре што је за државу корисније асимиловати их у већ постојеће партије, него у организације са аутентично етничким предзнаком, каква је, на пример, Парламентарна партија Рома.

Ваља уважити и чињеницу да је тренд организовања Рома на интернационалном плану, иако у хуманитарна или културна удружења, јако изражен.

Роми су кроз српску историју изградили репутацију мирољубивих и лојалних компшија, сабраће и стожички делили судбину нашег народа у најтежим тренуцима. Готово да нема примера да су одбили позив за мобилизацију, између осталог.

Најдемократскији и чин истинског искреног патриотизма који је једна мудра странка могла да предузме за будућност ових односа, надживеће савременике и трајно остати записан као рецепт за гајење добрих међунационалних односа – избор члана Српске радикалне странке за министра

(без портфеља) у Влади народног јединства Мирка Марјановића. Ова, и данас контроверзна, критикована и интригантна идеја српских радикала, спроведена у дело, у временима која су пред нама, тек ће показати сву своју снагу и величину.

Јер, демократска опозиција на власти у Србији (чак им и име анахроно звучи), у (не)поштовању права етничких мањина показала је јанусово лице. Док се једним оком куле у свето начело поштовања људских права, другим намигује и своје фашистичке страсти некажњено иживљава на онима који су и иначе немоћни, убоги, гурнути на маргину живота. Утолико пре уколико су при том успели да успеју, као поминути экс министар, Јован Дамјановић, згодни су као богомдане жртве за сладострасно мрцварење.

Једним ударцем ће, симболично, милионској популацији Рома, на пример министра Циганина (како пише Хроника за Земун у броју од 24. 11. 2001. године) показати шта их чека у новој квази-демократској Србији, а другим се обрачунавати са политичком идејом свог најјачег опонента, др Војислава Шешеља.

По овој другој, Бинђићевој европејској линији, Роми ће, изгледа, бити ситнина за непоштена демократска поткусуривања. Остале националне мањине са аутономашким и сепаратистичким апетитима, од којих су, хвала Богу, оперисани Роми, ће, као у политици Јосипа Броза и комуниста, добити туђе за своје, и третман Словенаца у бившој СФРЈ.

Српска су посла да најрођенијима копају очи и скидају главе, а туђина воле, али да на нејаким оштре кољца – то, изгледа, могу да увезу само демократе.

Профитерска локална такса

После доношења новог Закона о локалној самоуправи, општинским органима дате су одрешене руке да, у циљу обезбеђења прихода у каси, уведу сопствене таксе. Тако нешто, на огромну штету грађана, а за заштиту стандарда паразитске администрације, могла је да дозволи само досовска власт.

У Земуну се нису много премишљали, већ су одлучили да казне све власнике приватних објеката, посебно оних који имају привремена решења о заузећу јавних површина, и разрезали месечне глобе, теже од мировања. Уведена је, наиме, општинска комунална такса од, у просеку, три стотине марака, што приватници тумаче као најнапријатљскији гест који су од своје општине могли да доживе. На ионако тежак опстанак ситних предузетника ударити намет, сматрају неопростивим потезом. Очигледно је да ко преживи – причаће.

„ПРОГРЕСОВА“ ПОНУДА НАЈБОЉА

Поводом једне изјаве Александра Радовића

Господине Радовићу, у изјави која је објављена у листу „Глас“, на страни 7. од 23. августа 2002. године, тврдите да је у време док је био председник Републичке владе, господин Мирко Марјановић тражио да извоз пшенице с либералног режима пређе на режим контингента, да би с те функције обезбедио да његова компанија добије контингент за извоз.

Такође тврдите да је „Прогрес“ на овом извозу зарадио велике паре на разликама у цени, а профитирао је и на курсним разликама, истичући, притом, да у својој жалби на решење РУИП о плаћању 23,2 милиона марака пореза „Прогрес“ погрешно тумачи Закон о једнократном порезу и не барата чињеницама.

Није његов посао

Морам одмах да кажем да су Ваше тврдње најобичније лажи и да Ви на овај начин децидирано злоупотребљавате службени положај, чинећи притом и кривично дело, а из следећих разлога:

1. Господин Мирко Марјановић никада није тражио од Савезне владе измену режима извоза пшенице са слободног (ЛБ) на контингентирани. То и није био његов посао, јер су за те послове надлежна и задужена министарства пољопривреде и трговине.

2. Дирекција за робне резерве је расписала конкурс за извоз пшенице (14. 11. 1995. године) и по том конкурс, на коме је учествовало више од 30 фирми, најбоља је била Компанија „Прогрес“, која је дала понуду од 162,5 УСД/тона, уз авансно плаћање од 50% целокупног извоза по потписивању уговора, на паритету Фоб лука на Дунаву.

Други најповољнији понуђач била је фирма „Копродукт“ из Новог Сада с понудом од 162 УСД/тона, 40% аванса по потпису уговора и исти паритет (Фоб лука на Дунаву).

Иако је „Копродукт“ дао слабију понуду, комисија чији сам ја био члан, укључила је и „Копродукт“ у посао, да не би „Прогрес“ био једини извозник. Дакле, „Прогрес“ је најповољнијом понудом и коректним понашањем добио посао извоза 100.000 тона пшенице, а не коришћењем било које привилегије.

3. У време закључења уговора између „Прогреса“ и Дирекције за робне резерве, као и између „Копродукта“ и Дирекције за робне резерве, извоз пшенице је био на слободном (ЛБ) режиму – па, према томе, „Копродукту“ ни „Прогресу“ у тренутку потписивања и почетка реализације уговора није била потребна дозвола за извоз по основу контингента.

Ову тврдњу доказујем следећим чињеницама: уговори о извозу пшенице, власништво Дирекције за робне резерве, потписани су 22. 12. 1995. године, чиме је започела реализација извоза, а слободан режим извоза важио је од 25. 11. 1995. године до 24. 1. 1996. године. Зашто је, дакле, господину Мирку Марјановићу било потребно да тражи увођење контингента када је по постојећем режиму извоз пшенице био слободан и када је уговор већ почео да се реализује.

Обмана јавности

1. Нити ви нити ваши сарадници, господине Радовићу, нисте били чланови комисије за избор најповољнијих понуђача у извозу пшенице, па се питамо одакле Вам право да истичете да понуда Компаније „Прогрес“ није била најповољнија и да тиме обмањујете и дезавуишете јавност. Као пример за то, Ви и Ваши сарадници истичете да је најповољнију понуду дало предузеће „Нафта“, понудивши 200 УСД / тона без аванса (Фоб лука на Дунаву).

2. Истина је да је предузеће „Нафта“ понудило наведени износ, али условљавајући то куповином нафте и нафтних деривата у паритету 1:5 без навођења земље извоза пшенице. У том тренутку паритет на светском тржишту био је 1:3, што значи да је предузеће „Нафта“ де факто нудило 120 УСД/тона, што је за више од 40 УСД јефтиније и од „Прогреса“ и од „Копродукта“, а додатно и неповољније, јер се не нуди аванс.

3. Такође је срамно тврдити да је „Прогрес“ зарадио на курсним разликама – кад се зна да је одмах по потпису уговора авансно платио 50 одсто вредности целокупног извоза пшенице, а остале износе је уплаћивао Дирекцији робних резерви истога дана по наплати од ино купца.

Не сме се сметнути с ума ни чињеница да у време реализације уговора ниједно предузеће није из сопствене акумулације могло да плати аванс у висини од осам милиона УСД – а како ни „Прогрес“ то није могао, морао је због тога да узме кредит, што, надам се да ћете се и Ви сложити, кошта.

Заслужили похвалу

Када се све сабере и што је комисија ценила и било јој познато на овом послу, „Прогрес“ није могао да оствари ни екстрапрофит ни екстрадобит и, уместо да „Прогрес“ буде похваљен за допринос обезбеђењу девиза држави извозом наше робе, „Прогрес“ се санкционише.

Срамно је, дакле, господине Радовићу, злоупотребљавати Закон о екстрапрофиту, који је антиустанован и противнародан, износити лажи и обмањивати јавност, па зато искрено верујем да за то што чините нећете моћи да избегнете одговорност.

Ивко Ђоновић, министар пољопривреде у Влади народног јединства Мирка Марјановића, Крагујевац

„ГЛАС“
(„Глас читалаца“), 25. 8. 2002.

РЕКЛИ СУ...

„Ја нудим Србији стриктно поштовање уставности и законитости. Мој председнички програм се базира на уставним овлашћењима и надлежностима председника Републике. За разлику од неких других стварних или потенцијалних кандидата који су се већ експонирани у јавности и који својим непримереним обећањима показују да још Устав нису стигли да прочитају, ја ћу се држати искључиво надлежности председника Републике.

Постоје три надлежности председника Републике.

Прва је да може да врати Народној скупштини на поново изгласавање сваки закон за који сматра да није добар. Ја бих то чешће чинио, јер је то вид контроле законодавне власти председника Републике.

Друго, председник има право да захтева од целе Владе и појединих министара да се изјасне о свим политичким питањима из своје надлежности. Ја бих то чинио чешће и у присуству јавности, пред новинарима и камерама. Милошевић је то чинио повремено, али мимо јавности, а Милутиновић, колико ми се чини, никада.

Треће, веома је значајна функција председника Републике као члана Врховног савета одбране. Постарао бих се да се заштите наша војска, наши официри и подофицири, професионални војници са ратним искуством. Видите да је циљ НАТО-а да се сви они од стране из војске, а ја бих све учинио да се они заштите и сачувају.”

Др Војислав Шешељ,
„Новости”, 17. 8. 2002.

„Док се представници Београда и Подгорице међусобно лажу, долази им из света искрен и добронамеран познавалац нашег националног и државног питања – да им објасни ко су и шта им ваља чинити. Ко не слуша себе, своју савест и Његоша – нека слуша Солану. И нека им је Солана у помоћи.”

Драган Лакићевић,
књижевник
 („Блиц”, 12. 12. 2002)

„Ухапшен сам у Србији једино зато да бих сведочио против Слободана Милошевића. Тражили су од мене да кажем како сам, док сам био на челу Републичке државне безбедности, примао „инструкције” од Милошевића, а заузврат ми је нуђен новац, нови идентитет и да изаберам

државу у којој ћу живети са својом породицом”.

Радомир Марковић,
Хар, 26. 7. 2002.

„ДПС се неће клањати ни пред ким, а камоли пред Весном Перовић, једном придошлицом из Србије. С којим правом се Весна Перовић усуђује да каже да смо ми морални патуљци? Она то право нема, а да је имала прави морал жене Црногорке никада не би села на то место под наговором Славка Перовића. Урадили су то намерно да понизе Црну Гору. Придошлица није никаква увреда. Она не разуме наш менталитет и не поштује Црну Гору. Бацила је све под ноге захваљујући Славку Перовићу, проданој души, која тражи само паре”.

Љубица Беба Џаковић,
у Скупштини Црне Горе, 23. 7. 2002.

„Није ни чудо што амерички конгресмени од Џорџа Буша захтевају да призна независност Косова. Гледајући понашање актуелног београдског режима, албански лоби у САД, уз помоћ међународне заједнице, неће одустати од захтева за независност. То би за нас било погубно и значило би етничко чишћење. Срби би се под страховитим притиском морали иселити с Косова. Представници београдског режима су због свог понашања изгубили кредибилитет код народа, јер раде по налогу страних ментора”.

Милан Ивановић,
председник Српског националног већа,
„Дан”, 17. 7. 2002.

У изборној комисији се од стране ДС налазе људи професионалци који су од 1990. године „хватали” социјалисте у изборним крајима. Мене те приче погађају и лично јер је у изборној комисији и моја супруга.

Зоран Живковић,
Национал 10. 9. 2002.

Др ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ

ИДЕОЛОГИЈА
СРПСКОГ НАЦИОНАЛИЗМА

БЕАНКА СРБИЈА А.Д.
БЕОГРАД 2002.

У ИЗДАЊУ
СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ
СТРАНКЕ

У својој најновијој књизи проф. др Војислав Шешел, на хиљаду страна текста, синтетизује све научне чињенице, филозофске парадигме и теоријске постулате на којима је саздана идеологија српског национализма. Шешелјево дело одликује критички приступ и бриљантна анализа, а аутор се и овде потврђује као ерудита и стрпљив истраживач, који је у току вишегодишњег рада проучио огроман број историјских, лингвистичких, филозофских, социолошких и политиколошких студија,

дела водећих научних ауторитета у разним дисциплинама и областима, селекционишући њихове врхунске резултате и доводећи их у хармоничан склад.

Др Шешел је ову обимну студију довршио проширујући своју претходну монографију "Научно и публицистичко дело проф. др Лазе Костића". Српски народ је тако добио компактно, систематизовано и комплетно дело у коме су обрађени сви значајнији аспекти српског национализма, његова природа, циљеви и систем моралних судова. Пред нама је први прави уџбеник српског национализма.

КЊИГА ИЗЛАЗИ ИЗ ШТАМПЕ
11. ОКТОБРА 2002. ГОДИНЕ

ТВРДИ ПОВЕЗ
ЗЛАТОТИСАК

**КЊИГА "ИДЕОЛОГИЈА СРПСКОГ НАЦИОНАЛИЗМА" МОЖЕ СЕ КУПИТИ
У СЕДИШТУ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ, ТРГ ПОБЕДЕ 3, 11080 ЗЕМУН
КАО И У СВИМ ОПШТИНСКИМ ОДБОРИМА СТРАНКЕ**

**ЦЕНА ЈЕДНОГ ПРИМЕРКА ЈЕ 1000 ДИНАРА
ПРАВО НА ПОПУСТ ОД 70% ИМАЈУ СВИ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ
КОЈИ КЊИГУ КУПЕ ДО 31. ОКТОБРА 2002. ГОДИНЕ**

СВЕ ИНФОРМАЦИЈЕ НА ТЕЛЕФОН: 011/316-46-21

МИТИНЗИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

14. септембар, Вршац у 12 часова
14. септембар, Панчево у 17 часова
15. септембар, Зрењанин у 18 часова
16. септембар, Сомбор у 17 часова
17. септембар, Ваљево у 18 часова
18. септембар, Смедерево у 17 часова
19. септембар, Јагодина у 18 часова

20. септембар, Кикинда у 17 часова
21. септембар, Лозница у 12 часова
21. септембар, Шабац у 18 часова
22. септембар, Сремска Митровица
у 18 часова
23. септембар, Ниш у 18 часова
24. септембар, Нови Сад у 18 часова

БЕОГРАД 25. СЕПТЕМБАР

У 17 ЧАС. ИСПРЕД САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

КОСОВСКА МИТРОВИЦА

26. СЕПТЕМБАР У 12 ЧАС.

ТРГ ШУМАДИЈА

